

MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

HUNGARIAN APPLIED ARTS

ÖTVÖSSÉG
FÉM MŰV ESSÉG
BELSŐ ÉPÍTÉS ZET
DÍSZLET- ÉS
JELMEZTERVEZÉS
TEXTILMŰVÉS ZET
GOBELIN
BÓRMŰV ESSÉG
KERÁMIA
PORCELÁN
ÜVEG
ALKALMAZOTT GRAFIKA
IPARI FORMATERVEZÉS
MŰVÉS ZETELMÉLET
RESTAURÁLÁS
OKTATÁS
MŰHELYEK
GYŰJTEMÉNYEK
KIÁLLÍTÁSOK
SZAKIRODALOM

Kilian Leonard Dax: Kazimir szék (részlet) /
Kilian Leonard Dax: 'Kazimir' chair (detail)

GOLDSMITH'S ART
METALWORK
INTERIOR DESIGN
STAGE AND
COSTUME DESIGN
TEXTILE ART
TAPES TRY
LEATHER DESIGN
CERAMICS
PORCELAIN
GLASS
APPLIED GRAPHICS
INDUSTRIAL DESIGN
ART THEORY
RESTORATION
EDUCATION
STUDIOS
COLLECTIONS
EXHIBITIONS
LITERATURE

2014/1

Főszerkesztő:
KISS ÉVA művészettörténész

Szerkesztőbizottság:
DÁVID KATALIN művészettörténész
ERNYEY GYULA designer, szaktörténész
FELEDY BALÁZS művészetkritikus
MEZEI GÁBOR belsőépítész
N. DVORSZKY HEDVIG
művészettörténész
RIFOÓK PÁL
művészettörténész
SCHRAMMEL IMRE
keramikus és porcelántervező
SIMON KÁROLY designer

Olaszszerkesztő:
ANTAL MARIANN

Hírszerkesztő:
NAGY FRANCISKA

Fordító: MENTE ÉVA

Felelős kiadó:
Nemzeti Művészeti és
Kulturális Kapcsolatok
Alapítványa, KISS JÓZSEF

Gazdasági vezető: ANDA JUDIT
Telefon: 20/299-0767

Lapalapítók:
FEKETE GYÖRGY
N. DVORSZKY HEDVIG
SCHRAMMEL IMRE

Szerkesztőség:
1091 Budapest, Üllői út 33-37.
(az Iparművészeti Múzeum épületében)
Telefon: 218-7582
Fax/üzenetrögzítő: 218-7582
Adminisztrátor: Horváth Róbert
Fogadóórak: kedden és csütörtökön
10-től 12 óráig

Évente tízszer megjelenő művészeti folyóirat
Új folyam 21. – 2014/1 (január–február)

E számunk megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap
Folyóirat-kiadás Kollégiuma
és a Magyar Művészeti Akadémia
támogatta.

ISSN 1217-839X

E-mail cím:
magyariparmuveszet@gmail.com
info@magyar-iparmuveszet.hu

Honlap:
www.magyar-iparmuveszet.hu

E szám lapzártója: 2014. január 29.

A folyóiratban megjelent
illusztrációkat a szerkesztőség
digitálisan is megőrzi,
a kéziratokat azonban
nem tárolja és nem küldi vissza.
A leadott képanyag a megjelenés
után a szerkesztőségben
személyesen visszakérhető,
csütörtökön 10 és 12 óra
között.

Tervezés:
Tandem Stúdió
(tandemgrafika.hu)

Nyomás: Stoffel és Társai

A folyóiratban közölt szövegek
és fotók szerzői jogvédelem
alatt állnak. Utánnyomásuk,
fénymásolóval való
sokszorosításuk csak a kiadó
előzetes hozzájárulásával
engedélyezett.

A lap előfizethető
a Nemzeti Művészeti és
Kulturális Kapcsolatok Alapítványa
10402166-21629389-00000000
számlaszámán vagy a szerkesztőségtől
kért postautalványon.

Előfizetési díja egy évre 7500 forint.

KIÁLLÍTÁSOK – MŰHELYEK

- Homályból a fényre. Jubileumi kiállítás Csekovszky Árpád keramikusművész alkotásaiból a Csekovszky Gyűjtemény Kiállítóházában (*F. Orosz Sára*) **2**
- Kubusok, tornyok és városi virágok. Szávoszt Katalin keramikusművész új műveiről (*Webner Tibor*)..... **6**
- Át-tekinthető. Katona Valéria textiltervező iparművész FUGA-beli kiállításának apropóján (*Erdei T. Lilla*) **10**
- Japán vörös és fekete. Hagyományos japán viselet és kortárs magyar ékszerek kiállítása a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban és a pécsi Modern Magyar Képtárban (*Simonyi István*)..... **15**
- Hagyomány és innováció. Sütő Erika szilikáattervező iparművész porcelán ékszerei (*Veress Kinga*)..... **21**
- Zemlényi és a New York Times. Zemlényi Csaba grafikusművész budapesti kiállításai (*Kozák Csaba*)..... **25**
- Betűről betűre. Ábécéskönyvek és könyvobjektek Vermes Júlia gyűjteményéből a Petőfi Irodalmi Múzeum kiállításán (*Horváth Hilda*) **28**
- Az én széke. Kiállítás az MKISZ Galériájában (*Simonffy Márta, Kiss Éva*) **33**
- Emlékképek – in memoriam Mész. Mészáros Gábor és Fodor Ilda keramikusművészek kiállítása (*Feledy Balázs*) **39**

VITA

- Tisztázatlan fogalmak az iparművészet területén (*Simon Károly*) **42**

- KÖNYV – INFÓ – HÍREK..... **43**

TARTALOM

MAGYAR IPARMŰVÉSZET HUNGARIAN APPLIED ARTS

- My Chair. Exhibition at the Gallery of the Association of Hungarian Fine and Applied Artists (MKISZ), Budapest (*Márta Simonffy, Éva Kiss*) **33**
- Memories—in memory of Mész. Exhibition of ceramic artists Gábor Mészáros and Ilda Fodor in the lounge of Hagymatikum Spa, Makó (*Balázs Feledy*) **39**

- DEBATE **42**

- BOOKS – INFO – NEWS **43**

EXHIBITIONS – STUDIOS

- From Obscure to Light. Works from the oeuvre of ceramic artist Árpád Csekovszky. Jubilee exhibition in the Art Gallery of the Csekovszky Collection, Budapest (*Sára F. Orosz*) **2**
- Cubes, towers and urban flowers. On new works by ceramic artist Katalin Szávoszt (*Tibor Webner*)..... **6**
- Re-view. On the exhibition of textile artist Valéria Katona at the FUGA Budapest Center of Architecture (*Lilla Erdei T.*).... **10**
- The Red and the Black of Japan. An exhibition of traditional Japanese wear and contemporary Hungarian jewellery at the Ferenc Hopp Museum of East Asian Arts, Budapest and the Modern Hungarian Gallery, Pécs (*István Simonyi*) **15**
- Tradition and innovation. Porcelain jewels by silicate designer Erika Sütő (*Kinga Veress*)..... **21**
- Zemlényi in the New York Times. Exhibitions of graphic artist Csaba Zemlényi in Budapest (*Csaba Kozák*) **25**
- Letter by Letter. Alphabet Books and Book Objects from the Collection of Júlia Vermes, exhibited at the Petőfi Literary Museum (*Hilda Horváth*)..... **28**

Homályból a fényre

Jubileumi kiállítás Csekovszky Árpád keramikumművész alkotásaiból a Csekovszky Gyűjtemény Kiállítóházában

■ Csekovszky Árpád (1931–1997) a 20. század második felében a kortárs kerámiaművészet meghatározó alakjává vált.

A Magyar Iparművészeti Főiskolán 1956-ban, Boros Miklós és Gádor István tanítványaként végezte el művészeti tanulmányait, és mindjárt felkérték őt a további munkára tanársegédi minőségben. Szakmai előmenetele hozzásegítette, hogy néhány évvel később már ő lett a kerámia tanszék vezetője.

A főiskolai oktatói tevékenységen kívül azonban a vészterhes időkben szerzett művészdiplomával nem volt könnyű érvényesülni az akkori Magyarországon. A „három T” rendszerében (tiltott, túrt és támogatott¹) – az egyszerűnek tűnő kategóriákon nyilván kívül esett például a szakrális témájú művészi produkciók jó része – és nem csak a vizuális területek esetében. A mester – nemzetközi viszonylatban is ismert – nagy ívű sorozatai közül pedig több foglalkozik éppen ezekkel a témákkal. Ilyenek az életműben a *Keresztvivők*, a szentek életét kutató, vagy a Jézus Krisztus

szenvedéstörténetét feldolgozó opusok. A gátló tényezők ellenére a művek egyre több rangos hazai és nemzetközi elismerésben részesültek.

Csekovszky számos, ősi ihletettségű formai és technikai megoldáson kívül egyedülálló, új attitűddel jelentkezett a kerámiaművészetben. Kis- és nagyméretű plasztikai túlmutatnak e hagyományosan iparművészeti műfaj klasszikus értelmezésén. Kerámiaszobrai a képzőművészet kifejezőeszközeit alkalmazták, így módon mind jelentésükben, mind kifejezőmódjukban képzőművészeti jellegű munkák születését eredményezték. Ezzel a *Magyarországon és a térségben azelőtt nem ismert – minden ízükben egyedi, szabadon mintázott, kézműves-alakítású műveivel – a kerámiaművészetet újraértelmező tendenciát indított el, ami máig hat a kortárs alkotókra.*

A rendkívül termékeny művész alkotói hagyatékát halála után Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente Önkormányzata a Csekovszky családdal összefogva egy közalapítvány segítségével igyekszik megővni. A műtárgyak méltó őrzési helye lett a mester egykori műterméből átalakított négyszintes kis kiállítóház, mely állandó tárlatával átfogó keresztmetszetet mutat be a művész munkásságából. Ebben a térben, a raktárban, valamint a lakóházban található a több mint ezernyolcszáz, katalogizált, dokumentált mű java része. Emellett a köztereken és gyűjtőknél lévő műtárgyakból is fellelhetünk néhányat a jelenlegi kiállításon fotó vagy makett formájában.

Mind boni, mind nemzetközi viszonylatban is nagy ritkaság, hogy egy, a teljes életmű megfelelő körülmények között való együtt tartására történt kísérletet siker koronázza. A kivitelezés ebben az esetben sem volt egyszerű. Néhány – már akkor jelentős társadalmi, vagy helyi politikai – pozícióban lévő ember (Debánszkiné Molnár Katalin tanácselnök, később polgármester, Hoffmann Attila polgármester, Kálnoki-Gyöngyössy

Fotó: Csekovszky Balázs

Csekovszky Árpád:
Két figura /
Árpád Csekovszky:
Two Figures

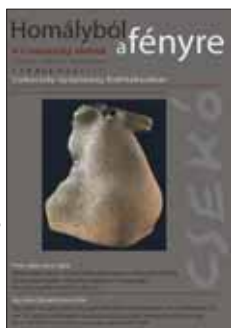
[1958]
mázás kerámia,
magasság: 63 cm /
glazed ceramics,
height: 63 cm

Fotó: Csekovszky Balázs

←
Csekovszky Árpád:
Madár-váza /
Árpád Csekovszky:
Bird Vase

[1961]
mázás kerámia,
magasság: 17 cm /
glazed pottery,
height: 17 cm

**Csekovszky Árpád:
Mesélő (a mű fotója
a kiállítást kísérő
kiadvány borítóján,
terv: Futó Tamás) /
Árpád Csekovszky: Fairy
Tale Horse (Photo of
the work on the cover of
the exhibition guide
designed by Tamás Futó)**

[1968] pirogránit,
magasság: 74 cm
(Janus Pannonius
Múzeum, Pécs) /
pyrogranite, height:
74 cm (Janus
Pannonius Museum,
Pécs)

**Csekovszky Árpád:
Szobor /
Árpád Csekovszky:
Statue**

[1957]
mázás kerámia,
magasság: 60 cm
(Iparművészeti
Múzeum, Budapest) /
glazed ceramics,
height: 60 cm
(Museum of Applied
Arts, Budapest)

Márton képviselő, a XVII. kerületi Kulturális Bizottság elnöke, Dombóvári Csaba képviselő, jogász) mellett szükség volt a család sokrétű, de kiváltképp anyagi áldozatára, valamint az özvegy, Csekovszky Árpádné, Edit asszony rendkívüli lelkierejére és állhatatosságára. Azonban még mindezek és az intenzív pályázati munka együtt sem lett volna elegendő a megoldáshoz, ha nem akadtak volna olyan emberek, akik munkájukkal komoly léptékű felajánlásokat tettek. Ilyen volt az építész Szűcs László, aki a régi műteremből, bővítéssel, ráépítéssel és szinteltolásokkal szellemes és jól áttekinthető architektúrát hozott létre, vagy Solyom Gyuláné, aki az épület teljes gépészetét tervezte.

Csekovszky Árpádné így ír a cseppet sem zökkenőmentes előzményekről: „2002-ben finanszírozási nehézségek miatt még nem tudtuk befejezni a belső installációs munkákat. Kérésünkre a polgármester a képviselő-testület elé terjesztette az ügyet, és ott megszavazták a hiányszót összeget, így sikerült az átadásra befejezni a kiállítóházat. A csaknem fél évszázadot átfogó életművet bemutató állandó kiállítást Bakonyvári Agnes művészettörténész és a fiam, Csekovszky Balázs fotóművész rendezték.

2003. október 4-én méltó, szép ünnepség keretében nyitottuk meg a közönség előtt a most 10 éves jubileumát ünneplő kiállítóteret.”²²

A jubileum alkalmából a művész özvegyének ötlete alapján exkluzív időszaki kiállítást rendeztünk, melyre főként az ország jelentős közgyűjteményeiből válogattunk olyan műveket, melyek nem, vagy csak ritkán táruznak a közönség elé.

A művész számára mindig elismerést jelent, ha még életében bevalogatják műveit valamely közgyűjteménybe, különösen akkor, ha a szóban forgó gyűjtemény külföldön van, hiszen ez nagyban hozzájárul az alkotó nemzetközi ismertségéhez. A mostani kiállításon két olyan mű fotóját is láthatjuk, melyek világhírű múzeumok kollekciónak gazdagítják: az 1970-ben készült *Kocsihajtó* őrzési helye Franciaországban a valaurisi Nemzetközi Kerámiagyűjtemény, az 1977-es *Idol fehér drapériával* című munkáé pedig Japánban a tokiói Suntory Museum of Art. Ennek a szakmaiságon kívül az ad különös jelentőséget, hogy Csekovszky Árpád a hetvenes években még javában a *vasfüggöny*

mögött élő kicsiny ország alkotójaként is képes volt megjelenni, sőt, teret nyerni a világ kortárs iparművészeti palettáján, a – mindennemű kulturális és politikai vonatkozású – gátló tényezők ellenére.

Egy mű közgyűjteménybe kerülése azonban nem „csupán” a reprezentáció miatt lényeges. Az igazán tudatos és következetes alkotók esetében egy bizonyos szakmai periódusban a témában, a feldolgozási folyamatban való további elmélyülést jelentheti, sorozat-jelleggel újabb kompozíciók létrejöttét inspirálhatja az új státusz.

A múzeumok, a múzeumi és a művészeti gyűjtemények a művek megszerzésével, megvásárlásával és bir-

toklásával minden esetben egy-egy művész munkásságát legitimálják, s korántsem lényegtelen tényező, hogy mely alkotónak mely alkotásai kerülnek, kerültek egy-egy, óhatatlanul is eltérő minőségeket reprezentáló – a hosszú távra szóló megőrzést és esetenként a bemutatást garantáló, egy-egy korszak művészetét fémjelző – kollekciónak szerves alkotórészévé. Különösen érvényes mindez az úgynevezett iparművészeti alkotóterületek 20. századi művészeire: ezen ágazatok alkotóira és alkotásaira sokkal kevesebb gyűjtemény koncentrál, mint a festők, grafikusok, szobrászok mű-

Fotó: Csekovszky Balázs

Fotó: Csekovszky Balázs

Csekovszky Árpád:
Sírba tétel /
Árpád Csekovszky:
Entombment
[1994] *oxiddal színezett kőcserep, magasság: 55 cm (Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek – Nemzetközi Kerámia Stúdió, Kecskemét) / stoneware coloured with oxides, height: 55 cm (Kecskemét Contemporary Art Studios—International Ceramics Studio, Kecskemét)*

veire, és e viszonylagos háttérbe-szorítottságon túl az iparművészeti területek progresszív szemléletű alkotóinak meg kell küzdeniük a gyűjtemények létrehozását, bővítését jellemző konzervatív szemlélettel is: az új törekvések új szellemű műveinek komoly küzdelmet kell vívniuk a múzeumi körök vásárlásokban testet öltő elismeréséért.³

Ezenfelül a mű – mint kortörténeti dokumentum – magában hordozza a művész attitűdjét az adott művészeti, társadalmi, illetve ideológiai kontextusban.

Ezért is volt rendkívüli jelentősége – és lenne napjainkban is – az ötvenes évek derekától kezdődően egészen a rendszerváltásig annak a kultúrpolitikai vívmánynak, hogy az állami berubázások teljes bekerülési költségének két ezrelékét műalkotások létrehozására kellett fordítani, hiszen ez a rendelkezés nemcsak a képzőművészeti, hanem megannyi klasszikus iparművészeti megnyilvánulásnak is teret adott, például a kisebb-nagyobb – időnként már-már monumentális – méretű kerámiamuráliák születésének. A jubileumi kiállításon két ilyen pályamű tervét láthatják az ér-

←
Csekovszky Árpád:
Térkonstrukció /
Árpád Csekovszky:
Space Construction
[1977] *mázás kerámia, magasság: 86 cm / glazed pottery, height: 86 cm*

**Csekovszky Árpád:
Lovas kompozíció /
Árpád Csekovszky:
Composition
with Horse**

[1970]

samottos kőcserép,
magasság: 39 cm
(Janus Pannonius
Múzeum, Pécs) /
stoneware with
chamotte,
height: 39 cm
(Janus Pannonius
Museum, Pécs)

deklődők a számos köztéri Csekovszky-munkából: *Két figura* (1958), *Relief* (1960-as évek).

A jubileumi kiállításon Csenkey Éva művészettörténész koncepciója alapján olyan tárgycsoportokba rendeztük a műveket, melyek logikusan igyekeznek követni egy-egy téma formai kutatását, továbbgondolását, sorozattá érését, illetve kapcsolódását egy következő probléma felvetéséhez. Így tárul elénk a fogadótérben a nagy ívű sorozatokból négy téma: az *idol*, a *ló*, a *kocsibajtó* és a *konstruktív motívumok* együttese, a földszint oldalsó termében a kisebb, fényes-színes, az ötvenes-hatvanas évek korszellemét idéző *antropomorf és zoomorf tárgyak*, valamint a karakteres, megannyi külföldi kiállításon bemutatott mázas figurák sora, többek között az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. A kiállítótér második szintjén a *Kocsibajtó*, a *Lovas*, a *Harci szekércsoport* több változata vonul fel, melyek közül néhány engobe-bal festett, vörösgyagból készült, vázlat jellegű kompozíció valódi kuriózum, melyek a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményéből valók, és most először tárulnak a közönség elé. A legnagyobb és legérdekesebb Csekovszky-

anyaggal ez a pécsi gyűjtemény rendelkezik, és ennek egyik oka a nyugati példák alapján itthon is feltűnő szimpóziummozgalom, melynek nyomán elsőként Siklóson, Schrammel Imre vezetésével jött létre nemzetközi kerámiaművészeti alkotótételep.

Az 1962-ben, az AIC (Académie internationale de la céramique) prágai kiállításán díjat nyert, ugyanabban az évben a budapesti Fényes Adolf Teremben egyéni kiállítással jelentkező, 1963-ban Munkácsy Mihálydíjat kapott, „beérkezett” művésztől az állam számos művet vásárolt. Cseko rendszeres résztvevője lett a pécsi Országos Kerámia Biennáléknak, s 1970-től több alkalommal alkotott a siklósi kerámiaszimpóziumon. Mind a három tényező fontos lehetőséget jelentett a múzeumi gyűjtemény gyarapításához.⁴

Röviddel ezután alapította meg Probstner János a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdiót, melynek gyűjteményéből az 1994-es *Sírba tétel* látható a mostani tárlaton. Ez a mű vezeti át a nézőt a mester életművét – és a kiállítást – lezáró *szakrális sorozat* néhány érdekes opusához.

A jubileumra válogatott, egyedi összeállítás több vonatkozásban is lehetőséget teremt a figyelemre méltó Csekovszky-életmű összefüggéseinek új értelmezésére mind a jelenlegi, mind az utánunk jövő generációk számára, és segít azt méltón elhelyezni a kortárs iparművészet palettáján.

F. OROSZ SÁRA
keramikusművész

Jegyzetek

1. Aczél György 1957-ben a művelődésügyi miniszter egyik helyetteseként dolgozta ki a híres kultúrpolitikai rendszert, amely valamennyi kulturális megnyilvánulást kategorizálja, teljes körűen azonban csak később, a hatvanas évektől kezdődően vezetik ezt be.
2. Csekovszky Árpádné: A Kiállítóház megnyitásának előzményei. In: *Homályból a fényre*. A jubileumi kiállítás kísérőkiadványa. Szerk. F. Orosz Sára. 2013.
3. Wehner Tibor: Csekovszky Árpád életműve múzeumi tükörben. In: i. m.
4. Sárkány József: Csekovszky Árpád művei a Janus Pannonius Múzeum Gyűjteményében. In: i. m.

(*Homályból a fényre – A Csekovszky-életmű ritkán látott darabjai a 10 éve megnyitott Csekovszky Gyűjtemény Kiállítóházában. Köz- és magángyűjteményekben őrzött művek. Budapest, 2013. október 5. – 2014. március 31.*)

Kubusok, tornyok és városi virágok

Szávoszt Katalin keramikusművész új műveiről

■ Az ezredfordulón megjelent, a Szávoszt Katalin keramikusművész munkásságát áttekintő album bevezetőjében állapítottam meg: „Az alkotóút eseményeit, műcsoportjait áttekintve regisztrálható, hogy a művész állami megbízásra készíthetett monumentális, épületdíszítő alkotásokat, tevékenykedhetett – szériamunkák modelljein – gyári tervezőként, s jelentkezett egyedi kerámiaplasztikákat felvonultató kollekciókkal

kiállításokon. Érdekes jelenség, hogy a XX. század képzőművész-alkotói munkásságának irányvonalával ellentétes utat járt be: nem a természetelvűtől érkezett el az absztraktig, hanem a szobrászati elvonatkoztatás korszakát lezárva kizárólagosan a figuratív kerámia domborművek és kisplasztikák megalkotása jellemezte a közelmúlt periódusában munkásságát.”

E sokrétű, izgalmas ívű alkotói tevékenység további jellemzőiként emlékezhettem meg a különböző műformák – a nagyméretű plasztikák és domborművek, a dekoratív és az elvont falburkolatok, a díszkutak és az autonóm kisplasztikák, a kerámiatárgyak: vázák, edények – révén körvonalazódó változatosságról, és korántsem mellékesen a technikai kivitel sokszínűségéről: magastűzű kerámia, samott, porcelán egyként jelölheti a Szávoszt-alkotások együttesében a műmondandót és -atmoszférát autentikus módon szolgáló anyagválasztást, illetve megmunkálásmódot. A kisplasztika-, illetve a kiállítási plasztika-körből az ezredfordulót megelőző és követő években, 1996-tól a *Nők kertje* című, az érzéki, drapériákba burkolt, sokszor mitológiai témákat interpretáló nőalak-idézésekből felfűződő azon műcsoport emelkedett ki, amely munkáinak dús emocionális töltete és a gazdag plaszticitású formarendje ragadhatta magával a szemlélőt.

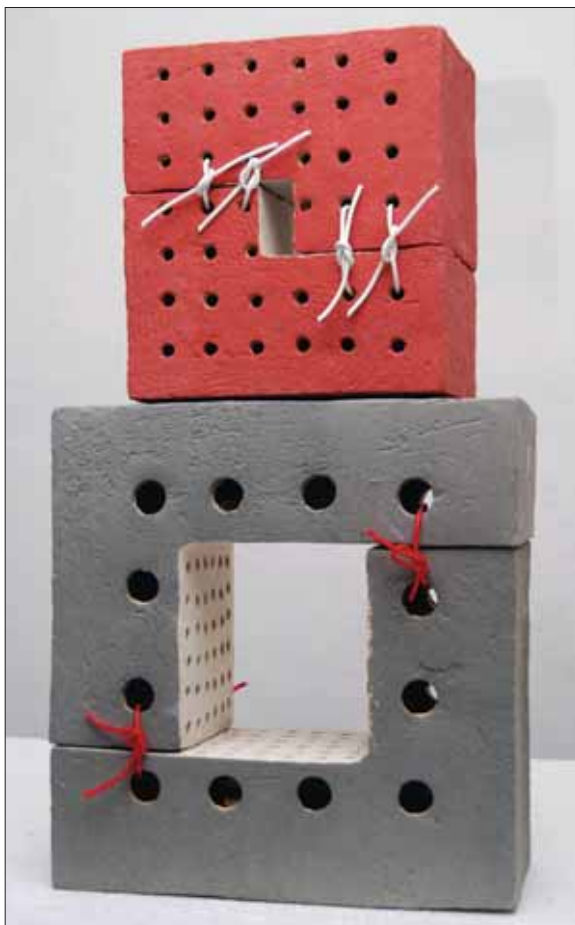
A majdani, a Szávoszt-munkásságot áttekintő szakírók minden bizonnyal ebben a változatos, váratlan (váratlannak tűnő) fordulatokkal, az előzményekkel látszólag radikálisan szakító váltásokkal szabdaltpályaképben újabb fontos fordulópontként fogják megjelölni a 2010-es esztendőt: ekkor kezdte el a művész elkészíteni a házak és kapuk architektonikus kerámiaplasztika-egüttesének azon műveit, amelyeket a Budapest Kiállítóterem 2013. augusztus 1. és szeptember 1. között rendezett kiállításán tárt közönség elé. A kiállítás címe – *Kapuk, házak, emberek* – ennél tágabb tartalmi és motívum-kört sejtet, de az emberek konkrétan, a maguk valójában e tárlaton csupán rajban, furcsa, állatszerű jelenségekként kaptak bemuta-

Fotó: Ruska Judit

Szávoszt Katalin:
Sárkányos kapu
(részlet) /
Katalin Szávoszt:
Dragon's Gate (detail)
[2011] *kerámia, matrica, a teljes méret: 80x13x9 cm egyenként / ceramics, matrix, full size 80x13x9 cm each*

←
Szávoszt Katalin:
Ablak I–II. /
Katalin Szávoszt:
Window, I–II
[2012] *festett kerámia, műanyag drót / painted ceramics, plastic wire [21x19x11 cm, 23x28x26 cm]*

Fotó: Ruska Judit

Szávost Katalin:
Felhőkápu I. /
Katalin Szávost:
Cloud Gate, I

[2013] *festett kerámia*
/ painted ceramics
 [2x / 200x60x20 cm]

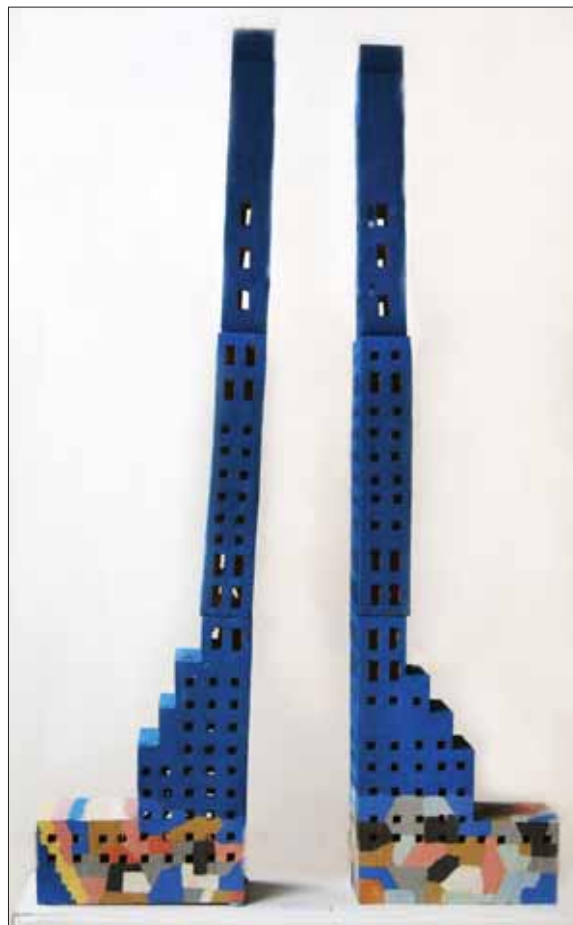
tóteret, illetve a kerámiatárgyak áttételes, szimbolikus-metaforikus jelentésrétegeiben, rejtetten lehetnek jelen.

Szávost Katalin jelképes tartalmakkal átítatott kapui és épületei síklapokból épített, üreges, ferde vagy vízszintes síkokkal fedett, oldalfelületükön perforációkkal meg-megnyitott, samottos agyagból égetett, felületükön festett – okkerekkel, rózsaszínekkel, halványkékekkel, szürkékkel, fehérekkel árnyalt – kapuoszlop-, kaputorony- és ház-plasztikák. Méretük a hagyományos kisplasztikáknál nagyobb, a monumentális kerámiaplasztikáknál kisebb: a kiállítóterem járószintjére helyezett, esetenként az átlagos ember magasságát elérő, illetve posztamensre illesztett kompozíciók. A művek jellegét meghatározó forma a hasáb-test, amely szabályos, egyenmű alakzatokként, és

Szávost Katalin:
Szívárványkapu /
Katalin Szávost:
Rainbow Gate

[2011] *mázás kerámia*
/ glazed ceramics
 [2x / 75x13x12 cm]

Fotó: Ruska Judit

felfelé szűkülő, egymásra épülő hasáb-elemekből szervezett struktúrákként jelenik meg. A kaputorony- és házkubus-felületeken a geometrikus, vagy dekoratív motívumokból szerveződő, paszellszínekkel festett mezők egységét a síkok „ablak”-sorainak hol szabályosan futó, hol meg-megszakadó, hol monotonitást sugárzó, hol fájó hiányaival tündető áttörései bontják meg, illetve ritmizálják. Az „ablakokon” keresztül egyszer-egyszer átláthatunk a testeken, mások meg a sejtelmes belső sötét ürességeibe pillanthatunk be. Így mintegy észrevétlenül ütköznek egymással, esetenként egymásba olvadnak a terek: a kaputorony- és a ház-testek által indukált külső terek és a kubusok és

Fotó: Ruska Judit

tornyok lapjai által körülhatárolt belső terek. Mindehhez fontos alkotóelem, az együtttestet karakterizáló tényező a méret: nem kis részletekből összeállított városmodellt nézegetünk mintegy kívülállóként, és nem is egy külsőségeivel és szenzációival lenyűgöző Walt Disney-csodaváros valóságossá avatott kulisszái közé csöppentünk csodálkozó turistákként. Ez egy, a befogadót finoman a rálátó (meditációs) pozícióba helyező, de a mű tartalmi és szimbólum-világa által egyszersmind mű-szereplővé is avató olyan kerámia-együttes, amely érzelmi átítatottsága, ambivalenciái révén messze túllép a szimbólumtárak ezen építészeti objektumokat idéző leírásainak jól ismert tartalmi szabványkörein, vagy a rideg lakótelepi panellét közhelyszerű tanulság-összegzésein. Embernek és tereinek, befogadó otthonainak és riasztó közegeinek bensőséges, hol azonosulásra, hol elutasításra készített tárgyasult, átszellemített kerámia-valóságmodelljei állnak előttünk.

A kapuk és a házak szemlélhetők önmagukban is, de természetesen, mint a (hajdani) Budapest Kiállítóterem kiállításán is tanúja lehetett a szemlélő, tartalmi mélységeik és formai gazdagságuk az összhatásuk révén, az egy térben megjelenő, az ellentétes elemekből szerveződő együttesükből bontakozik ki a maga teljességében. A tornyok lépcsőzetesen felmagasodó, karcsú, az ég felé törő építmények, míg a házak súlyosabb, zárt, zömök kubusok, amelyeknek egymásba játsása, formaritmusa rendkívül mozgalmos, a nézőpontok változtatásával mindig új összképet feltáró látványt teremt. Ezen óhatatlanul is a díszletszerűséget sugalló – mert hát felületszerű, belsejükben kongón üres – objektumok körül és között mozogva óhatatlanul is Giorgio de Chirico rideg, néptelen városi tereket megjelenítő képei idéződnek fel emlékezetünkben, illetve azoknak a szürreális filmeknek a képsorai rémlenek fel, amelyek jeleneteiben a teljesen kiürült, az ember egykori jelenlétét már csak nyomokban őrző, de megmagyarázhatatlanul üres, kihalt városi környezetét, utcáit és tereit pásztázza a kamera. Természetesen a Szávoszt Katalin által kreált mű-világ összképe nem ilyen végletesen riasztó: a finom színvilág, a motívumok játékosan geometrikus, néhol meszeszerű figurativitásba váltó motívumrendje ellenpontozza

a szabályos testekből áradó ridegséget, tompítja az éles élek merevségét, és mintha az emberi jelenlét eme fájó hiánya indukálta volna a rajzok, a kiállításon rajzfrízként szereplő alkotások megszületését és szerepeltetését. Ezek a tus- és színesceruza-kompozíciókon, amelyek 2004 óta készülnek Szávoszt Katalin

Szávoszt Katalin kiállítása (részlet) / Katalin Szávoszt's exhibition (detail)

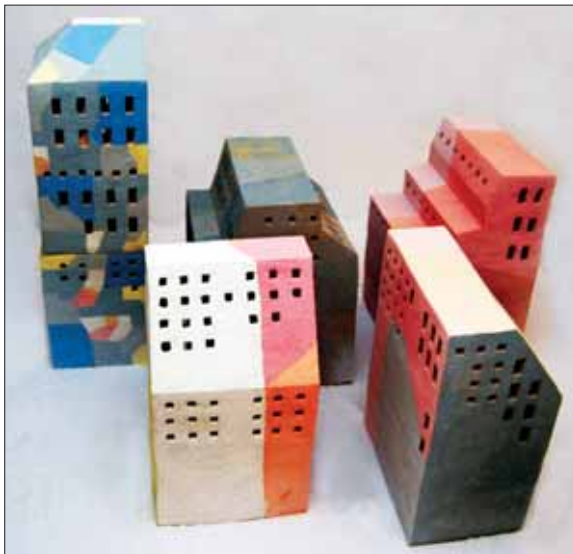
BTM – Budapest Galéria, Budapest Kiállítóterem, Budapest, 2013 / Budapest History Museum – Budapest Gallery, Budapest Exhibition Hall, Budapest, 2013

Fotó: Ruska Judit

**Szávoszt Katalin:
Város (részlet) /
Katalin Szávoszt:
City (detail)**

Szávoszt Katalin: Város / Katalin Szávoszt: City
[2012–2013] festett kerámia / painted ceramics
[58x32x28 cm, 56x35x37 cm, 57x30x26 cm,
58x39x30 cm, 75x26x22 cm]

→
**Szávoszt Katalin:
Csillagkapu /
Katalin Szávoszt:
Stargate**
[2012] festett,
intarziás kerámia /
painted and inlaid
ceramics
[2x / 180x20x17 cm]

műhelyében, furcsa, állatszerű ember-lények, farsangi maskarákba öltözött meseszerű alakok, egészen közeli nézőpontból ábrázolt, fantasztikus virágok, növények között megjelenő állatok rögzülnek. A színes rajz-kompozíciókról Laczkó Ibolya művészettörténeész állapította meg: „Szeretettel teli, tünékeny szépségű világot tárnak eléink Szávoszt Katalin toll- és színesceruzarajzai. Csendéletek, az Édenkert sajátos flórája és faunája, a Szépség és a Szörnyeteg burjánzó meséje, és le nem írt, ám aprólékosan megrajzolt történetek, amelyek helyszínei álombeli ligetek, szereplői a tündéri nőalakok, kedves iróniával megalkotott állatok, furcsa élőlények. Egy sajátos természetrajz-könyv lapjai, a rajzban megelevenedő klasszikus mese mellett szinte törvényszerű, hogy megszületik a képen, rajzban megalkotott történet, amely meséjének verbális megfogalmazása a néző feladata.”

A Budapest Kiállítóteremben rendezett kiállítás évében, 2013-ban születtek meg azok a *Városi virágok*, amelyek a torony-pasztikák nagyon távoli rokonai, s a művész alkotópályája kezdeti szakaszának törekvé-

seihez kapcsolódó kompozíciók. A felfelé ágaskodó, csöszszerű, tekergő, felső részükön kürtöszerűen megnyíló vagy bezáruló, folt- és csíkmotívumokkal festett alakzatok megjelenése az organikus szemlélet újabb térnyerésének, illetve visszatérésének tanúbizonyságaként minősíthető. S könnyen lehetséges, hogy ezek a virtuális mozgások átítatott, vitalitással telített, a szecesszió világához kötődő kompozíciók egy újabb, s újabb szakmai megújulással, meglepetésekkel kecsgető Szávoszt-alkotókorszak előhírnökei.

WEHNER TIBOR
művészettörténész

Át-tekintő

Katona Valéria textiltervező iparművész FUGA-beli kiállításának apropóján

■ A FUGA Budapesti Építészeti Központban 2013. szeptember 11. és 28. között rendezték meg Katona Valéria textiltervező iparművész *Át-tekintő* című kiállítását. A hely nem véletlen, mert a művész munkássága dekorációs textilek tervezése és kivitelezése révén sok szállal kötődött a belsőépítészethez. Sokszorosított nyomott függönyei és egyedi festett textileképei számos teret, helyiséget változtattak barátságosabbá, otthonosabbá, tágasabbá. Különleges textilekercsei pedig életszéléletének kikristályosodott alkotásai. A kiállítás címének megfelelően a textileken és összefoglaló tablókön keresztül áttekinthettük a művész közel fél évszázados életművét.

Katona Valéria textilnyomóként 1968-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola textiltervező szakán. Már fiatal korában elköteleződött a művészet mellett, festőművész szeretett volna lenni. Gimnáziumi éve alatt Xantus Gyula tanítványa volt, majd mégis inkább a textiltervezést választotta. A főiskola előtti években már belekóstolt a textilgyártás munkafázisaiba (tervezés, gyártás, minőség-ellenőrzés), aminek a későbbiekben is hasznát vette. Ezekben az években sokat tanult Soós Imrénétől és Bódy Iréntől. A főiskolán elsősorban Szilvitzy Margit egyénisége, szemléletmódja és Pogány Frigyes művészetelméleti órái voltak rá nagy hatással. Diploma után rövid időre textiltervezőként helyezkedett el a Pamutnyomóipari Vállalatnál (PNYV), majd a Selyemkikészítőgyárban (SEKI), de a gyáripari anomáliákat megtapasztalva hamar a saját lábára állt. Külsős, jogdíjas alkotóként önálló kollekciókat tervezett. Nem elégedett meg azonban a tervek sorozatos leadásával, saját manufaktúrát is kialakított, így a kivitelezés teljes folyamatát végig irányította, sőt tevékenyen részt is vett benne. A munkamenet logisztikáját is megoldotta: az alapanyagokat a SEKI-ben vásárolta, onnan az Iparművészeti Vállalat nyomóüzemébe vitte textilnyomásra,

majd újból a SEKI-be szállította az anyagot kikészítésre. Innen méterárúként az üzletbe került, konkrét megrendelés esetén azonban a művésznő otthonában a szabás és varrás következett.

Az első húsz-huszonöt évben elsősorban függönyök és térelválasztó textilek tervezésével és kivitelezésével foglalkozott. A technikai kötöttségek ellenére a művész egyénisége, technikai tudása és újító szenvedélye folytán mindig valami különlegeset nyújtott. Függönyeinél mindkét oldali egyenértékű összképre, finom fényszűrő hatásra, jó minőségre és egyszerű használatosságra törekedett. Első jelentősebb megbízása a budapesti könnyűszerkezetes mintaóvoda függönyei és térelválasztói voltak, amik alapanyagául az 1960–80-as

**Katona Valéria: Felhők
(irodai függöny) /
Valéria Katona: Clouds
(office curtain)**

[1990] *poliészter
batiszt, mattweiss
szitanyomás, 300x140
cm egyenként /
polyester, batiste, dull
white sieve printing,
300x140 cm each*

Fotó: Lelkes László

Katona Valéria:
Lyra I-II. /
Valéria Katona:
Lyra, I-II

[1997] *burkolt pamut, festés, egyéni technika / knitted cotton yarn, individual technique*
 [2x / 2,5 m²]

években otthonkaként ismert nyprintet választotta. Mintáját az egyszerű hurokminták különböző léptékű variálásával készítette el (*Sorminta*, 1972). 1982-ben az Újpesti Házasságkötő Terem egységes belső terének (falburkolat, mozgatható térelválasztók, függönyök, székhuzatok) megtervezése és kivitelezése volt a feladata. A textilek mintájául – a házasság analógiájaként – lombokat, fákat és repülő madarakat választott, amihez Kormos Ildikó *Darvak vándorlása* című természetfilmjének látványvilágát használta fel. A fák magasságát, hullámzását és a terem megkomponálását a madarak röptével és a kész textil úsztatásával érte el, a kifeszített panelek és hullámos függönyök, a tüdőszínű alap és az áttetsző fehér szín alkalmazása a belső tér zártságát oldotta. A gondosan megtervezett, több variációban és összeállításban kínált áttetsző, kétoldalas dekorációs anyagai (*Repülő darvak, Kis fák darvakkal, Nagy fák darvakkal, Fatörzs borostyánnal, Faág borostyánnal*, 1990) a *Nature is Ever* kollekciónban

is rendkívül keresett termékek lettek. A repülő madarak, a fatörzsre felkúszó borostyánok, felhők szomorúfüzek, vagy akár a szibériai nyírfaerdőt (az Aeroflot szovjet légitársaság szállodájába tervezve, 1980) imitáló, finom hullámokban a földre eső pamutfüggönyeinek megalkotásakor a belső és külső tér illuzórikus összekapcsolására törekedett. A függönyök használatkor a kültéri természetes fény és a beltéri mesterséges fény játéka különböző napszakokban és időjárási viszonyok között más-más hatást keltett.

Katona Valéria: Fénykör (tértextil) /
Valéria Katona: Halo (space textile)

[1995] *pamutvászon, festés, egyéni technika, korongok: 10 m², háttér: 22 m² / cotton, paint, individual technique, discs: 10 m², background: 22 m²*

Fotó: Katona Valéria

A rendszerváltás körüli évek technológiai és egyben szemléletbeli váltást is hoztak a művész életében. A hazai textilipar hanyatlásával, a textilgyárak sorozatos bezárásával párhuzamosan Katona Valéria a nyomott méteráruk helyett a szabadabb művészi megfogalmazást nyújtó festett textilképek felé fordult, így kislánykorának vágyott hivatása, a festészet összekapcsolódott választott hivatásával, a textilművészettel. „A festészet szabadságfoka olyan végtelen, amennyire kötött a textiles lét. Ezt az ellentmondást igyekeztem valamelyest feloldani pályafutásomban. A textiles egzisztenciát komolyan vettem, tudva, hogy indíttatásom előbb-utóbb textiltjeimen is érezhetővé válik” – olvasható szakmai életrajzában.

Változatos méretű textilképeit saját műhelyében festékszórással és a kézi festés sajátos kombinációjával készítette és készíti ma is. Alapanyagot témájához választ: kisméretű, finom kidolgozású akvarelljeit selemre, nagyméretű, lendületes képeit durvább vá-

**Katona Valéria: Purusa – Kozmikus agy /
Valéria Katona: Purusha—Cosmic Brain**

[2006] *papír, akvarell / paper, watercolour*
[29x28 cm]

Fotó: Molnár Géza

Fotó: Neumann Ildikó

szonra vagy hurkolt pamutszövetre festi. A felületek gazdagítására különféle megoldást alkalmaz: szövés-effekteket, több festékréteg felhordását, spriccelést, takarásokat, töréseket. Alkotásainak központi gondolata továbbra is a kinn és a benn témája köré csoportosul, ám a külső és a belső tér fokozatosan kitágul, helyét a világegyetem és az emberi gondolkodás közti spirituális kapcsolat vette át.

Megrendeléseivel továbbra is az építészethez kapcsolódtak, kis- és nagyméretű textilképei a középületek különleges esztétikai funkcióját szolgálták. Első, 50 négyzetméteres irodai festett kárpitja az Országos Tervhivatal irodabútorait és falbevonatait alkotta (*Arany felbő*, 1985). 1994-ben lektorátusi pályázat nyerteseként a Magyar Nemzeti Bank (MNB) Szolgáltatóházában levő szabadidős – söröző és kuglizó – helyiség 2100 centiméter hosszú és 190 centiméter magas hangfogó falának dekorációját tervezte meg. A feladat igen összetett volt, mivel a tükörrel bevont oszlopokkal tagolt, hatalmas alapterületű, viszonylag alacsony belmagasságú, ablaktalan helyiséget kellett nyitottabbá, levegősebbé változtatnia. A művész alkotásával a zárt és nyomasztó térben a kék ég benyomását keltette, ahol az ég kékje a terem tükreire visszereflelt. A szemközti falak felhőkön játszó alakjaival (*Felhőfríz*). E sikeres munkáját számos új megbízás követte, például az MNB Heves megyei központja tetőablakának zavaró fényviszonyait a Nap és a bolygók festett textilképének segítségével változtatta lágy, sejtelmes szórt fénné (*Fénykör*, 1995).

**Katona Valéria:
Égi színjáték sorozat
(részlet) / Valéria
Katona: Celestial
Comedy series (detail)**

[1993]

*selyem, akvarell /
silk, watercolour*
[2x / 50x50 cm]

Katona Valéria:
Égi színjáték sorozat
(részlet) / Valéria
Katona: Celestial
Comedy series (detail)

[1993]

*selyem, akvarell /
 silk, watercolour*
 [2x / 50x50 cm]

Számos építésszel és belsőépítésszel dolgozott együtt, de legszorosabb munkakapcsolata Kapy Jenő építésszel volt. A Garancia Biztosító igazgatóságának irodahelyiségébe reneszánsz ablakkeretben a hajnal és az alkonyat hangulatát (*Lyra I-II.*, 1997) csempezték be, az ügyfélszolgálati iroda kicsiny, ablaktalan helyiségében nagy ívű textiljének kihagyásos feldarabolásával futurisztikusan robbanásszerű hatást keltettek (*Zeusz*, 1998). A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara épületének rekonstrukciója kapcsán ismét a lendületesség és a felfelé törő dinamikus vonalvezetés került előtérbe (*Prometheus*, 1998).

Az ezredfordulótól a szakma megváltozása miatt önálló textilképeket kezdett létrehozni, amiken az ember transzcendens és tudatos természetére fókuszál. Kisebb textilképein egy-egy kiválasztott spirituális témát jár körül. A *Kozmikus agy* (2006) című képén rendkívüli részletességgel az emberi elme egylényegűségét a csillagrendszer részeként jeleníti meg, benne különböző vallási szimbólumok láthatók. *Alaprajz* című sorozatában (*Fenn és Lenn*, 2003; *Tájékozási pontok*, 2003; *Hely-szín*, 2007) a kozmosz és annak földi leképeződését ősi templomok alaprajzaiba sűrítve ábrázolja.

Legkülönlegesebb és egyben legösszetettebb munkái textiltekersei: a *Végtelen textil* (2002, 110x1150 cm) és a *Tájékozási pontok* (2003, 120x650 cm). „Textilművészként vonz a nagy felület, a textil képzete számomra a végtelen tekercs. Hasonlóképpen végtelen spirituális szellemi történetünk. A barlangok jelei, képei, a

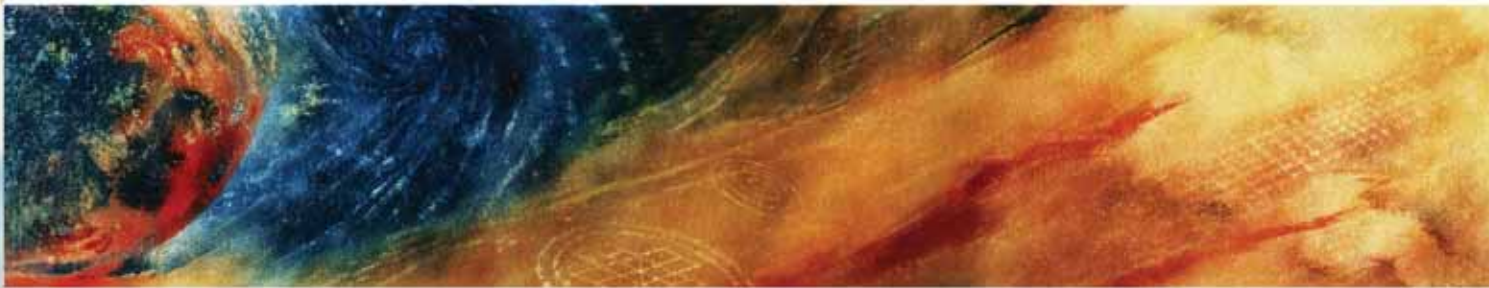

Katona Valéria:
Fenn és Lenn
(az Alaprajz sorozatból)
/ Valéria Katona: Above
and Below (from the
series Ground-plan)

[2003]

festett pamutvászon,
egyéni technika /
cotton, paint,
individual technique
 [2x / 58x45 cm]

megmunkált kövek, kavicsok, rítusaink, mágiáink emlékei. Agyunk két fele őrzi ezeket az emlékeket, újra és újra létrehozza képzeletét életéről, balról, áttelekesíti ma is a természetet” – vallja a művész. Már impozáns méreteikkel is tekintélyt sugároznak, de mondanivalójuk a szemlélőt körülölelő kisebb, zárt térben érvényesül igazán. Mindkét alkotásában a földi világtól eltávolodva, egy távoli nézőpontból szemlélhetjük a galaxist és benne Földünket. A tekercesk elsőprő lendületű ábrázolása magával ragadó. Messzebről, az egész képet egyszerre befogadva és közelről szemügyre véve az apró részleteket, más ragadja meg tekintetünket. A *Végtelen textil* című művében a teremtőerő megnyilvánulásaiént megjelenő különböző civilizációk jel-

képei révén – barlangfestmények kézlenyomatai, Tutanhamon koponyája, jelzésértékű templom-alaprajzok, vallási szimbólumok, majd a New York-i World Trade Center megsemmisült ikertornyai – felhívja figyelmünket jelenkorunk problémáira. A kép középpontjában Tutanhamon gyöngyökből kivarrt, kettős ureuszkígyóval díszített sapkája látható, mely a két agyfélteke összekapcsolásaként értelmezhető, talán mint későbbi történelmünk kiindulási pontja. Az emberiség történetét képekbe, jelekbe, szimbólumokba tömöríti, melyek nagy örvénylő energiahullámok közül sejlenek elő, mulandóságunkat, gyarlóságunkat érzékeltetve. A *Tájékozási pontok* című alkotás szédítő forgatagában a múlt és jelen egybeolvad, és csak a különböző vallások jelképei mutatják az utat. Szepes Hédi a tekercesképet „*korunk lélekállapotának tükrésként*” jellemzi. Feledy Balázs következőképpen foglalta össze gondolatait az alkotó Erlin galériabeli kiállításának (2002) leporellóján: „*Laza nagy színfoltjai között sajátos jeleket, jelrendszereket helyez el, melyek kultúrák, mítoszok, vallások, hitek mondanóit, titkait hordozzák. Egybekomponáltságuk művészi bravúr, hiszen a horizontális képfolyamok jelentését mi is több pozícióból tudjuk csak befogadni.*”

Katona Valéria kiállítása és alkotásai munkával és művészi lelkesültséggel teli szakmai életutat tárnak elénk, az alkalmazott textiltől egészen a különleges, egyéni belső világot megmutató textiltekerceseiig. A repülésben, a terek összeolvadásában, a földi világból kilépő képeken a szabadságvágy és a fény játéknak jelenlétét érzékelhetjük.

ERDEI T. LILLA
muzeológus-etnográfus

A fotókat a művész bocsátotta rendelkezésünkre.

Katona Valéria:
Tájékozási pontok
(tekerceskép az Alaprajz sorozatból) /

Valéria Katona:
Orientation Points
(scroll picture from the series Ground-plan)

[2003] vászon, festés,
egyéni technika /
cotton, paint,
individual technique
[120x650 cm]

Katona Valéria:
Hely-szín (tekerceskép az Alaprajz sorozatból) / Valéria Katona: Scene (scroll picture from the series Ground-plan)

[2006]
festett pamutvászon,
egyéni technika /
cotton, paint,
individual technique
[150x150 cm]

Japan vörös és fekete

Hagyományos japán viselet és kortárs magyar ékszerek kiállítása
a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban
és a pécsi Modern Magyar Képtárban

→ **Jermakov Katalin:**
Inrō nyakék
három koronggal /
Katalin Jermakov:
Inrō necklet
with three discs
[2012] ezüst, ébenfa,
gyöngyház, selyem-
zsinór, montírozás,
intarzia / silver,
ebony, mother-of-
pearl, silk string,
mounting, inlay
[8,5x3,3x0,3 cm]

■ Az Iparművészeti Múzeum Kelet-ázsiai Főosztálya *Szamurajok és gésák – Hagyományos japán viselet és kortárs magyar ékszerek* címen rendhagyó kiállítást rendezett a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban. Rendhagyó, mert koncepciójában a történeti japán viseletek akár hagyományosnak is tekinthető bemutatása mellett ezúttal kulcsszerepet kapott hazai ékszerkészítő iparművészeink legjavának bevonása is, akik reflexív, és ízig-vérig kortárs munkáikkal a történeti japán tárgyak közegében kaptak helyet. E progresszív bemutatási mód a nemzetközi muzeológiában már évek óta markánsan teret nyert, mivel a mindjobban erősödő művészetközvetítési szempontok szellemében e mód bizonyítottan jó lehetőséget teremt a letűnt történeti korszakok és tematikák jelenünkhöz kapcsolására, még hozzá mindezt a látogatók aktívabb bevonásával.

A tárlat kortárs alkotóit a Sterling Észergaléria delegálta, akik az előkészületi szakaszban alkalmi lehetőséget kaptak, hogy a múzeum raktáraiban szakavatott bemutatás mellett autentikus japán tárgyakon ismerkedhessenek a japán tárgykultúrával és szellemiséggel. Az előzmények között 2008-ban már sor került egy hasonlóan szervezett múzeumi ráhangolódásra, akkor kínai tematikával. Az ennek nyomán készült ékszerek akkor a Sterling Galéria *Jade* című kiállításán szerepeltek. A korábbi sikeres együttműködésből eredt a jelen múzeumi tárlat kortárs-szála. Emellett 2011-ben egy japán hölgy, Mashima Rieko (magyaros átírással: Masima Rieko) asszony obimustra-gyűjteményének formájában nagylelkű adománnyal gazdagodott a múzeum japán tárgyakból álló gyűjteménye. E fantasztikus textilgyűjtemény hagyományos történeti technikákkal, anyagokkal és motívumokkal dolgozó kortárs japán művészek munkáiból álló kollekción, mely a hagyományos japán viselet, a kimono de-

Fotó: Sulyok Miliós

réktáji megkötésére szolgáló széles öv, az *obi* számára alkotott anyagmintákat tartalmaz. Bemutatásuk további jóleső ürügyet szolgáltatott a tárlat megszervezéséhez. A várva várt kiállítás 2013. július 18-án nyílt meg a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum épületében.

A koncepció négy tematikai egységbe sorolta a bő félezer műtárgyat. Az első a fegyverforgatók, azaz szamurajok világának szentelődött, a második a civil

élet személyes használati tárgyainak, a harmadik szekció a női viseletnek, a negyedik pedig a gyerekek világának.

Az Andrássy úti egykori nagypolgári villa emeleti termeiben berendezett kiállítás első szobája tehát a samurájok fegyvereit és világát szemléltette. Fő attrakciója, a bejárattal szemben álló, páncélba öltöztetett samuráj-alak fogadta a látogatót. A meglehetősen részletgazdag kidolgozású díszpáncél 1820 tájára datálható, és hatévnyi restaurálás után szemléltetheti a közönség. A tárlókban sorakozó mives fegyverek mellett egy vitrin kiváló szemléltetést adott a 19. századtól meginduló műgyűjtés különös sajátosságaiból is: a külföldi gyűjtők nem egyben gyűjtötték a kardokat, hanem részeikre bontva, az egyes elemeket külön-külön. Így eshetett meg, hogy számos más gyűjteményhez hasonlóan az Iparművészeti Múzeumnak is tekintélyes kollekciója van az ékszer-szintűen kidolgozott *tsubák*ból (cuba) és további kard-elemekből, miközben komplett kardokból csupán néhány tucatnyi. A jobbára 19. századi autentikus tárgyak között a Ferenczy Noémi-díjas Tóth Zoltán samurájcsisak ihlette nyakékét, Dávid Attila Norbert *Japán Stendbal* című vörös és fekete korall-ében kontrasztú nyakékét, valamint Stomfai Krisztina tsuba-ihletésű, leisztult szépségű brossait és Gera Noémi *Megváltás*

K-nak című artisztikus ékszercsaládját csodálhattuk a polcokon.

A következő terem a civil élet viseleti tárgyaiból adott pazar válogatást. Ide került a fentebb említett obi-mintakollekció az oldalfalakon installálva, míg a nagy sarokvitrinek polcain a kimonón viselt különféle készségeket befogadó *sagemono*-k (szagemono) [*sageru*=viselni, függeszteni, *mono*=dolog] sorakoztak. Ezekkel is az történt, mint a kardokkal és azok elemeivel a korabeli gyűjtés sajátosságaként, kevés a komplett megőrződött darab a külön gyűjtött alkotórészeik volumenéhez képest. A *sagemono*k az obin átvetve viselt alkalmosságok voltak, melyek fő eleme, a kívül viselt *inrō* (inró) eredetileg pecsét, majd elsősorban gyógyszerek tartására szolgáló rekeszes, lapos tárolódobozka, mely zsinórzaton mozog, s e zsinórzat obin átbújtatott végén a *netsuke* (necuke), azaz egy faragott, jellemzően figurális elem képezte az ellensúlyt. A polcokon sorolt pazar kivitelű, különféle funkciójú *sagemono*k között pipatokok (*kiseru-zutsu* / *kiszuru-zucu*), írószertartók (*yatate* / *jatate*) és persze a korabeli gyűjtők szemében autonóm művészi tárgyakként is értékes fragmentumaik sorakoztak. Az elképesztően részletgazdag, minuciózus tárgyak „ékszer”-funkciót töltöttek be a hagyományos japán kultúrában, ennek szellemében itt is közéjük kerültek a kortárs ékszerek. Az ében-ezüst anyaghasználatú *Inrō*-függő a Ferenczy Noémi-díjas Jermakov Katalin műve, mely vörös zsinórozásával az inrōk módjára működik, ám belseje jóslásra alkalmas ében-gyöngyház korongok befogadására alkalmas. Gondolatilag az ékszer az ókori kínai *Yi Jing* (Ji Csing vagy Ji King) – *Változások könyve*, eredetileg jóskönyv – tanításain alapszik, mely Japánba is átterjedt. Bartl Dóra *Sa-ti* függője ugyancsak vörös és fekete színeivel dominál, ugyanakkor ékessége a japán *mokume gane* technikával készült pepita lemezke: anyagát ezüst és egy speciális réztötvözet (*shakudo* / *sakudo*) adja. Simon Viktória mesés gyűrű a *Égig érő paszuly* és az *Üveghegy* címeket viselik. Tóth Zoltán *Vért* nyaklánc a samurájpáncél láttán inspirálódott. Vékony Fanni lírai szépségű *Kökény* nyakéke és gyűrűje a corian nevű különleges ipari anyagból készült. Slavei Tamás *o-mikujji* (omikudzsi) függői a sintó vallásban használatos jós-

Slavei Tamás:
Kafka o-mikujji II.,
függő / Tamás Slavei:
Kafka o-mikujji, II,
pendant

[2012] *alpaka, mock-ivory (műanyag), nefrit, montírozás, vegyes technika / alpaca, mock-ivory, nephrite, mounting, miscellaneous techniques*
[10x10x3 cm]

Szamarájpáncél
(haramaki) /
Samurai chest armour
(haramaki)
[cca. 1820]
bronz, vas, textil, bőr, lakk, aranyozás, magasság: 161 cm
(Iparművészeti Múzeum, Budapest).
Kiállítási fotó: Janus Pannonius Múzeum – Modern Magyar Képtár, Pécs / bronze, iron, textile, leather, lacquer, gilded, height: 161 cm
(Museum of Applied Arts, Budapest).
Exhibition photo: Janus Pannonius Museum–Modern Hungarian Gallery, Pécs

Fotó: Fizi István

cédulák faágra kötött gyakorlatát utánozta le ékszerében, ám az alpakkából bravúrosan felcsomózott szalagjain Franz Kafka *Gibs auf! [Add föl!]* című filozofikus írását olvashatjuk.

A terem közepén álló oszlopvitrinekben egy-egy kortárs művész ékszerei kaptak helyet. Balogh Gabriella egyenesen Japánból érkezett, ahol évtizedek óta tanulja a több ezer éves múltra visszatekintő lakktechnikát. Különféle lakk-ékszerei változatos módon mutatják a technikában rejlő lehetőségeket. Király Fanni ékszereit egytől egyig *haikuk* ihlették. A jellegzetes japán versforma válogatott opusait fogalmazta át pergamenes ékszereibe. A haikukból áradó harmónia az ékszerekre is áterjed. Nádai Andrea finom kis garnitúráját az egyik kiállított obi-mustra részletmótvuma ihlette. Tárgyainak ezüstelemei CAD- (Computer Aided Design) technológiával készültek, felületi díszítésük japános mintázatát koloritfestés adja. Az ugyancsak Ferenczy Noémi-díjas Ádám Krisztián bükkfából esztergált karkötőit a sallangoktól mentes, harmonikus japán használati tárgyak ihlették. Péter Vladimir tanár úr – a kiállító művészek legtöbbje az ő egykori tanítványa – látványos nyakéke zöld zsinórozással készült, jellegzetes függelék-eleme egy vízszintes helyzetű méretes karneolrúd.

A belső terem a hagyományos női viseleteket mutatta be. Hátsó nagy vitrinjében ünnepi, illetve esküvői kimonókat láthattunk, alattuk néhány további lakk-ékszert Balogh Gabriellától, arrébb Kecskés Orsolya *Felkelő Hold* című nyaklánc korall-ezüst anyagaival a japán zászlóra reflektált, míg Majoros Katalin széles fekete bársonyszalagos *Aranybalas nyakéke*nek aranyhala a japán kultúrában a fiúgyermek szimbóluma, akiből sárkány válik, ha felnőnek.

A további vitrinekben ékszershámba menő fésűk, hajba való pálcikák, csipeszek és egyéb alkalmatosságok sorakoztak, köztük Király Fanni hajékszerei, Gaál Gyöngyvér remekbe szabott brossa, mely különleges kőcsiszolatával (rutil- és titántús kvarc és alatta ónix dublettje) művészi módon tisztel a lakkművészet autentikus opusai előtt, melyek hasonló módon fogadnak rétegeik közé különféle nemesfémeket és egyéb anyagokat díszítő céllal. Égi Marcell itt prezentált objektjei: *OB 01* és *OB 11* egy sorozat két darabja. Köz-

tes tárgyak, tárgy előtti tárgyak, melyek a design és art határán egyensúlyoznak. Zámori Eszter *Gyertya-tartó* és *Kézitükör* alkotta ében-ezüst anyaghasználatú kettősét szintén egy haiku ihlette.

Az átellenes vitrinben elképesztően mives lakkdobozok, nagyok és kisebbek az európai szem számára meglepő formai változatosságban. Minden tárgyat órákig szemlélhetnénk, annyi a finom részlet, a szimbólum. Sehol egy ügyetlen részlet. Tanakodunk: hogy lehetséges ez? Mindenki a tökéletességet hajszolta, legyen az kardpenge, páncélzat, fésű, doboz, ruhane-mű vagy más: ez a japán tárgykultúra. Csodálni való. Ide olvadt be Balogh Gabriella két lakkdoboz.

Az oldalfalakon híres gésák színes metszetes viseletképei illusztrálták a tárlókban sorolt tárgyfelék hajdani használatát. (Az egykorú japán metszetek folyamatos kísérői a látottaknak.)

A bejárati folyosóról nyíló negyedik terem a gyermekeké. A nekik szánt játékok, a felnőttek világának miniatürizált tárgyai sorolódtak itt. A célközönséghez igazodva csökkent a vitrinek magassága. Fiús és lányos játékok és viseleti kellékek, babák és effélék. Ide kerültek a netsukék is. Változatos faragványaik között igazán sokféle figura megtalálható. Ezek sorában találhattuk Huber Kinga Maci-sorozatát: *Maci függőágyban* nyakék, *Maci habfürdőben* nyakék, *Maci sásban* címekekkel. Az ékszerekből árad a humor. Főhő-sük ezüstfigurája a netsukék stílusában fogant. E szobában találtuk a japán kultúrában nagy hagyománnyal bíró hengeres, esztergált és festett *kokeshi-* (kokeshi-) babákat, s ezekre reflektálva az iparművész Tóth-Vásárhelyi Réka kokeshi-babáit is. A kicsiny kompozíciókba helyezett figurák zseniálisan tömörítik egy-egy japán karakter, például samuráj, gésa, gyerek főbb ismérveit. A ma már elmaradhatatlan múzeumpedagógiai foglalkoztató is e térbe került, koncepcióját Hársvölgyi Virág dolgozta ki.

A bejárati folyosó végfalán folyamatosan futó vetített válogatás fogadta a látogatót: hazai utazók és gyűjtők – Hopp Ferenc és Bozóky Dezső – 1880 körüli archív fotóin szemlélhettük a japán hétköznapi és különféle alkalmak névtelen szereplőit.

E korszakalkotó tárlat japán tárgyanyaga több mint négyszáz tárggyal szemlélteti a 19. századi Japán vilá-

gát. Benne legnagyobb hányadban a Meiji- (Meidzsi-) kor (1867–1912) tárgyai szerepelnek. Ez a nyitás kora volt Japánban, amikor özönlöttek ide az amerikai és európai üzletemberek, kutatók, utazók, gyűjtők és mások, hogy egy évszázadokig elzárt különleges világgal ismerkedjenek. E kulturális kölcsönhatás a japonizmus jelenségének áramlataiban érte el Európát és a fejlett világot, s megannyiszor újabb hullámokat vetett. Elsőként az impresszionizmus, majd a szecesszió táplálkozott belőle erősen, de hatásai azóta is folyamatosan kimutathatók az európai kultúrában, köztük a magyarban is. A globalizáció pedig jócskán

Inrō, sárkány- és hullámmotívumokkal, valamint netsukével / Inrō, with dragon and wave motives and netsuke

19. század, fa, lakk, magasság: 7,5 cm; jelzett: Koyū Yōgetsu (Iparművészeti Múzeum, Budapest) / 19th c., wood, lacquer; height: 7,5 cm; signed: Koyū Yōgetsu (Museum of Applied Arts, Budapest)

Fotó: Balázs Ferenc

Obi-textilminta, virág és eső áztatta pázsit motívumaival (részlet).

Some-no-Juraku manufaktúra / Obi-textile pattern, with flower and lawn in rain motives (detail).

Some-no-Juraku manufacture

20. század vége, selyem, fémszál, a teljes méret:

32,4x70,1 cm

(Iparművészeti

Múzeum, Budapest) /

late 20th c., silk,

metal thread, full size:

32,4x70,1 cm

(Museum of Applied Arts, Budapest)

Fotó: Fízi István

felelősítette ezen hatásokat is. E tekintetben is jelentős, hogy a kiállítás magyarázó, értelmező, értő befogadásra törekszik. Ezt célozta és célozza a kiállítás-hoz szervezett számtalan program, köztük kombinált tárlatvezetések (ezeken a múzeum munkatársa és egy kiállító művész párban vezet), valamint a családi na-

pok, ismeretterjesztő előadások és egy kétnapos házi konferencia.

A történeti bemutatás kortárs művészeti kiterjesztésének bevezetőben említett koncepciója a Hoppmúzeum csapatának olyannyira eltökélt célja, hogy ezt az elvet szeretnék következő kiállításaikra is to-

vábvinni. A *Szamurajok és gésák* tehát e reményteljes sorozat nyitókiállításaként realizálódott.

A tárlat már budapesti nyitását megelőzően meg-
hívást kapott Pécsre a Baranya Megyei Múzeumok
Igazgatósága akkori főigazgatójának, Fabényi Júliának
a kezdeményezéseként. A Modern Magyar Képtár
külsőjében barokk épületébe fogadott tárlatot a belső-
ben igazi *white cube* enteriőrben helyezték el. A mo-
dern belső terek a budapestitől merőben eltérő be-
mutatást indukáltak a pécsi stábtól. A minimalista disp-
lay, az installációk, vitrinek kiosztása és elrendezése
során szakítottak a történeti és a kortárs tárgyak mel-
lérendelő, felelgető típusú bemutatásával, így azok
termenként elkülönítve kaptak helyet. Ez nehezíti a
látogató számára az eltérő korok és kultúrák közötti
kapcsolatok, hidak megtalálását. Így nagyobb feladat
hárul a pécsi múzeum munkatársaira az értő művés-
zetközvetítés, a tárlatvezetések, szakprogramok és a
múzeumpedagógia terén. A Hopp Ferenc-múzeum e
téren magasra tette a mércét, aminek komoly része
volt a kiállítás kiemelkedő budapesti sikerében. A bu-
dapestitől eltérő megjelenítésnek ugyanakkor vitat-
hatatlan előnyei, sőt erényei is vannak. Ilyen például
a japán szellemiséghez, térszervezéshez jobban igaz-
zadó szelősebb téralakítás. Információink szerint
2014 márciusában a pécsi Ezüstláza Ékszergaléria is
készül csatlakozni a témához egy önálló kiállítással.
Kívánjuk, hogy jusson Pécsre is a budapesti tárlat
népszerűségéből és sikeréből! (Csak jelezzük, hogy e

cikk írásakor a tárlat további meghívásokat kapott a
miskolci és a szegedi múzeumoktól is.)

E rendhagyó kiállításához rendhagyó katalógus is
született, méghozzá a budapesti és a pécsi múzeumok
közös vállalkozásaként; a kiadvány a Hopp-múzeum
csapatának szakmai munkája, ám megjelenése a pécsi
kiállításra esett a pécsi intézmény finanszírozásában.
Korszakalkotó kiadvány, mert az iparművészet hazai
történetében kiadott múzeumi katalógusok sorában
először tárgyal közösen történeti és kortárs anyagot.
A benne taglalt kortárs ékszerművészet finoman szól-
va ritkán érdemesült arra, hogy szakmúzeumi rangos
kiadványban leíró, elemző írás tárgyalja munkáit. Kor-
szakalkotó, mert megtöri e keserű gyakorlatot. A ka-
talogus a kiállításához hasonlóan az értelmező befoga-
dást kívánja elősegíteni olvasói számára, akik talán a
kortárs munkák, illetve művészi megközelítések értő
befogadására is segítséget nyernek általa.

Címe: *Japán vörös és fekete* a benne szereplő ékszer-
tanulmány címét vette át, ezzel is jelezve a bemuta-
tott ékszerek kiemelt jelentőségét a tárlat, illetve még
inkább a katalógus viszonylatában. A kötet függelék-
ében a közreműködő művészekről rövid szakmai
életrajzokat találhat az olvasó portrékkal, ami a rep-
rezentatív múzeumi katalógus referenciaként való
használatát is elősegíti művészeinek. Jelenünkben ez
is fontos szempont, melyre hazai közgyűjteményeink
elvértve figyelnek oda.

Összegezve: e korántsem mindennapi kiállítás meg-
valósítása, mintaszerű működtetése, katalógusa és or-
szágos sikere a jelen viszonyok között komoly és elhi-
vatott szakmai teljesítmény, amiért hálás köszönet
illeti a kiállítás főkurátorát: Fajcsák Györgyit, társku-
rátorait: Hársvölgyi Virágot és Füzes Andreát, vala-
mint a stáb további közreműködőit. Gratulálunk!

SIMONYI ISTVÁN
művészettörténész

(*Szamurajok és gésák. Hagyományos japán viselet és kor-
társ magyar ékszerek. Iparművészeti Múzeum – Hopp
Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum, Budapest, 2013.
július 18–november 3.; Janus Pannonius Múzeum – Mo-
dern Magyar Képtár, Pécs, 2013. november 29. – 2014.
április 3.*)

Tóth-Vásárhelyi Réka:
**Esküvői babapár arany
paravánnal /
Réka Tóth-Vásárhelyi:**
**Wedding doll couple
with gold folding screen**
[2012] *jávorfá,
esztergált, festett,
lakkozott, magasság:
15 cm / maple, lathed,
painted, lacquered,
height: 15 cm*

Hagyomány és innováció

Sütő Erika szilikáattervező iparművész porcelán ékszerei

Sütő Erika:
Wirkkala nyakék
(Okapi kollekció) /
Erika Sütő:
'Wirkkala' necklace
(Okapi collection)
[2012] *színezett porcelán, sterling ezüst, egyedileg fejlesztett rétegelt technika, medál: 8,8x4,9x0,4 cm, lánchossz: 42 cm / coloured porcelain, sterling silver, individual, layered technique, pendant: 8,8x4,9x0,4 cm, chain length: 42 cm*

■ Húsz évvel ezelőtt, 1993-ban alakult meg az a magas szintű szakmai tudással rendelkező keramikus-művészekből álló csoport, amelynek tagjai a porcelán lényegi, formai újragondolását és megújítását tűzték a zászlajukra. A DeForma csoport művészei nem kevesebbet tettek, mint hogy tárgyaikkal új értéket adtak a porcelánnak, üzenetet hordozó, kommunikatív formavilágot hozva létre.¹ Szokatlan plasztikai megoldásokkal, a képzőművészet irányába is kalandozó tárgyfestéssel megszólító erejű designtermékeket alkottak, tevékenységükkel széles utat nyitva a későbbi porcelántervező-generációnak.

Erre az útra lépett az új nemzedék tehetséges, érzékeny, céltudatos képviselője, Sütő Erika szilikáattervező iparművész is.

2008-ban végzett tervezőművészként, majd 2009-ben design-menedzserként a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen. Tervezőképességei már az egyetemi éveitől is megmutatkoztak, nem csak olyan alap-

Fotó: Berky Péter

Sütő Erika műhelynaplója / Erika Sütő's studio diary

kérdések, mint a forma és funkció kapcsolata, illetve ezek egymásra gyakorolt hatása, hanem a tárgyfelszínen megjelenő színek kifejezőereje is intenzíven foglalkoztatták. A különböző felületi faktúrákban, a kerámia- és porcelántárgyak karakterét alakító mázakban vagy a porcelán fényáteresztő képességében rejlő lehetőségek szorgos kísérletezésre ösztönözték. Egyaránt készített használati tárgyakat és kerámiaplasztikákat, gipszformába öntéssel, felrakással, korongozással, illetve szabadkézi építéssel. Tudatosan kereste a tárgyi kifejezés saját nyelvezetét, tanult a nagymesterektől, magyar és külföldi tapasztalatokat gyűjtött.

Alkotásai nemegyszer a geometrikus és organikus formavilágok határmezsgyéin léteznek. Készített az elmúlt időkre visszautaló roncsolt felületű, organikus hatású kerámiákat, lágy vonalvezetésű, amőbaszerű használati tárgyakat. Formai sallangtól mentes, dupla falú, fületlen bögréket; keleti ihletésű teáskészletet; az anyag szépségét hangsúlyozó, skandináv hangulatú porcelánokat. Konstruktív megjelenésű, a befoglaló tálca felületén csúsztatva variálható, egyszínű fehér fűszereskészletét megvásárolta az Iparművészeti Múzeum.

Sütő Erika minden tárgyából sugárzik a szakma iránti elkötelezettség és az anyagok szeretete. Kez-

Fotó: Vizi Krisztián

detektől fogva különös figyelmet szentelt a porcelán mélyreható vizsgálatának, ami egyrészt az anyag adta lehetőségek és korlátok megismerésére, később az ékszertervezés területén való alkalmazhatóságára irányult.

Kitartó technikai és anyagkísérleteknek köszönhetően talált rá a színezett, rétegelt agyag, illetve „porcelánintarzia”-technikára (japánul nerikomi), amelyről – hála a szakmai lehetőségeknek – közelebbi tapasztalatokat is sikerült gyűjtenie.

2009-ben a Nemzeti Kulturális Alaptól pályázatot nyert mesterkurzuson való részvételre a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióba.² Ezt követően a stúdió berkein belül kezdett el dolgozni, ami részben a kortárskerámia-gyűjtemény gondozását jelentette. Designmenedzser-diplomája révén 2010-ben Probstner János alapító és akkori igazgató megbízta a stúdió budapesti kiállítóhelyének, a Museion No. 1 galériának a vezetésével.

A nemzetközi művészleppel kialakult szoros kapcsolatának köszönhetően részt vehetett a nerikomi-technika emblemikus alakjának, Dorothy Feiblemannak³ a kecskeméti kurzusán. A brit iparművész egyéni fejlesztésű, színezett és rétegelt agyag, illetve porcelán összedolgozásával, a színes motívumok porcelán anyagába való beépítésével, majd a tárgyfelület összecsiszolásával alkot változatos színű, textúrájú, sőt mi több, áttetsző felületű tárgyakat – fények, színek és formák mozgásában elevenen lüktető, organikusan érzéki objektumokat.

A nerikomi-technika Sütő Erikát további tervezői ötletek kidolgozására sarkallta, amelyek a műhelymunkák nyomán a saját fejlesztésű technológián alapuló, egyedi kialakítású ékszerkollekciójában öltöttek testet.

2010-ben a „Színezett, rétegelt porcelán anyagkísérletek egyedi ékszerek kivitelezésére” című programmal elnyerte a Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti Ösztöndíjat.

A program során a porcelán alapanyagot szerkezetében próbálta megváltoztatni, célja az volt, hogy a massa összetevőinek módosításával olyan anyagot hozzon létre, amelynek kiégetése selymes fényű felületet eredményez, szemben a mázazott felszín erőtel-

jesebb csillogásával. Az anyagkísérletek során jelentkező hibák, a felszínre bukkanó hiányosságok nem keserítették el, sőt, inkább számos tapasztalat gyűjtésére adtak lehetőséget, és olyan új technikai megoldások gyakorlati elsajátítását segítették, amelyeket későbbi munkáiban kamatoztathatott. A porcelán ömlesztő anyagainak különböző százalékban történő összekeverésével, illetve különböző hőfokon való égetésével, az égetési deformációk kiiktatásával új nyersanyagot hozott létre, amelyet anyagában színezéssel, a fekete színtest (titán-oxid és ón-oxid) különböző keverési arányainak felhasználásával tehet változatosabbá.

2013 novemberében mutatta be a különböző színezésű és anyagminőségű porcelánrétegek egymásra

**Sütő Erika: Fresh Fishbone szett (Okapi kollekció) /
Erika Sütő: 'Fresh Fishbone' set (Okapi collection)**

[2013] *színezett porcelán, sterling ezüst, egyedileg fejlesztett rétegelt technika, medál: 8,9x3,9x1,4 cm, láncbóssz: 45 cm, fülbevaló: 6,1x2,4x0,7 cm / coloured porcelain and sterling silver; individual, layered technique, pendant: 8,9x3,9x1,4 cm, chain length: 45 cm, earring: 6,1x2,4x0,7 cm*

Fotó: Vizi Krisztián

Sütő Erika:
Nothing Fancy nyakék
(Okapi kollekció) /
Erika Sütő:
'Nothing Fancy'
necklace
(Okapi collection)
 [2012] *színezett*
porcelán, sterling
ezüst, egyedileg
fejlesztett rétegelt
technika, medál:
4,9x1,9x0,8 cm,
láncossz: 40 cm /
coloured porcelain,
sterling silver,
individual, layered
technique, pendant:
4,9x1,9x0,8 cm,
chain length: 40 cm

dolgozásával készült, saját fejlesztésű technikával kivitelezett ékszereit a Museion No. 1 galériában.⁴ Három kollekciót alkotott eddig: geometrikus és organikus formaalakítású, illetve halszállkamintás nyakékeket, gyűrűket és fülbevalókat. A kiállított tárgyak közel három év munkájának eredményei, némelyiket Kozma Lajos kézműves iparművészeti ösztöndíjas-ként alkotta.

Tárgyait elsősorban a természet és a kulturális környezet inspirálja. A *Geometrikus kollekció* darabjainak dekoratív megjelenését a formákat felépítő rétegek finom vonalrendszere, illetve ezek optikai játéka határozza meg. A vonalak struktúráját kivágások törik meg, ezeken keresztül felsejlik a nyakék viselőjének a ruházata, vagy a csupasz bőre, így teremtve kapcsolatot a személyes tárgy és a tulajdonosa között. Ékszerei nyakba akasztható, apró építmények képzetét keltik, amelyek magukon hordozzák a készítőjük egyediséget, műves kialakítást adó keze nyomát és a porcelán nemes anyagának több ezer éves mítoszát.

Az *Organikus kollekció* gömbölyített formái, mint a víz koptatta kavicsok, kézbe kíváncsoznak; selymesen fényesek és szerethetően elegánsak. Halszállkamintás ékszereinek kialakítása a madártollak és a falevelek erezetét idézik. Színei visszafogottak, a feketék, szür-

kék és a fehér variációi – a későbbiekben tervezi más színösszeállítás kialakítását is. Ékszereinek innovatív jellegét az ezüsfoglalatok és -függesztek hangsúlyozzák, amelyek szervesen ízesülnek az egyes porcelán elem formájához és funkciójához.⁵ Az ékszerek az anyaguk ellenére könnyűek, mindennapi viselésre is alkalmasak.

Sütő Erika a kollekcióknak az *Okapi* márkanévet adta, az elnevezés egy különleges és ritka állatra utal, amelynek csíkos mintázata adta az ötletet a névadáshoz.⁶

Hazai és külföldi piacra egyaránt szánja ékszereit, amelyek igazi becsét a beléjük fektetett idő, a kialakítás minősége és az egyedi megjelenés adják. Kvalifikált tervezőgárda veszi körül, tudatosan építi imázsát, és hosszú távú cselekvési tervet rajzol fel magának. Hisz a saját tehetségében, munkáinak értékében és sikerében. Tárgyai több csoportos kiállításon szerepeltek.

Számos megvalósításra váró elképzelése van a jövőre nézve. Az *Okapi* ékszerek mellett kis szériás, formatervezett használati tárgyakat is szeretne megvalósítani, ezenkívül a tárgyak személyre szabottságában rejlő lehetőségek is erőteljesen foglalkoztatják.

Sütő Erika: Pavel Janák gyűrű (Okapi kollekció) /
Erika Sütő: 'Pavel Janák' ring (Okapi collection)

[2013] *színezett porcelán, sterling ezüst,*
egyedileg fejlesztett rétegelt technika / coloured porcelain,
sterling silver, individual, layered technique

**Sütő Erika: Droid nyakék (Okapi kollekció) /
Erika Sütő: 'Droid' necklace (Okapi collection)**

[2011] *színezett porcelán, sterling ezüst, egyedileg fejlesztett rétegelt technika, medál: 3,8x3,1x0,8 cm, 1x3,1x0,8 cm, láncbóssz: 79 cm / coloured porcelain, sterling silver, individual, layered technique, pendant: 3,8x3,1x0,8 cm, 1x3,1x0,8 cm, chain length: 79 cm*

A saját designtermékek előállításával mellett gyári tervezőként is tevékenykedik. A Hollóházi Porcelángyár új üzletágába, a porcelán divatékszerek gyártásába kapcsolódott be, 2012 óta külső munkatársként tervez szériás, a magyar népművészet formakincséből is merítő ékszereket.

Sütő Erika megértette a porcelán szubsztanciáját. Titokzatos, karakteres, nemes anyagnak tartja, amely-

nek – mint mondja – „saját lelke van, ezért odafigyelést, türelmet és alázatot igényel”.

Hagyományt és innovatív technológiai megoldásokat ötvöző tárgyaival magabiztosan tör utat magának a számon tartott tervezőművészek között.

VERESS KINGA
művészettörténész

Jegyzetek

1. A DeForma csoport állandó tagjai: Babos Pálma, Bedécs Monika, Benedek Olga, Dobány Sándor, Hajdú Zsófia, Kádasi Éva, Turcsányi Judit és Vida Judit.
2. A kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió jelenleg a Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek részeként működik, amely magában foglalja még a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhelyt, a Forrás Kiadót, a Népi Iparművészeti Gyűjteményt és a Katona József Emlékházat.
3. 1951-ben született az Amerikai Egyesült Államokban (Indianapolis, Indiana), 1975-től Nagy-Britanniában él.
4. A kiállítás 2013. november 14-től 2013. december 13-ig volt megtekinthető.
5. Az ötvösmunka kivitelezésében Kaintz Regina, Balázs Marianna és Varga Mihály ötvösművészek vesznek részt.
6. A márka arculati elemeit Kozicz Szabolcs tervezőgrafikus készítette. A modellfotókat Berky Péter, a tárgyfotókat Vizi Krisztián fotósok készítették. A modell Pozsonyi-Izsó Andrea ügytervező művész.

A fotókat a művész bocsátotta rendelkezésünkre.

**Sütő Erika: Anaglyptus szett (Okapi kollekció) /
Erika Sütő: 'Anaglyptus' set (Okapi collection)**

[2013] *színezett porcelán, sterling ezüst, egyedileg fejlesztett rétegelt technika, medál: 4,4x2,7x1,2 cm, láncbóssz: 40 cm, fülbevaló: 5,6x1,8x0,9 cm / coloured porcelain, sterling silver, individual, layered technique, pendant: 4,4x2,7x1,2 cm, chain length: 40 cm, earring: 5,6x1,8x0,9 cm*

Zemlényi és a New York Times

Zemlényi Csaba grafikusművész budapesti kiállításai

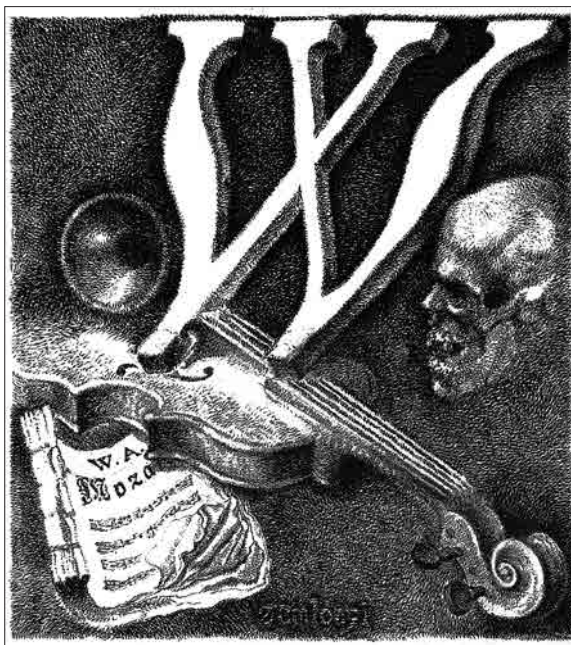
→ **Zemlényi Csaba:**
Sajtóillusztráció /
Csaba Zemlényi:
Press illustration
[A. L. Rowse: Assessing
Elizabeth I on Her
450th Birthday
(I. Erzsébet történelmi
szerepének értékelése
születésének
450. évfordulója
alkalmából).
The New York Times,
September 3, 1983]
[1983] tollrajz / pen
and ink [39x33 cm]

■ Zemlényi Csaba útja a Partiumból vezetett egészen New Yorkig, közben egyéni és csoportos kiállításokon szerepelt – a nyilvánvaló romániai helyszíneken túl – többek között Szófiában, Prágában, Belgrádban, Bécsben, Stuttgartban, Párizsban, Rómában, Milánóban, Brüsszelben, Koppenhágában, Amszterdamban, sorolhatnánk. És természetesen Budapesten. Ez az önkényes lista csupán azt jelzi, hogy művészi vándorútja nem turisztikai célokat szolgált, hanem sokkal inkább azt, hogy különböző kultúrkörökkel megismerkedve olyan tudást gyűjtson magába, ami szinte predesztinálta arra, hogy látvánnyá rendezze a tárgyi világot, a szerves és szervetlen lét páratlan rekvizitumait, a „különlegességek kabinetszekrényébe” zárja azokat, akárcsak történt ez a Kunstkammerek világában. A Studiolo galériabeli kiállításon csak jelzésértékűen szerepelt egy szimbolikus és realiztikus eleme-

Fotó: Juhász Imre

Zemlényi Csaba:
Sajtóillusztráció /
Csaba Zemlényi:
Press illustration
[The Bicentennial
of Mozart (Mozart-
bicentenárium).
Newsweek, 1986]
[1986] tollrajz / pen
and ink [22x22 cm]

Fotó: Juhász Imre

ket ötvöző szurrealista tabló ebből az időszakból, ami az oeuvre egy szeletét kívánta reprezentálni.

A tárlat viszont csak egy nagyon szűk válogatást tudott bemutatni abból a több mint 200 grafikából, illusztrációból, melyeket a *The New York Times*, a *Newsweek*, a *Time* (hogy csak a legfontosabbakat emeljem ki) és több tucatnyi vállalat, intézmény (ABC, Rockefeller University, chicagói Museum of Science and Industry, Ralph Lauren, Revlon, Sotheby's stb.) számára készített 1980-tól másfél évtizeden keresztül. (A forrásokat a grafikák alatt jelölték a tárlatokon.) Akkoriban egy olyan társszerzőt/grafikust kerestek a *The Times*hoz, aki rendelkezik „historical imagery”-vel, azaz jártas a történelmi arcképek rajzos ábrázolásában. Zemlényiben találták meg ezt az alkotót. A szakmai önéletrajz bővülésével aztán egyre több

munkát kapott. A különböző lapokban, magazinokban megjelent illusztrációk tussal, tollal, grafitceruzával készültek, vagy méretarányosan jelentek meg, vagy pedig kicsinyített változataik szerepeltek a hasábozon. A publikálás módja sokkal izgalmasabb: sokszor csak este kapta meg a cikket, és másnap reggelre már a szerkesztő, főszerkesztő asztalán kellett hogy legyen az adott cikket illusztráló grafika. Ha szerencséje volt, akkor a hétfégi számba kértek tőle anyagot, így több nap állt rendelkezésére. De volt olyan, hogy – az írás elolvasása után – azonnal, a helyszínen, a képszerkesztő jelenlétében kellett improvizálnia egy vázlatot. A gyakorlott kéz és szem számára az jelenthetett nehézséget, hogy Zemlényi mindig is ragaszkodott roppant időigényes, aprólékosan, a részleteket mélységükben is kidolgozó ábrázolásmódjához. Az alkalmazott grafika területéhez sorolható illusztrációk kapcsán elmondható, hogy a művész ugyan követte a textus irányát, de sohasem volt alkalmazkodó, megtartotta saját stílusis jegyeit. Ezek a munkák a háttér-szöveg ismerete nélkül is megállják a helyüket, önálló műalkotások. Tematikailag az írások változatosak, hiszen van közöttük aktuálpolitika az amerikai és nemzetközi események tükrében, háborúk és békekonferenciák, történelmi pillanatok, gazdasági-szociális elemzések, évfordulók, ünnepek, celebrációk (de celebek soha), gasztronómia és életvitel (life style). A főszereplő többnyire az ember, legyen az uralkodó, anyakirálynő, cár, politikus, diktátor, hajóskapitány, flottaparancsnok, gárdista, balett-táncos, tudós, feltaláló, drámaíró, zenész vagy akár hajléktalan. Képcímeket nem tudok mondani, hiszen a grafikák az adott írással és annak szerzőjével vannak jelezve, mindenesetre a lista igen változatos. Itt vannak a hatalmasok, a hatalom piramisának csúcsán tündöklők, a csúcsra felkapaszkodni kívánók, és itt vannak az onnan lezuhantak, a bukottak, a leváltottak, kivégzettek. Itt van Lenin és Sztálin Szentpétervárról/Leningrádból a cárok árnyékában, egy Visszarionovicsot sirató kislány a „holtakról jót vagy semmit” jegyében. Itt vannak Cyrus Vance és Alexander Haig külügyminiszterek, akiket Sir Thomas More-hoz és Martin Lutherhez hasonlítottak. A változó hatalmi viszonyokat érzékeltetve a művész egy Rubik-kockába törte őket. Itt van

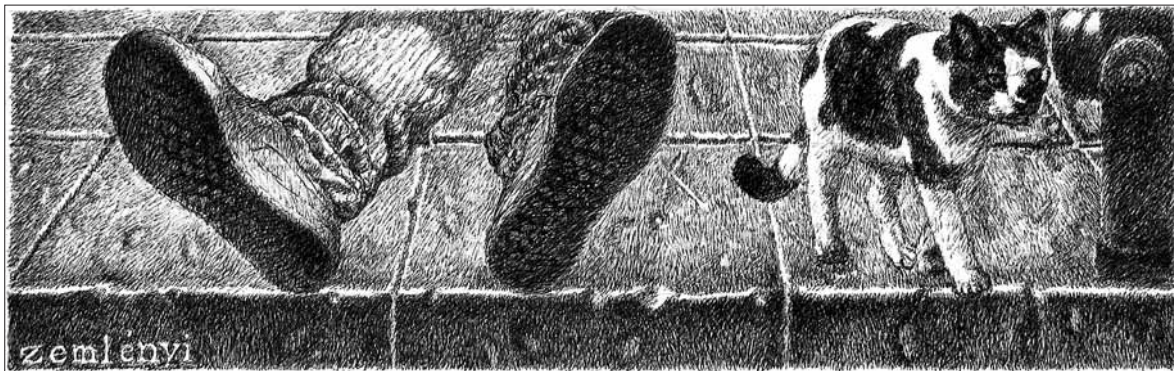
Foto: Juhász Imre

az első grafika, amit Zemlényi 33 évvel ezelőtt készített Benjamin Franklinról, az amerikai polihisztorról a Gulf and Western olajtársaság részére. (Zárójelben még annyi, hogy Franklin egy személyben volt diplomata, író, a villámhárító, az üvegharmonika, a bifokális lencse stb. feltalálója, természettudós és demokrata politikus.) Itt van a születésének 450. évfordulóját ünneplő I. Erzsébet William Shakespeare, Sir Walter Raleigh és Sir Francis Drake társaságában egy olyan író, A. L. Rowse tollából, aki többek között a *The Elizabethan Age* (Erzsébet kora) című trilogia szerzője. Itt van Gerald Ford és Leonid Brezsnyev, az amerikai elnök és a szovjet főtitkár a helsinki békekonferencia záródokumentumának aláírásakor. A félprofilból ábrázolt arcok a világot különböző szemüvegen keresztül látják, az egyik szűrője a Szabadság-szobor napsugaras koronája, míg a másiké a sarlókalapács. Itt van egy írás a közel-keleti válságról, az illusztráció különböző attribútumokat, szimbólumokat vegyít, hiszen itt van egy csíkozott amerikai csillag, egy hatalmas sarló-kalapács, a Dávid-csillag, a Kába-kő Mekkából, és tökéletesen odaillően és egyben tisztelgősen a magyar festő előtt, itt van Csontváry Cédruza. Itt van kisméretű művekből a korábbi kabinetszekrényvel feleselve egy hatos blokk, amely-

Zemlényi Csaba: Sajtó-illusztráció – A Le Refuge étterem (a forrás nem azonosítható) / Csaba Zemlényi: Press illustration—Le Refuge Restaurant (source unidentifiable)
tollrajz / pen and ink
[41x61 cm]

→
Zemlényi Csaba: Sajtóillusztráció / Csaba Zemlényi: Press illustration [Craig Clairborne: Well-Bred Sausages Sport a Lower-Fat Profile (Alacsony kalóriatartalmú kolbászfélék). The New York Times, April 29, 1987]
[1987] tollrajz / pen and ink [33x45 cm]

Zemlényi Csaba:
Sajtóillusztráció –
Hajléktalan macskával /
Csaba Zemlényi: Press
illustration—Homeless
Man with Cat [Robert
G. Newman: New York’s
Most Outrageous
Scandal (New York
legkirívóbb botránya).
The New York Times,
August 1, 1986]
 [1986] *tollrajz / pen*
and ink [10x23 cm]

Fotó: Juhász Imre

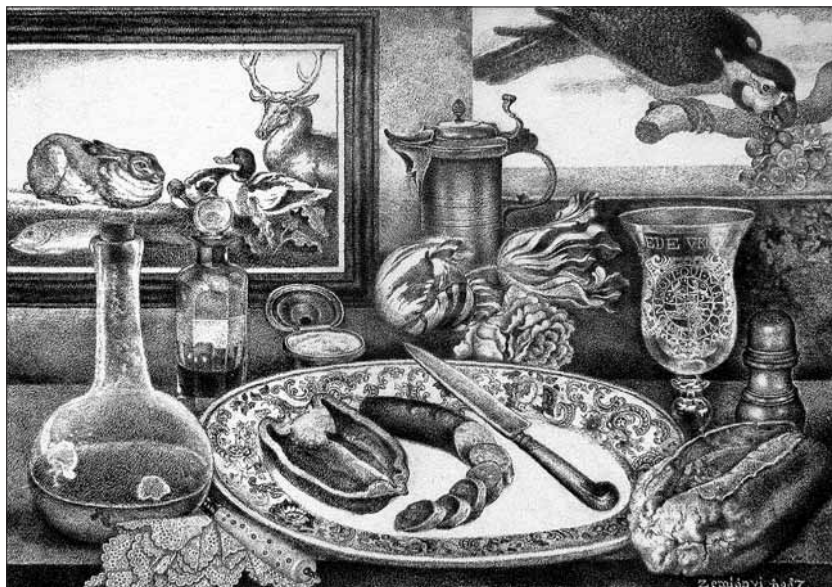
ben káliumban gazdag zöldségek, gyümölcsök sorjájának, majd itt van Verrazzano, a francia zászló alatt hajózó olasz származású kapitány a reneszánszból, aki 1524-ben felfedezte a mai New York területét, ám még mindig hibájaként róják fel, hogy nem hajózott fel a Hudson folyón. Itt van a kínai reformokat illusztráló, spirál alakú, a jin-jang párosát megjelenítő sárkánykígyó. S-vonala egyben utalás az amerikai dollár jelére. Itt van a Titanicot elsüllyesztő kapitány, itt van a detroiti autóipar designját sürgető írás, amin egy távol-keleti harcos száll szembe egy amerikai in-

diánnal, alattuk a sas egy latin feliratos szalagot lebegtet, rajta a felirat. *E pluribus unum*, azaz „sokból egy”, ami az USA kormánya által elfogadott mottók egyike és 1782 óta az Egyesült Államok nagypécsettjén jelenik meg. Itt van a szögessdrótos, de már szétválasztott, átjárható berlini fal, aminek igazi különlegessége, hogy az a *The New York Times*ban 1986-ban jelent meg, tehát jóval a fal lebontása előtt, így jóslatként, vízióként is értelmezhető. Itt van a gasztronómia, a kulinária világából egy csendélet. Itt van egy macska mellett fekvő drogos, heroinfogyasztó, pontosabban csak annak alsó lábszára, hiszen a személyiség már rég oda. Itt van a Wolfgang Amadeus Mozart bicentenáriuma készített koponyás-hegedűs-kottás rajz, a halál utáni jelenlét parafrázisa. Itt van a „terülj-terülj asztalkám”, minden földi jóval, nyulas, halas, kacsás, szarvasos csendélettel, bár a cikk arra hívja fel a figyelmet, hogy szalonnás tojás helyett fogyassunk inkább alacsony kalóriatartalmú kolbászféléket. Ez Amerika.

És itt van Amerika, pontosabban a Le Refuge étterem terasza annak minden nyugalmával, kényelmével, bájával, hogy mindez az utolsó képen egyféle romantikus magatartásban oldódjon fel. Ez a *Zeitgeist*, angolul a *Spirit of the Times*, azaz a korszellem, annak hangulata a nyolcvanas évek New Yorkjában.

KOZÁK CSABA
művészeti író

(Zemlényi Csaba kiállításai. Studiolo Galéria, Budapest, 2013. augusztus 1–31., Erlin Klub Galéria, Budapest, 2013. szeptember 1–17.)

Fotó: Juhász Imre

Betűről betűre

Ábécéskönyvek és könyvobjektek Vermes Júlia gyűjteményéből
a Petőfi Irodalmi Múzeum kiállításán

■ 2013. december 9-én nyílt meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban (PIM) a *Betűről betűre* című kiállítás, amely ábécéskönyveket és könyvobjekteket mutat be Vermes Júlia gyűjteményéből.

Vermes Júlia Bázelen élő honfitársunk, aki svájci évtizedei alatt szenvedélyes, lelkes és sokoldalú műgyűjtővé vált. Mintegy nyolcszáz darabos könyv- és képzőművészeti gyűjteménnyel rendelkezik, gyűjti az ex libriseket, művészkönyveket, illusztrált ábécéskönyveket és levélbontókat. Kollekcója Magyarországon sem ismeretlen, ugyanis nemcsak német nyelvterületen – Bázelen, Baden (Svájc), Memmingen, Reutlingen stb. –, hanem egykori otthonában, Budapesten is igyekszik bemutatni műtárgyait. Máig emlékezetes a Moró Antiknál 2008-ban megrendezett bemutató, ahol levélbontóit állította ki, vagy 2011-ben a Vízivá-

rosi Galéria tárlata, amelyen művészkönyvei szerepeltek. A PIM kiállításán sem maradunk művészkönyvek nélkül, ám hozzájuk ezúttal ábécéskönyvek, plakátok társulnak. A művek főszereplői maguk a betűk. A művészi fantáziának köszönhetően változatos és gazdag (b)irodalomban kalandozhatunk.

A kiállítás egyik termében a könyvobjektek, a másikban az ábécéskönyvek kaptak helyet. A kötetek között egyedi vagy szűk példányszámban publikált darabok éppúgy találhatók, mint nagy kiadók több ezer példányban megjelent könyvei – az utóbbiak természetesen főként az ábécéskönyvek között.

A művészkönyvek sok szálon kötődnek a művészeti stílusokhoz, irányzatokhoz, közelmúltunk, valamint jelenünk szellemi törekvéseihez. Máig érvényesülő hatásuk van a szürrealista, konstruktív vagy éppen

**Berta Sophie Vendh
– Christian Ewald:
Das Alphabet
der Steine.
Berlin-Köpenick, 1992**

Fotó: Hübner Teodóra

Christa Schwarztrauber:
Typo-Handsatz-Karten.
 München, 2000

Fotó: Hübner Teodóra

Anne Bertier:
Construis-moi
une lettre.
 Nantes, 2004

Fotó: Hübner Teodóra

expresszív irányzatoknak. A talált tárgyak értékét – azaz hogy miként lehet meglelt tárgyból művészi fantáziával műalkotást kreálni – már a szürrealista művészek felismerték. Hozzájuk hasonlóan alkotta meg könyvobjektjét Christian Ewald német művész. A Balti-tenger partján talált közetekben látta meg a műalkotást: mészke-rajzolatukon betűk kontúrjait fedezte fel.

Jean-Pierre Humbert szürreális fantáziával alkotja meg figurális betűit. Jean Delvaux luxemburgi művész *Csend-ábécéjén* a fejetlen figurák és a szövegtöredékek a kommunikáció hiányát, megszakadását jelképezik. Igazi különlegesség Hans Jürg Kupper ábécéje, amit a bázeli művész a Montmartre-i temető síremlé-

keinek betűit fényképezve, azok kivágataiból állított össze.

A betű, a felirat a képpel, ábrával egyenrangú szerepet a konstruktivista művészek alkotásaiban kapott, sőt kompozícióikban olykor dominánssá, egyeduralkodóvá is vált. Kristálytisza formavilág, geometrikus rend, főként fekete-fehér-piros színösszeállítások jellemzik a konstruktivizmust továbbbőrző műveket, mint például Maczó Péter *Kassák Lajos 120* kiadványát. Christa Schwarztrauber geometrikus elemekkel, síkidomokkal díszíti betűit. Sík felületen, a motívumok, elemek játékból születnek meg Anne Bertier betűi. Kemény Zoltán *Minima* mozaikja igazi különlegesség: 5x5-ös mozaikablán 25 latin betű jellegzetes elemeiből állítható össze, kombinálható, variálható, és vibráló látványt nyújt.

Több művészre jellemző – stílusirányzattól, szemlélettől függetlenül –, hogy igyekszik kitörni a síkfelületről, és kiugrasztva az alaplapból, a térben formálja meg betűit. Marion Bataille háromdimenziós ábécét alkotott, a könyv kinyitásakor kiugró, térhatású betűkkel. Ronald King a térhatást harmonikaszzerűen hajtogatott papírháttérrel és kivágott betűkkel oldotta meg.

A kiállításon szinte hátrahőkölünk a rendkívüli tipográfiai gazdagság, a sokféle betűtípus láttán. A kaligrafikus német ábécé mellé Vermes Júlia egyedi ex

Marion Bataille: ABC3D. Hamburg, 2008

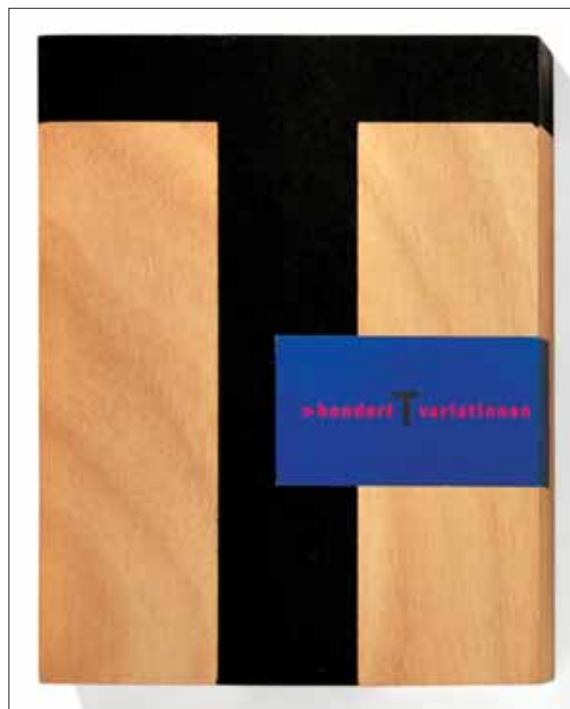
Fotó: Hübner Teodóra

Richter Sára: Az ábécé 25 betűjére – Weöres Sándor versciklusa (részlet) / Sára Richter: On the 25 Letters of the Alphabet—A Poem Cycle by Sándor Weöres
[2011] *textilalapra kézzel hímzett / textile base, hand-embroidered*

librisét is odahelyezte, amelyen monogramját szinte egy lendületes kézmozdulattal festette meg Katharina Pieper.

A nyomtatott betűtípusok sokfélék, sőt feltűnnek cirádás, a régi iniciálékra emlékeztető betűk is. Igazi betűkavalkád Petőcz András *Boncolás előtt* című műve, s a betűkből itt-ott egy-egy szó, egy-egy mondat áll össze. A betűk, mint égen a csillagok, sokasodnak Christian Ewald *Ariadné olvasókönyvé*n: az áttetsző lapokon, amelyek mindegyike más és más, fonalak futnak és vezetnek végig. E könyv önmaga reprezentálja, hogy a technikai megoldások is milyen sokfélék a művészkönyvek esetében. Sokfélék maguk az anyagok: a merített papírtól akár a természetben lelt tárgyakig, és milyen sokfélék maguk a technikák. Bornemisza Rozi kivágott papír harmonika-ábécéje a régi luxuspapírok technikáját, a csipkehatású áttöréseket idézi modern szellemben. Kiss Ilona egyedi nyomatokkal alkotja figuráit. A kiállításon a leggazdagabb alkotás – technikai és nem csak technikai szempontból – Richter Sára textilművésznék a Weöres Sándor versciklusa nyomán, az ábécé 25 betűjére komponált műve, amely hímzéssel, ragasztással, applikációkkal, rengeteg kézi munkával, egyetlen példányban készült.

**Jan Teunen:
Hundert T-Variationen.
Mainz, 2000**

Egyike azon egyedi műveknek, amely kifejezetten a gyűjtő ösztönzésére, kérésére született meg a művész műhelyében.

A kortárs grafikusok, képzőművészek betűkkel kapcsolatos alkotásai között gyakoriak a hajtogatott leporelló-ábécék, amelyek a legváltozatosabb módon, színes nyomtatással, kézi festéssel, magas- vagy mélynyomású grafikai technikákkal is készülhetnek. Közöttük számos színes, vidám darab akad. Némelyik a gyermeki rajzok naivitását idézi fel, más a tavasz örömeit éneklé meg. Hans Witte nyolc hajtogatott lap két oldalára folyamatosan írta az ábécé betűit, egymásba kapcsolva, egymáshoz kötve őket. Az ábécérend megbontásával, a betűk kombinálásával rengeteg szót, feliratot alkothatunk, és nemcsak a szövegeket illetően végtelen a lehetőség, hanem a megformálás is igen gazdag, változatos: ily' betűkompozíciókból ad ízelítőt Reinhold Nasshan, aki művészkönyveiben gyakran él a tipográfia adta lehetőségekkel.

Biztos mindenkinek van kedvenc betűje; Vermes

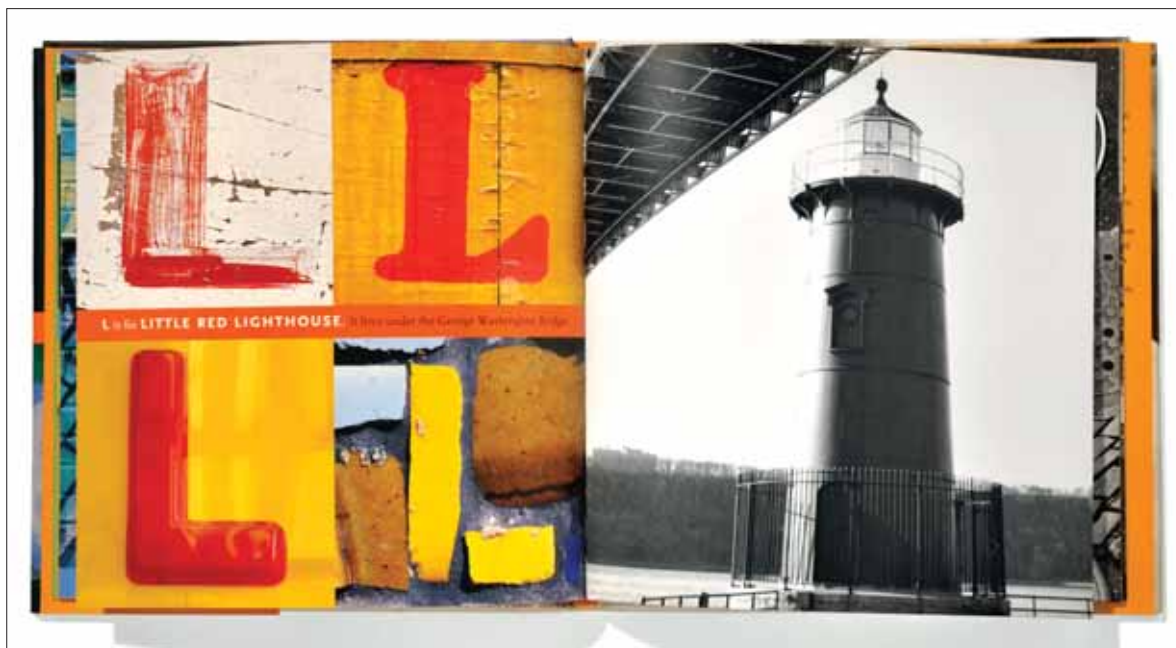
Fotó: Hübner Teodóra

**Reinhold Nasshan:
Roland Barthes ABC
Landau, 2009**

Júliának a „T”. Jan Teunen mintegy száz T-variációt készített. Emellett a kiállításon nemcsak Vermees Júlia saját maga által kivágott T formájú könyvobjektje látható, hanem több T alakú tárgy is, valamint róluk készült fényképek is.

A művészkönyvek alkotói sok esetben az egyes betűkhöz különféle asszociációkat kapcsolnak. Ezek lehetnek olyanok is, amelyek a köznapi élethez vagy

különbéle tradíciókhoz kötődnek, mint amikor egy betűhöz olyan tárgyat rendelnek hozzá, amivel a neve kezdődik: Joanne Dugan ábécéje példa rá. Ebben körbe sorolható az a különleges londoni útikönyv is, amelyben a látnivalókat az ábécé betűsorrendjében ismerhetjük meg, betűkhöz besorolva (Christopher Brown műve). David Pelletier-nél maga a betű tárgyakban ölt testet, igényes grafikai munkáin tárgyak-

Fotó: Hübner Teodóra

**Joanne Dugan –
Pamela Hovland:
ABC NYC.
New York, 2005**

ből megformálva ábrázolja őket. Őnála a kép, a látvány válik elsődlegessé. A betűkhöz kapcsolódóan teljesen szokatlanok, egyediek, a művészi fantázia szülőttei David Hockney betűképei.

Itt van az a képzeletbeli kapu, ahol átlépünk a gyermekeknek szóló ábécéskönyvek világába. Már a könyvobjekttek esetében láthattuk, hogy alkotóik számára mennyire fontos, ihletet adó forrás maga a betű, az ábécé, betű és tárgy összekapcsolása. Az olvasás tanításához használt ábécéskönyvek fő alapelvei is hasonlóak, így nem meglepő, hogy Vermes Júlia a művész-könyvektől eljutott az ábécéskönyvek gyűjtéséig. A kiállítás második egységében betűmintakönyvek, játékos, fantáziagazdag gyermekkönyvek, ábécéskönyvek láthatók. A külföldi kiadók mellett magyar kiadású kötetek is. A külföldiek között túlnyomórészt német nyelvűek, de a Dél-afrikai Köztársaságtól Észtorszá-ig igen gazdag a kínálat: klasszikussá vált meseköny-

vek (B. Potter nyuszis könyve, Babar története) és méltatlanul elfeledett, kevésbé ismert darabok; a legkorábbiak a két világháború közötti időszakból, a legfrissebbek napjainkból. Kitűnő illusztrátorok munkáit láthatjuk, a neves bázeli grafikustól, Burkhard Mangoldtól kezdve a magyar művészek sokaságáig: Kaesz-né Lukáts Katától indulva Réber Lászlón át Faltisz Alexandráig. Különösen népszerűek a humoros kiadványok és az állatképes könyvek, mint például a betűkből összeállított állatképek. A kiállításon néhány plakát is szerepel, amelyeken többnyire figurális, állatos ábécék láthatók, köztük Orosz István rovaros betűsora.

HORVÁTH HILDA
művészettörténész

(Betűről betűre. Ábécéskönyvek és könyvobjekttek Vermes Júlia gyűjteményéből. Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 2013. december 10. – 2014. február 23.)

Fotó: Hübner Teodóra

David Hockney:
Alphabet.
New York, 1991

Fotó: Hübner Teodóra

Sharon Werner
– **Sarah Forss:**
Alphabeasties and
Other Amazing Types.
Maplewood, 2009

Az én székem

Kiállítás az MKISZ Galériájában

Király József:
Karosszék (Sz08) /
József Király:
Armchair (Sz08)
[2007] cseresznyefa,
szövetpárna,
magasság: 70 cm /
cherry wood, cloth
cushion, height: 70 cm

„...az egyszerűséget, finomságot, realizmust, elegáns vonalakat és a kényelmességet összekapcsoló görög művészek olyan klasszikus bútorformákat alakítottak ki, melyek későbbi stílusformák fejlődésének alapját és mintaképét adták.” (Kaeszt Gyula)

Egy belső tér „olvasata” elárulja a kort, annak gondolkodásmódját. Illusztrálja az emberi lét közeget és

világát. Megmutatja mindazt, ami az időbeliség sorrendjéből következik. Megmutatja a stílust, a szemléletet, összegezvén azt az időt, amelyben létrejött. Ennek az összhangzattani elemnek – a székeknek, mintegy plasztikus testnek, a legközvetlenebb kapcsolata velünk van. Velünk, az emberrel. Formája, anyaga, személyessége, kényelmessége, szerethetősége önmagában rejlik. Igényeinknek tesz eleget mind a használhatóságával, mind az esztétikumával. Egy igazi térszervező tárgy, amely kontaktust teremt, és amelynek vonzata és vonzereje van. Valódiságát az emberközelsége minősíti.

Nem egyszerűen látvány, nem egyszerűen tárgy, hanem egy atmoszférával rendelkező térelem a *szék!*

E kiállítás felhívásának alapja, és lényeges indíttatása, hogy a meghívott művészek valljanak ezeken a tárgyon keresztül a tartalmi és az érzelmi motivációjukról. Ha körbenézünk ezen a tárlaton, az indíttatás pregnánsan érzékelhető. Az itt kiállított székek kiváltságos helyzetben vannak, mivel sok esetben az alkotójuknak a legkedvesebb, a legszemélyesebb székük is egyben. Birtokolt tárgyak. Vallomások. Túlmutatván és egyben tükörképet adva a korról, a közelmúltunkról, napjainkról. Mint minden művészeti ág, a formatervezés, a tárgyalkotás magában hordozza jelenünket. Anyagában, technikájában, megjelenítésében, stílusjegyében, szerkezetében, karakterében, dekorativitásában, avagy éppen a stílusrészletével. Minden esetben „portré a tervezőről” és egyben „portré a korról”.

Hiszen a belsőépítészet olyan tevékenység, amely a tereknek atmoszférát ad. Érzelmi és érzéki komponensekre is épít. Vonalvezetést, felületet, színvilágot és mindezek konstellációját alkotja meg. A megjelenés, a megjelenítés, a megvalósulás folyamatának az eredményessége. Mindezeknek az elvárt feltételeknek eleget téve, hozza létre a tárgyat, amelynek minősége és erényei túlmutatnak majd korokon és korszakokon.

Fotó: Szalainy Judit

„...a szépség kemény magva: az összpontosult lényeg...”
– mondja Peter Zumthor építész.

Hiszen azok a dolgok, amelyek megérintenek bennünket sok, talán végtelen sok egymást átfedő, egymással összekapcsolódó, szemléletmódok mentén érvényesülő és érvényesítő jelrendszerrel bírnak. A tervező a szék soha el nem vitatott konkrétságán kívül abból az érzelemből, abból a lényegből, abból a szemléletből indul ki, amely a szerkezeti tisztaság mellett lehetőséget ad a megjelenítés egyediségére, ezzel is bizonyítván a tárgy, „a szék” kapcsolatteremtő képességét. Itt már nem csak kizárólagosan a létrehozóra gondolok, hanem a székekkel kapcsolatba kerülő használóra is. Hiszen ez egy sajátosan láthatatlan, de nagyon is konkrét kontaktus, amelyben a tervező és a használó találkozási pontja maga a szék.

Engedjék meg, hogy Heideggert idézve zárjam le gondolataimat: „...az ember viszonya helyhez, és a helyen keresztül a terekhez, a lakáshoz, az abban lévő tárgyakhoz, formákhoz, a fényhez és a színek varázsához kapcsolódik! És nincs más, ami igazabb lenne, mint a tárgy igazsága, a tér igazságának ölében.”

SIMONFFY MÁRTA
a Magyar Képzőművészek és Iparművészek
Szövetségének elnöke

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

Végre székeket láttunk! De ki ülhet bele?

■ A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében (MKISZ) 2013 novemberében kiállítás nyílt *Az én székeim* címmel. A bemutató a szövetség elnökének, Simonffy Mártának elképzelését valósította meg, mely a művészekhez írott levele szerint így fogalmazódott meg: „[...] Szeretnénk Öntől bemutatni két olyan széket, melyet szeret, mely képviseli Önt. [...]” Tehát nem csupán valamilyen megrendelésre, valakinek, valahová tervezett széket kértek, hanem olyat, ami az alkotót képviseli, sőt amit szeret is.

A szék a tárgyformálás feladatai között valóban az egyik leginkább emberre szabott. Anyagával, felépí-

Fotó: Szalatnyay Judit

tésével, arányaival hozzánk, a használóhoz alkalmazkodik, vagyis kell, hogy alkalmazkodjék.

Az MKISZ kiállításának szívet-lelket gyönyörködtető (és egyben rezignált emlékeztést ébresztő) tárgya a közelmúltban elhunyt Király József – a „székkirály” – két karosszéke. Rokonok ők, a 2007-ben készült cseresznyefa karosszék és a 2013-as, egyben a mester utolsó munkájának tekinthető amarantfából készült *Lila szék*. Míves eleganciájukkal, szinte időtlennek tűnő szépségükkel kiemelt szerepük van a többi tárgy között.

Király József: Lila karosszék. Kivitelező: Kosaras György / Lilac armchair. Constructor: György Kosaras
[2013] amarantfa, bőrpárna, magasság: 70 cm / amarantb, leather cushion, height: 70 cm

A rendezők helyes értékítéletét tükrözi, hogy Király József két karosszéke mellett foglalhatott helyet Vásárhelyi János *Smoky Lux* elnevezésű, Thonet-hagyományokat követő karosszéke, mely gőzölt bükkfa vázával, a hát- és kartámasztó U alakban ívelő krómo-

Vásárhelyi János: Smoky Lux karosszék

Kivitelező: Hajdúthonet Rt. (ma Sellaton Design Kft.) / János Vásárhelyi: 'Smoky Lux' armchair. Constructor: Hajdúthonet Co. (now Sellaton Design Co.)

[1997] *hajlított-gőzölt bükk, krómozott fémkosár, szövethuzat, magasság: 74 cm / beech, bent and steamed, chromed metal basket, cloth upholstery, height: 74 cm*

Fotó: Szalatnyay Judit

Fotó: Szalatnyay Judit

Vásárhelyi János: Pipacs karosszék

Kivitelező: Hajdúthonet Rt. (ma Sellaton Design Kft.) / János Vásárhelyi: 'Poppy' armchair.

Constructor: Hajdúthonet Co. (now Sellaton Design Co.)

[1995] *hajlított bükkfa és acélső, szövettel kárpitozott ülő- és háttámla, magasság: 75 cm / bent beech and steel pipe, cloth-upholstered seat and back rest, height: 75 cm*

zott fémelemeivel nyugalmat és harmóniát sugároz. Nem csoda, hogy tervezőjét 1997-ben formatervezési nívódíjjal jutalmazták (immár ötödik alkalommal), s ugyanebben az évben Ferenczy Noémi-díjat is kapott. Másik karosszéke, a *Pipacs*, ugyancsak igényes, sikeres alkotás. Mindkettőt a Hajdúthonet (jelenleg Sellaton Design Kft.) kivitelezte. Külön ki kell emelnünk, hogy mindkettő gyárilag, sorozatban előállított, külföldön is ismert és forgalmazott termék. Sajnos azonban sorvadozó bútorgyáraink, többek között a Sellaton közelmúltbeli kálváriája, nem teszik lehetővé sok hasonló termék megszületését.

Fotó: Szalatnyay Judit

Szikszai László: Kabóca szék / László Szikszai: 'Cicada' chair
 [1997] *tömör tölgyfa, magasság: 85 cm / solid oak, height: 85 cm*

Sok szép tárgy van a kiállításon. Sorolhatnám rendre Jahoda Maja sarokszékeit, Mezei Gábor tölgyfából készült szép karosszékét, Tildi Béla hajlított elemekből konstruált szék-demonstrációját, vagy Snopper Zsuzsanna ugyancsak a tradícióból merítkező *Antora* karosszékét.

Jakab Csaba *Önzáró széke* talán a székely ácsolt bútorok nyomdokain haladva hoz létre valami egészen modern, szokatlan tárgyat, amely már jelölte őt az 1990-es évek elejének bútorszakvásárain nyert díjakra.

Hasonló elgondolást valósít meg Rainer Péter *Összerakható-szétszedhető deszkaszéke*, amelynek elemei egyszerűen összerakhatók és szétszedhetők, kis helyen tárolhatók. Saját bevallása szerint „*az ősi afrikai kultú-*

rából ellesett [...] faszék módosított, erősen átírt változata. A két egymásba dugott »deszka« egy pillanat alatt hihetetlenül kényelmes székké alakul! Sajnos, nem látunk belőle sokat, pedig tervezése és kivitelezése 1982.

Szikszai László *Kabóca* széke szintén a kilencvenes évek második felében készült. 1998-ban formatervezési nívódíjat nyert vele, ő maga pedig Moholy-Nagy László-ösztöndíjat és Kozma Lajos-ösztöndíjat kapott. Mára a legsikeresebb tervezők egyike, 2013-ban a kölni bútorigazlati szakvásáron egyetlen magyar kiál-

Kilian Leonard Dax:
Kazimir szék.
Kivitelező: Héra-Inter,
Hamburg / Kilian
Leonard Dax: 'Kazimir'
chair. Constructor:
Héra-Inter, Hamburg
festett fa, magasság:
97 cm / painted wood,
height: 97 cm

Fotó: Szalatnyay Judit

Vidó Nóri: Twiggy szék / Nóri Vidó: 'Twiggy' chair

[2008] *tömör diófa, magasság: 98 cm / solid walnut, height: 98 cm*

lítóként szerepelt a nemes faanyagokból kézműves-technológiával készült bútoraiival. Mégis ellentmondásosak ezzel kapcsolatos érzései: „Jobb lenne, ha Magyarországot olyan helyként tartanák számon, ahol jó

Jakab Csaba: Önzáró szék / Csaba Jakob: Self-folding chair

[1992] *festett fa, magasság: 53 cm / painted wood, height: 53 cm*

bútorok születnek. Mindenki inkább meglepődött, mikor kiderült, hogy ezek a bútorok Magyarországon készülnek” – mondta el egy interjúban.

Kilian Leonard Dax a képzőművészet felől közelít a tárgytervezéshez. A *De Stijl*, az orosz avantgárd, a Bauhaus egyaránt motiválták munkásságát, valamint a nyolcvanas évek alternatív mozgalmi. Térkompozícióiban, az általa design-objektnek nevezett tárgyaiban a fenti elvek szintézisét valósítja meg. Hamburgban, Hannoverben, Frankfurtban és más német városokban a Héra-Inter nevű cég gyártja és forgalmazza bútorvásárokon és lakberendezési kiállításokon új hullámos bútorait.

És végül, de nem utolsósorban itt vannak Vidó Nóri székei. Ő a 21. századi design képviselője a kiállításon. Munkáit nem a funkcionalizmus, vagy az anyagszerűség szempontjai szerint alkotja, hanem székei egy-egy vízió, egy mesés fantáziakép formába öntései. Igényes anyaghasználatú, egyéni tervezésű tárgyai azok számára készülnek, akik a műves egyediséget is képesek megfizetni.

Mindezek együtt mintegy harminc év gondolkozá-

Rainer Péter: Deszkaszék / Péter Rainer: Lathe chair

[1982] *fenyődeszka, tölgyfa lécs, magasság: 74 cm /
pineboard, oak lath, height: 74 cm*

sát, kitűnő tehetségek terveit képviselik. Vajon akad-e lehetőség, pénz, gyártó a megálmodott elképzelések megvalósítására?

Alig akad mai tervezésű tárgy, mire ülünk a jövőben?

KISS ÉVA
művészettörténész

(Az én széke. MKISZ Galériája, Budapest, 2013. november 19–december 8. A kiállítás résztvevői voltak: Bánáti János, Fekete György, Jaboda Maja, Jakab Csaba, Kilian Leonard Dax, Koós Daniella, Ligeti Ferenc, Mezei Gábor, Rainer Péter, Snopper Zsuzsanna, Som Miklós, Szikszai László, Tildi Béla, Vásárhelyi János és Vidó Nóri.)

Vidó Nóri: Labirintus szék / Nóri Vidó: 'Labyrinth' chair

[2011] *sötétre fényezett mahagóni, magasság: 94 cm /
dark polished mahogany, height: 94 cm*

Emlékképek – in memoriam Mész

Mészáros Gábor és Fodor Ilda keramikusművészek kiállítása a makói Hagymatikumban

**Mészáros Gábor
(Mész):**

**Kavicsasszonyok /
Gábor Mészáros**

(Mész):

Pebble Women

*mázás samott, kézzel
felrakott / glazed
chamotte, handbuilt
[90x110x60 cm]*

■ Az első szavak hadd legyenek egészen személyesek. Évtizedek óta foglalkozom a képzőművészeti, iparművészeti területen azzal is, hogy kiállításokat nyitok, s azzal is, hogy ugyanakkor véleményemet írásban is megfogalmazom. Írtam már kortársokról és írtam elhunytakról, de *most* fordult velem elő *először*, hogy amikor egy művész kiállítását megnyitottam, ő még ott állt mellettem, majd nem telt el két hét, s itt hagyta a földi világot. A halálhír annál is inkább megrázó volt, mert barátunk, Mészáros Gábor, Mész keramikusművész, képzőművész – mert róla van szó – még

nem töltötte be 55. évét, s (noha küzdött mentális problémákkal) nem tudtunk végzetes betegségről. Sőt, terveit voltak, készült az augusztusi, makói művésztelepi munkára, melynek – már előre elkészített – tárgyait végül feleségének, Fodor Ildának kellett mázaznia, kiegyetnie. De ezt megelőzően 2013. július 5-én ráadásul *történelmet írtunk* a makói Hagymatikumban, a Makovecz Imre és munkatársai által tervezett lenyűgöző fürdőben, ugyanis ekkor nyílt meg *először* az épület nagyszabású aulájában, belépőterében képzőművészeti kiállítás (amiért ezúton is köszönet e fürdő megújult vezetőségének). A képzőművészet szót használtam, noha végzettségét tekintve két *keramikusművész* állított ki: Fodor Ilda és Mészáros Gábor, akik mindketten a Magyar Iparművészeti Főiskola kerámia tanszakán szereztek diplomát mint Schrammel Imre és Csekovszky Árpád növendékei. Munkáik alapanyagai is hagyományos keramikus anyagok, samott, papírsamott, félporelán, porcelán. Mégis: műveik szuverén művészi gondolatok megformálása folytán képzőművészetként állnak előttünk, elsősorban plasztikai igényességük, felületkezelésük különlegességei folytán. Következhet ez a készség és ambíció mesteriktől, hiszen köztudottan mind Schrammel Imre, mind pedig Csekovszky Árpád, más-más módon ugyan, más szemléletben és technikában, de szintén efelé vittek, fejlesztették művészetüket. A két kiállító is olyan keramikus, akik immár nem a funkciót, a gyakorlatiasságot, mai szóval: nem a designt szolgálják, hanem más, mondhatjuk, emelkedettebb céljaik vannak művészetükkel. Ez az emelkedettebb cél pedig a gondolatosság. A gondolat anyagbeli megfogalmazása pedig két úton válik számukra lehetségessé. A mintázás, a formálás által, a szobrászi eszköztár magas szintű alkalmazásával, valamint az alapanyag mázazása, égetése – a felületképzés változatos – alkalmazásával.

Fodor Ilda plasztikai világa vízközeli, levegőközeli,

Fotó: Dömötör Mihály

Mészy plasztikai világa földközeli, tűzközeli. Fodor Ilda tárgyai különleges módon mutatnak kettősséget: a technológia finomságát, légiességét, áttetszőségét, transzparenciáját, tradicionális voltát párosítják egy nagyon mai világlátással, téri alakítással. Fodor Ilda tárgyainak plasztikai megformáltsága erősen organikus gyökerezettségű, szerves, élő világ ez, amely a történelemből, a természetből sarjad ki, s melyben a valóság és a fantázia egyensúlya felbomlik a fantázia, a képzelet, az álom, a képzelőerő javára. Vízben, levegőben lebegő, szálló tárgyak, állatok ezek, melyek szuggesztív tájélményekre épülnek, bár inkább porcelán voltukban is növények, élőlények, élő tájak. Sajátos könnyedség, játékoság, sőt humor is jellemzi e tárgyakat. Fodor Ilda organikus-poétikus művészi világa kiszakadt az Alföld földközelségéből (ahonnan ő származik, ugyanis makói születésű), ám a víz és a levegő őselemeinek meghatározottságával egy képzeletbeli fantáziavilágba repít minket, amelyet azonban nagyon közel érzünk magunkhoz. Műveinek alapanyaga porcelán, félporelán, többször anyagukban színezettek, fémsókkal dúsítottan, üvegfesték alkalmazásával nyerik el több esetben végső formájukat. Tárgyai között e kiállításon örömmel láttunk finom nyakékeket, függőket, melyek üvegtárgyak, hidegen festve és kiegészítve, s melyek artistikusak, s felidézik a szecesszió ornamentikáját, s összességében a művész világlátását érzékenyen emeli át e munkáiba.

Mészy szobrairól már csak azért is így kell beszélnünk, mert posztamenszre helyezett munkák, sajátosan tömör mintázásúak, természeti formákat idézőek. Egészen egyedi módon szintetizálják a nyugalmat és az izgalmat, az ősiséget és a maiságot. Mészy egész munkásságában az ősi kultúrák iránti vonzalmát érezzük. Ő is alföldi születésű (Békés). Erősen inspirálta például a vásárhelyi, kökénydombi régészeti leletek karaktere. Sokat foglalkozott ezek művészi kutatásával, de egész munkásságát végigkísérik az idolkarakterek, a Vénuszok, melyek e kiállításon is központi helyre kerültek. Különös, egyszerű, de igen határozott formázás, a gömbölyű és geometrikus alakzatok sajátos találkozása jellemzi „őket”. Mészy munkái arra képesek, amire kevesek művei: magára vonja tárgyival figyelmünket. A Hagymatikum aulájában kiállított

plasztikai nem bonyolult formázásúak, mintázásúak, sosem volt valamiféle öncélú magamutogatás az alkotó célja, hanem ezúttal is organikus és atavisztikus gyökerezettségű művészetszemlélete esztétikumának élénk tárása manifesztálódott. Egyik korábbi kiállítása címéül ezt választotta: *Emlékkép-plasztikák*. Nos, a történetek után ez a címválasztás most borzongatóan hiteles és pontos. Kifejezi művészetének egyik emberi, szellemi alapját, gyökerét, az emlékek jelentőségét, amelyek őt nemcsak nagy kultúrtörténeti hagyományokhoz, de az Alföldre, Békéshez is kötik. Az emlékek is átszellemítetten a földből táplálkoznak, töltkeznek, s a művek ezt is kifejezik. A szó szoros értelmében a Viharsarokban is kereshetjük mindennek genezisét, s – újra hadd legyen személyes – tetszett neki, s találónak tartotta, mikor egy korábbi kiállításán Féja Géza legendás szociográfiájának (*Viharsarok*) bevezető soraiból idéztem, s amely így szól: „Élet és halál képei és látomásai tusakodnak ezen a tájon”, s az író célja „a tájhoz kötött emberi tusakodásnak az ábrázolása”. Mészy művészete nagyon mélyen, s nagyon belül, s onnan töltkezve és inspirálódva szintén ezt a tusakodást

Mészáros Gábor
(Mészy):
Pogány Madonnák /
Gábor Mészáros
(Mészy):
Pagan Madonnas
[2007] samott /
cbamotte [3x/
75x30x21 cm]

Fotó: Dömötör Mihály

Fodor Ilda: Deszkaoromzat / Ilda Fodor: Board Gable
anyagában színezett samott / colour body chamotte [15x25 cm]

hordozta, melyet azonban képes volt szinte *időtlenül* merevedett formákba égetni – valóságos és jelképes – földanyagából.

Újra le kell írnom. A makói hagymatikumbeli kiállítás 2013. július 5-én nyílt, Mészáros Gábor, Mészzy *jelenlétében*, s nagy részvét mellett a bajai református templomban 2013. augusztus 3-án már el kellett búcsúznunk tőle. Ezt követően munkái szerepeltek a makói VI. *Natura Marosmenti Művésztelep* záró kiállításán, amely augusztus 8-án nyílt (drámai hatású síkplasztikai voltak láthatók), majd *Fekete-Febér* című, porcelán öntőmasszából alkotott kettős plasztikáját kiállították a magyar képzőművészet nagyszabású bemutatóján, a jubileumi 60. *Vásárbelyi Őszi Tárlaton*, amely október 6-án nyílt, majd munkáiból egy szép válogatás szerepelt a Magyar Keramikusok Társasága által rendezett, november 14-én nyílt, XXIV. *Őszi Kerámia Tárlaton*. E kiállítások mind az *élő* kortárs magyar művészet bemutatói. Nagyon helyes, hogy Mészzy munkái ezeken láthatók voltak. Legyen ez így

továbbra is. Ha új tárgyak már nem is születnek, a meglévők élők és kortársiak – tartósan, immár állócsillagként. Befejezésül egy évtizedekkel ezelőtti emlék. Csekovszky mester egy kollektív kiállítás végén, hazafele menet félrevont, s megjegyezte: itt ez a fiú, Mészáros Gábornak hívják, nagy tehetség, figyeljek rá én is. Kedves Árpád! Figyeltünk Rá. Most már Ti figyeljetek ránk, megteesszük-e, ami kötelességünk.

FELEDY BALÁZS
művészeti író

(Fodor Ilda és Mészáros Gábor (Mészzy) *Maros-parti an-zix* című kiállítása. Hagymatikum Fürdő, Aula, Makó, 2013. július 5–szeptember 15.)

Fodor Ilda: Nyári éj / Ilda Fodor: Summer Night
farostlemez, vegyes technika /
fibrewood, miscellaneous techniques [50x40 cm]

Tisztázatlan fogalmak az iparművészet területén

■ Az *iparművészet* szóösszetétel sok műfaj összefoglaló elnevezése. Az utóbbi évtizedekben a differenciálódása nőtt, felejtve az összetartozás szakmai, szemléleti, etikai jelentőségét. E folyamatban rengeteg kifejezés, meghatározás megújításra, illetve újragondolásra szorulna, mivel az új és régi fogalmak keveredése a szakági hovatartozások meghatározásától kezdve a szakmai méltatásokon át az elméleti vitáig rengeteg félreértésre ad okot.

Itt van rögtön a szó: iparművészet. Ki nevezhető iparművésznek? Eredeti értelmében azt jelenti, hogy valamilyen iparnak (iparosságnak) kiemelkedő művelője. Az iparosság valamely alapanyaghoz köthető tevékenység, melynek során különböző funkciókat betöltő tárgyak készülnek. Készítőjük a mester. Az anyag, melyhez a mesterség kötődik, nagyon sokféle, de az értelmezésekhez szükséges tömörítés miatt a következő módon rendezzük őket: textil, kerámia, porcelán, üveg, fa, fém, vagy a tevékenység jellege szerint: belsőépítész, ipari forma, tervezőgrafika.

Ezelőtt 50–60 évvel ezek a szakmák szemléletükben, alkotói filozófiájukban közelebb álltak egymáshoz, mint ma. Szinte éltették egymást. Ha belegondolunk, ma a felsorolt műfajok nem kötődnek már tisztán az anyaghasználathoz. Különösen problematikus az *ipari formatervező* kifejezés, mely kezdetben mint *szerszám- és gépipari formatervező* lett meghatározva, s már akkor is felületesen, mert ugyan mi köze volt a szerszámhoz, és mi az, hogy gépipari, ami az ipari produktumoknak is csak egy szelete. Aztán ott van a formatervező kifejezés, mely kezdetben vitathatatlanul művészi attitűdöt jelentett, ami a hozzátett művész szóval végképp meghatározta a műfaj hovatartozását. (E tevékenység nemzetközi elnevezését: *design*, nem alkalmazhattuk, mert félreérthető.) Következett az ipari-forma szóösszetétel, így, egybeírva (az OMFBI Ipari Formatervezési és Ergonómiai Tanács kezdeményezése), hogy minden ipari előállításban gyártott termék illethető legyen ezzel a csodálatos kifejezéssel: *ipari-*

forma. Ebben az időszakban születtek eme korszerű szakkifejezések: szilikátipari formatervező, fémipari formatervező, textilipari formatervező stb.

Az iparművész szót lehetőleg kerültek, de kikerülni nem lehetett, mert ezzel választották el az autonóm művésztől. Ezen célból kezdtük ismét használni az *alkalmazott művészet* kifejezést.

Aztán jött egy minden képzeletet felülmúló bakugrás (talán inkább vakugrás). Az ipari formatervező művész meghatározás kettévágása: van ipari formatervező és van ipari formatervező művész. Így – vagy talán ezért – jöhetett létre az *ipari termék- és formatervező mérnök* fogalma, ami önmagában abszurdum. Erre a képzésre a Budapesti Műszaki Egyetem Gép- és Terméktervező Tanszék és az Óbudai Egyetem RKK Terméktervező Intézet 120–130 főt vesz fel évente. Ez közel tízszerese a professzionális formatervező művészek képzésének. Ebből mindenki következtessen, ahogy tud. Egy tény: ha a professzionális társaságnak nem erőssége saját maga határozott definiálása (még az egyetemeken belül sem), és nincs megfelelő önvédelmi rendszere, akkor a minőséget le lehet rádírozni a térképről. Ebből tanulhat az összes iparművészeti műfaj is.

A belsőépítészettel is baj van. A képzésben sok helyen megszüntették mint tanszéket, aztán most ismét visszatér, bár tanszék helyett valami más meghatározásban, vagy építész tanszéken belül felvehető tematika. Vajon milyen filozófia vezetett ide?

A fogalmi káosz miatt az idősebb iparművész-generáció is zavarban van, ha saját tevékenységét definiálni kell, mert fél, hogy a divatos fogalmak használatában lemaradt, aztán majd megmosolyogják. Az elméleti téren uralkodó tisztázatlan helyzet szinte lehetetlenné teszi az iparművészeti műfajok szellemiségének elfogadható, vállalható közös nevezőjét, szintézisét.

E nélkül pedig nincs tervezhető jövő, csak sodródás van. Kell-e ezt vállalnunk?

Különösen akkor van kínos zavar, amikor az iparművészek kilépnek az *ipar művésze* keretei közül, az ipart áthúzzák, illetve az autonómia szolgálatába állítják. Így tiszta, szabad emocionális terepre jutnak, azaz a képzőművészethez. Diszkréten *autonóm iparművésznek* nevezik magukat.

Nem végszóként, csak utójára említjük, hogy alig érthető ebben a széttagoltságban a valamikor illesz-

kedő építészet különállása, amikor minden, amit a terekbe beraknak, az design vagy iparművészeti alkotás.

SIMON KÁROLY
tervezőművész

Az írást a fogalmak körüli zűrzavar és a félreérthető értelmezések tisztázására, a különböző felfogások közelítésére szántuk.

Várjuk észrevételeiket és hozzászólásaikat a szerkesztőség címére.

Lajta Béla

Szerkesztette Gerle János és Csáki Tamás

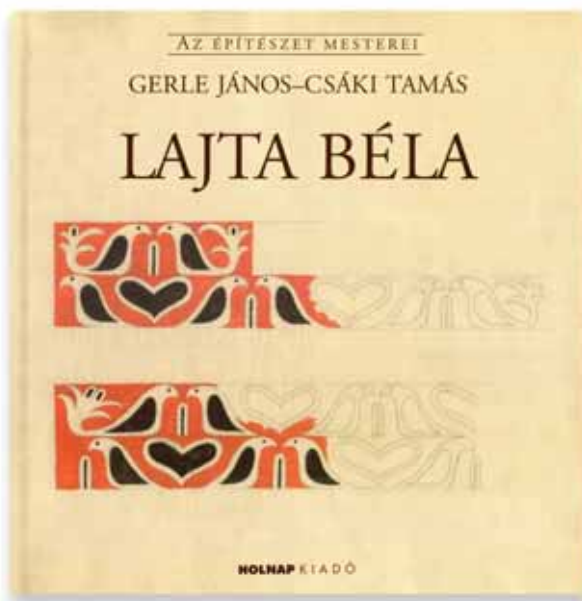
„A HIÁNYZÓ LÁNCSZEM”

■ Gerle János építész és Csáki Tamás művészettörténész közös munkájaként 2013 karácsonyára átfogó monográfia született a 20. századi magyar építészet kiemelkedő alakjáról, Lajta Béláról. A hiánypótló mű az alkotópáros több évtizedes kutatásainak összegzése.

A könyv a Holnap Kiadó gondozásában jelent meg, *Az Építészet Mesterei* sorozat tizenharmadik részeként. A sorozat gondozója egy évtizeden át Gerle János (1947–2012), az Osztrák–Magyar Monarchia építészetének egyik legelhivatottabb kutatója volt, akinek a Lajtáról szóló könyv esetében 2009-ben elkezdett szerkesztői munkáját Csáki Tamás értő módon fejezte be.

A szerkesztőpáros műüket tisztelettel ajánlotta Vámos Ferencnek (1895–1969), az első Lajta-monográfia írója emlékének. A könyv Lajta Béla életútjának viszonylag rövid bemutatásával indul, amelyet a munkáiról az elmúlt száz évben megjelent kritikák részletei, majd Lajtának az írásai követnek. Az építész 1873. január 23-án született Budapesten, Leitersdorfer Béla néven. Építésztechnikai tanulmányait 1891–1895 között a budapesti József Műegyetemen végezte. 1900–1901-ben a Földközi-tenger vidékén tett látogatást, ami nagy hatást gyakorolt munkásságára. Az Erzsébetvárosban 1902-től 1904-ig együtt dolgozott Lechner Ödönnel. Zuglóba 1905-ben költözött, ahol László Fülöp „festőfejedelem” villájában bérelt lakást és műtermet. Nevét 1908-ban Lajta Bélára magyarosította.

Édesapja a Pesti Izraelita Hitközség tekintélyes tagja volt, aki szabómesterként fia érdeklődését is felkeltette a kézművesség és a népművészet iránt. Lajta Béla a magyar néprajzi gyűjteménye mellett a világ számos kultúrájának emléktárgyait is összegyűjtötte utazásai során. Saját házát az Ilka utcában 1912-ben építette fel, amelynek kertjében kopjafagyűjteményét is kiállította. Ez az Ilka utcai épület a második világháború során bombatalálatban elpusztult.

Építészetének fő alkotásai a Vas utcai középiskola épülete a Józsefvárosban, és a Belvárosban, a Szervita téren álló Rózsavölgyi-ház. Lajta Béla több jelentős megrendelés reményét kecsgetető pályázaton vett részt, mint például a Nemzeti Színház és a Fővárosi Nyilvános Könyvtár monumentális munkák esetében, amelyek megfelelő anyagi hiányában nem valósultak meg. A Lajta-monográfia a nem kivitelezett tervekben is bőséges illusztrációs anyagot közöl.

Az első világháború megakasztotta Lajta virágzó építészeti pályáját, a háború miatt állt le közel egy évtizeden át az Abonyi utcában a Pesti Izraelita Hitközség alapítványi főgimnáziumának építése.

Lajta Béla Bécsben hunyt el 1920. október 12-én, síremléke a Kozma utcai izraelita temetőben található.

A könyv előszavában Gerle János az egész mű összegzéséként megállapította: „Lajta Béla a magyar építészlet legnagyobb újítója. Másfél évtizedes pályája korszakokat ível át, szüntelenül megújuló építészettel a historizmustól jutott el az expresszionista funkcionális stílusváltásokhoz, s a nemzeti építészeti ideálja iránti elkötelezettsége mellett is meghatározta pályáját külföldi

építészekhez fűződő kapcsolatai. A nagy kivétel Lajta számára Lechner Ödön, a mester, a példakép, a munkatárs, aki kezdetben formát adott a nemzeti építészeti iránti elhivatottságának. Lajta a lechneri vonalat más tanítványoknál hívebben és bensőségebben vette át, aztán új forrásterületet nyitott a magyar formanyelv számára, aminek révén építészete a hiányzó láncszem szerepét tölti be a Lechner és a Kós Károly által képviselt irányzat között.”

Gerle János szavaihoz még hozzátehetjük, hogy Lajta Béla munkásságában a téglá, a kerámia és a kőből formált felületek „az egyéni építészeti hang” megtalálására adtak módot. Ez a „hang” az akkori európai építészeti legkorszerűbb elgondolásaival mutatott rokonságot.

Lajta Béla halálának 90. évfordulója több megemlékezésre adott lehetőséget. A Budapesti Városvédő Egyesület Várostörténeti Csoportjának tagjai Lajta sírjánál koszorúzást szerveztek 2010. október 12-én. Az alkalomra Lajta sírját, majd pár héttel később több Lajta Béla által tervezett funerals emlékművet tettek rendbe. Szintén erre az évfordulóra Csáki Tamás Budapest Főváros Levéltárában az életmű egészét átfogó kiállítást rendezett, amelynek megnyitón ünnepségén bemutatták a *Lajta Béla Virtuális Archívum* (lajtaarchiv.hu) weblapot. Ez az internetes felület a most megjelent könyvvel együtt napjainkban Lajta életének és munkásságának leggazdagabb tárháza.

A Lajta-monográfia védőborítójának előoldalán a Vas utcai iskola épületéhez tervezett, kivitelezésre nem került kúterv, a hátoldalon pedig az iskola homlokzatának részlete látható.

A kötetábla elő- és hátlapjára visszafogottan megjelenítve a Fővárosi Nyilvános Könyvtár impozáns palotájának tervét helyezték.

A tervekkel és fényképekkel gazdagon illusztrált kötetből talán csak Lajta Kozma utcai temetőben lévő, Kozma Lajos (1884–1948) által tervezett síremlékének fényképét hiányolhatjuk. Viszont külön érdeme a monográfiának, hogy a zárófejezetet Lajta Béla funerals művészetének szentelte.

MILLISITS MÁTÉ
művészettörténész, művelődéstörténész

(Holnap Kiadó, Budapest, 2013. 256 p.)

Lajta Béla:
Homlokzati dísz,
Vas utcai Felső
Kereskedelmi Iskola
(ma Széchenyi István
Gyakorló Kereskedelmi
Szakközépiskola és
Gimnázium), Budapest
VIII., Vas utca 9–11. /
Béla Lajta:
Facade ornament.
Vas Street Secondary
Commercial School
(now Széchenyi István
Grammar and
Vocational School
of Commerce),
9–11 Vas u.,
Budapest, VIII
[1909–1913]

Belsőépítészek Országos Találkozója, Zsennye

XVII. BOT – Hogyan tovább?

■ Eseményekben dús, megbízatásokban karcsú esztendőt zártak 2013-ban a belsőépítészek. Jelezte ezt már a Laki Zrt. által adományozott az Év Belsőépítésze díj késő tavaszra csúszott átadójáról szóló ismertetés, majd két egymásra torlódott kora őszi szakmai esemény hangulata. A zsennyei *BOT* 2013. szeptember 13. és 15. közötti és *A remény – 7. SZÉK* (Szakrális Építész-belsőépítész Konferencia) 2013. szeptember 17-i programjai.

Több alkalommal is megemlékeztünk a nyár közepén örökre eltávozott tanárunkról, kollégánkról, Király Józsefről, előbb a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében (MKISZ), majd az Iparművészeti Múzeumban, végül a Múcsarnokban, ahol Vadas József *A Székkirály* című könyvének bemutatójára a Magyar Formatervezési Tanács díjkiosztója után került sor. E lap hasábjain Vásárhelyi János a könyv ismertetése kapcsán fejtette ki megszívlelendő gondolatait Király József és pályatársai hagyatékáról (2013/9. szám).

A XVII. BOT előre kívánt tekinteni. A „Hogyan tovább?” jövőképet boncolgató hatáskörön túl azzal a többlettartalommal szolgált, hogy az itt rendezett konferenciák eddigi történetét összefoglaló, a nyomdából előző nap megérkezett könyvet kiosztottuk a jelen lévő érdekeltek körében. Könyvbemutatóról az időbeli korlátokon kívül azért sem beszélhetünk, mert erre feltehetőleg a fővárosban találunk alkalmat szélesebb szakmai közönség előtt.

A háromnapos zsennyei program idei vezérfonalára ezért nem is a szakmatörténet közelmúltbeli történéseit fűztük fel, mint a *Belsőépítészek Országos Találkozója – Zsennyei konferenciák 1997–2012* című kiadványban, hanem az elkövetkezendő időszak teendőivel, várható fejleményeivel foglalkoztunk, melyek megalapozása az oktatási intézményekben történik. Konferenciányitó beszédében Ferencz István kollégánk, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) tagja a testület elnökének, a másnap személyesen is megjelenő és előadást

is tartó Fekete Györgynek a nevében köszöntötte a résztvevőket, majd arra hívta fel a figyelmet, hogy az építész végzettségű belsőépítészek (az utóbbi években indult oktatási intézmények is ilyen képzéssel bocsátják ki hallgatóikat) tudnak csak hitelessé válni.

Ezután Göde András, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem docense, majd U. Nagy Gábor, a Nyugatmagyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Alkalmazott Művészeti Intézetének igazgatója ismertette az ott folyó képzés metodikáját, utána két szponzori előadás következett. A Falco Zrt. részéről Kovács Tamás marketingigazgatót és a Z-A Design Stúdió Kft.-t képviselő Marczell Andrást hallgattuk meg, miközben a vetített képeket néztük, és kérdéseinkre azonnali válaszokat kaptunk.

Konferenciánk első félnapjának zárásaként Getto Tamás a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Karának belsőépítész- és környezettervezőművész-képzéséről, míg Szenes István a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építész-mérnöki Karának belsőépítész-tervező szakirányú továbbképzési szakán folyó oktatásról adott képet.

Másnap került sor Fekete György előadására, melyben a MMA hatáskörébe tartozó ügyek (elméleti osztály alakítása, külső köztestületi tagság bekerülése a törvénybe, Múcsarnok, Vigadó, Építészeti Múzeum, múzeumi negyed) mellett a belsőépítész-szakma teendőire is felhívta a figyelmünket. Detre Villó, a Magyar Építész Kamarán belüli helyzetünket vázolta. O. Ecker Judit és csapata ezen dolgozik – mint ahogy Schinagl Gábor is, aki az MKISZ nyolcvan belsőépítészenek képviselőtében szólalt fel. Az átalakult piaci helyzetben egyre fontosabbá váló kommunikáció kiaknázásáról beszélt, valamint arról, hogy a szakoktatásban az alkalmasak kiválasztása, az alapképzésben a társadalom kérdéseire adott válaszok minősége épp oly jelentőséggel bír, mint a pályakép. „A tervezés a hatalomgyakorlás egyik módja” – idézte hajdani óra-

adó tanárunkat, a szociológus Szelényi Ivánt, amivel a programalkotói felelősségre és arra hívta fel figyelmünket, hogy a nem kellően átgondolt, kiérlelt terv, hiányokat, sőt károkat okoz.

Szenes István, a Magyar Belsőépítész Egyesület elnöke a szakmai összefogás szükségességéről beszélt, amiben a MABE égisze alatt több éve készülő belsőépítész-lexikon munkálatainál is hiányok mutatkoznak. Sokan saját portfóliójuk megismertetésében sem nyújtanak segítséget a szerkesztőknek.

Kérdések, felvetések, javaslatok merültek fel ezután a „Hogyan tovább?” mottó jegyében. Először is, hogy hol vannak a fiatalok, akik, ha most itt lennének – és nem munka után futkosnának, karriert építenének –, olyan kérdéseket, válaszokat intéznének hozzánk, melyeket, helyettük, az egy-két generációval idősebb korosztály képviselői fogalmaztak meg. „Miért vegyek részt valamelyik szakmai szervezet tevékenységében?”, „Miért legyek tag ott, ahol a tagdíjfizetési kötelezettségen túl semmiről sem értesítenek, az ott folyó munkáról, a vezetők személyéről sincs ismeretem?”, „Milyen szellemi (és/vagy) anyagi pluszt hoz az alkotói pályámon?”, és végül: „Mit várhatnak el tőlem, és mi-
ben tudnék én hasznossá válni?”

Márton László Attila a javaslatokat is összegezte bulletinjében, melyeket Rex-Kiss Béla, Tildi Béla, Juhász István, Kiszely Mária, Vági Ervin, Bánk András, Rainer Péter, Jahoda Maja felvetéseiből, illetve Fekete György, Tóth Tibor Pál, U. Nagy Gábor, Getto Tamás reflexióiból állított össze.

Fontos lenne az idősebb és a fiatalabb kollégák közötti emberi kapcsolatok kiépítése (ami régen a nagy tervezőirodák korszakában magától működött), hogy a professzionális belsőépítész szakmai tapasztalata, tudása öröklődhessen. Emberséges és élhető környezetet kell magunk után hagyni, minden szinten ösztönözni kell a pályakezdőket, hogy szellemi örökségünk és szakmánk tradíciójának továbbvivői lehessenek: például folytatni kellene a diplomadíj-adományozást – kérdés, ki finanszírozza azt. Az MKISZ pedig a kiállítások, utak, rendezvények, előadások, nemzetközi kapcsolatok kialakítása, ápolása terén működhetne hasznosan. Mivel az aktív belsőépítész hangadó, de kisebb része több szakmai szervezetnek is tagságát,

illetve vezetőségét képezi, ez a széttagoltság felveti azt a kérdést, hogy a többarcúság vagy az erők egyesítése-e a követendő út, és mi a fő feladatuk ezeknek a néha magukról évekig életjelet sem adó tömörüléseknek?

A MABE feladata a gyártó-, kereskedő- és kivitelezői kapcsolatokon alapuló anyagi támogatások megszervezésén, kezelésén túl a kommunikáció összefogása lehetne. A szponzori pénzekből talán telne szakirodalmi kiadványok, szakmai utak, rendezvények, díjak legalább részbeni támogatására. A Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázatain is biztosan előnyös lenne egy kis önrész felmutatása a kérvény komolyosságát alátámasztandó. A Művészeti Alapon, no meg a lektorátuson, a zsűriben hajdan „átmentek” munkáink, a mostani lecsökkentett funkciójú utódszerveknek, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE) pillanatnyilag az összművészeti tagozatok (benne a minket is tömörítő iparművészeti ágazatok) összefogása lehet a célja, akárcsak az MKISZ-nek. Az utóbbi a vizuális kultúra hazai eseményeinek koordinálásán, népszerűsítésén túl a nemzetközi művészeti piacra való kitekintést és bejutást szorgalmazhatná. A Magyar Építész Kamara adjon megkérdőjelezhetetlen érvényű belsőépítészeti jogosultságot és hatáson érdekvédelmet, mint ahogy a művészeti dolgozók szakszervezetének is volnának ilyen teendői honorárium- és jogi problémák esetén, hogy az árván maradt szociális és segélyügyekről ne is beszéljünk.

Profiltisztításra van tehát szükség a szakmai szervezetekben, akkor talán hatékonyabban végezhetnék a jobban behatárolt feladataikat, s akkor a zsenyei BOT (amely alapvetően szellemi és szakmai töltekezésre való) résztvevői nem azon rágódnának a kezdetek óta, hogy miért nem jönnek a fiatalok, miért nincs párbeszéd velük, strukturálatlan tudásukat miként fejleszthetjük, gondolkodásukba miként tudjuk beleélni magunkat, hogy megérthessük problémáikat.

Ezeokról a kérdésekről, gondokról 17 éve megy a diskurzus, s ahogy tervezői jogosultságunk mikéntjéről fent nem születik döntés – legalábbis egyértelmű –, addig úgy tűnik, hogy a belsőépítész szóban az építést kell aláhúzni, és nem szabad a különbözőséget kommunikálni. Valószínűleg a problémafelvetése-

inkben is hiba van, egyetlen nézőpontból szemléljük egyre reményvesztettebben azt, amire talán a körön kívülről jöhetne megoldás. Ez is egy vélemény volt a sok közül.

A szimpózium második napjára is jutott egy szponzori előadás, Vavra Péter, az Edelholz Kft. által gyártott és forgalmazott hazai alapanyagú, illetve előállítási parkettákat, padlóburkolókat mutatta be, korábbi prezentációjához képest újdonságokat is felvonultatva, azt est fénypontja pedig Bugár-Mészáros Károly vetített képes előadása volt a leendő múzeumi negyed városligeti előzményeiről, a Kúriáról és a Tözsdepalotáról.

GYÜRKY ANDRÁS
belsőépítész, szakíró

Hírek

■ **Szuppán Irén** textilművész kiállítása 2014. január 24. és február 28. között látható a Palmetta Design és Textilművészeti Galériában. (Bp. XI., Bartók Béla út 30.)

■ **Gábor Áron mozdony.** Idén hetedik alkalommal visz zarándokokat a Történelmi Székely Gyors június 6-án Csíksomlyóba, a pünkösdi búcsúra. A mozdonyt a 200 éve született székely ágyúöntő, Gábor Áron képe díszíti majd. A mozdonymatrica elkészítésére a szervezők és a MÁV Zrt. grafikai tervpályázatot írt ki. A pályaműveket a www.gaboraronmozdony.hu oldalon lehet megtekinteni és véleményezni.

■ **Expo Milano 2015** – Táplálni a világot, energiát adni az életnek. 2014. január 15-én kihirdették a világkiállítás magyar pavilonjának látványötletere kiírt pályázat eredményét. 45 pályaműből 15 került a világkiállítás magyar résztvevőinek honlapjára, ahol egyenrangú zsűritagként a közönség is szavazhatott az elképzelésekre. A győztes pá-

lyamű két pécsi építész, Getto Tamás és Hutter Ákos „Malom” jellegű munkája lett. Valamennyi pályamű megtekinthető az *Expo 2015 Magyarország* (expomilano2015.hu) oldalon.

■ **Fekete László** keramikus, szobrász kiállítása 2014. március 20-án nyílik az Amerikai Egyesült Államokban, Milwaukee-ban, a National Council on Education for the Ceramic Arts kongresszusa alkalmából. A NCECA a műfaj egyik legnagyobb művészeti és oktatási szervezete a világon, amely 5500 tagot számlál. Közép-Európa képviselőjeként hívták meg a rendezvényre a magyar művészt.

■ **„S a lelkem szó, mint osztovata...”** címmel a gyergyószentmiklósi Tarisznay Márton Múzeum *Székely festékesek* című vándorkiállításának anyagát mutatják be a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban (Bp. I., Fő u. 6.) 2014. január 22. és március 22. között. A három nemzedéket képviselő Páll Etelka, Portik Erzsébet és Benedek Katalin szövegek munkáit bemutató kiállítás a Magyar Kultúra Napja alkalmából nyílt meg.

■ **A Magyar Kultúra Napja alkalmából** névadó ünnepséget rendezett a Zuglói Cserépes Kulturális Nonprofit Kft., melynek keretében 2014. január 17-én a Lipták Villa (Bp. XIV., Hermina út 3.) termeit Zuglóhoz kötődő három neves művészről nevezték el. Ezentúl Laky Adolf ötvösművész (1829–1910), Zala György szobrászművész (1858–1937) és Ligeti Miklós szobrászművész (1871–1944) nevét viseli a Lipták Villa egy-egy terme.

■ **Szertár – Válogatás az Első Magyar Látványtár gyűjteményéből** címmel festményeket, szobrokat, tárgyakat bemutató kiállítás látható 2014. február 4. és 27. között a Vízivárosi Galériában. (Bp. II., Kapás u. 55.)

■ **A felújított Pesti Vigadót** ünnepélyes keretek között 2014. március 14-én nyitják meg. Az 5.-6. emeleti termekben látható Makovecz Imre-élműkiállítás, melyen a világhírű építőművész rajzai, tervei, elkészült műveinek fotói és makettek szerepelnek, Dávid Katalin művészettörténész nyitja meg. A Vigadó Galériában Schrammel Im-

re keramikusművész munkáiból rendeznek kiállítást. Mindkét tárlat fél éven át lesz látogatható.

■ **Körös-körül aranycsipke** címmel Mátray Magdolna csipkekészítő és -tervező tiszteletére rendezett emlékkiállítás látható 2014. január 24. és március 14. között a Magyar Népi Iparművészeti Múzeum időszaki kiállítótermében. (Bp. I., Szilágyi Dezső tér 6.)

■ **Otthonok kincsei** címmel válogatás látható budapesti magángyűjtők iparművészeti tárgyaiból a Budapesti Történelmi Múzeum Vármúzeumában. (Bp. I., Szent György tér 2. Budavári Palota E épület.) A kvalitásos munkákat, óraritkaságokat, nagy értékű itáliai reneszánsz kerámiákat, 17. századi bútorokat, kegytárgyakat, fegyvereket, legyezőket, távol-keleti és iszlám művészeti alkotásokat bemutató kiállítás 2014. március 2-ig tart nyitva.

■ **Rekordszámú, hús pályamű** érkezett a 2014. évi *Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále* magyar pavilonjában rendezendő kiállítás megvalósítására kiírt pályázatra. A nyolcfős bírálóbizottság Jakab Csabát és Márton László Attilát kérte fel arra, hogy a magyar pavilonban megvalósítsák az *Építés – Az építés folyamata, ember- és közösségformáló ereje, hatása az épített környezetre* című pályaművüket. A rangos művészeti eseményen látható lesz a Kunkovác László *Ős-építmények* című fotóiból összeállított kiállítás is.

■ **Aknay és az ikon** – könyvbemutató és tárlat. Aknay János festőművész ikonihletésű munkáiból, és az előképként szolgáló ikonokból rendeztek tárlatot a Cifrapalotában, a Kecskeméti Katona József Múzeum kiállítóhelyén (Rákóczi út 1.). A 2014. janu-

ár 11-i megnyitón bemutatták Nagy Márta *Aknay és az ikon* című könyvét is, mely a Balassi Kiadó gondozásában jelent meg. A tárlat 2014. március 30-ig látogatható.

■ **„Humántapéták”** – pályázat művészi óriásposzterek tervezésére. A Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti, valamint Film- és Fotóművészeti Tagozata pályázatot hirdet a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagjai és a művészeti felsőoktatási intézmények hallgatói és végzett hallgatói számára közösségi, nyilvános tereken elhelyezésre kerülő, sokszorosítható műalkotás tervezésére. A kiírás szerint a pályázatra benyújtott terv legyen a kor szellem hordozója, fontos üzenetek médiuma, különlegességekre fókuszáló, megállásra készítő, felismerésekre inspiráló, a képző-, az ipar- és a fotóművészet eszközeivel létrehozott (festmény, rajz, fotó, kárpit, mozaik, üveglak stb.) munka. A pályázatok postai feladásának határideje 2014. március 14.

■ **Hazatért a Zsolnay váza.** Az Apáti Abt Sándor keramikus által az 1906-os milánói világi kiállításra tervezett, nőalakokat formázó, több mint egy méter magas ezozinmázás váza túlélte azt a tüzet, amely a világi kiállítás magyar pavilonját elpusztította, a két világháborút is, és csak pár éve bukkant fel a műkincspiacon. Most a Virág Judit Galéria által rendezett aukción, elővételi jogával élve Pécs városa vásárolta meg 19 millió forintért, és a Káptalan utcai Zsolnay Múzeumban tekinthető meg. A váza pécsi bemutatása alkalmából Törő István, a Virág Judit Galéria ügyvezető igazgatója javasolta, hogy a város hozzon létre egyesületet, a Zsolnay baráti társaságot, melynek feladata a kutatások, publikációk támogatása és a műtárgyvásárlás lenne. Ehhez a galéria a váza értékesítéséből származó 3,8 millió

forintos jutalék mellett három esztendőn át, évi 2 millió forintos támogatással járulna hozzá.

Fotó: Virág Judit Galéria, Budapest

Váza – Gránátalmafa, táncoló nőalakokkal.
Terv: Apáti Abt Sándor, kivitelező: Zsolnay-gyár, Pécs / Vase – Pomegranate tree with dancing female figures. Designer: Sándor Apáti Abt, constructor: Zsolnay Factory, Pécs

[1905] *samottos masszából (kézzel mintázott és préselt elemekből) összeállított forma, alapmáz felett ezozinszínűvel festett / constructed of (hand-patterned and pressed parts of) chamotted clay mixture, painted with eosin colours beyond the basic glaze*
[109 x Ø 46 cm]

Magyar Iparművészet 2013

TARTALOMJEGYZÉK

Dear Readers (*Éva Kiss*) 1–10. szám/3-as borító
Kedves Olvasó! (*Kiss Éva*) 1/3
Tisztelt Olvasó, kedves Munkatársaim!
(*Fekete György*) 1/2

ÉRTÉKÖRZÉS – ÉRTÉKMENTÉS

A 21. század Zeneakadémiája. Beszélgetés Dávid Ferenc művészettörténésszel, Magyarai Éva, Pazár Béla építészekkel és Seres András restaurátorral az épület felújításáról (*Vámos Dominika*) 8/8
A köszegi Szőlő Jövésnek Könyve (*Gál József*) 9/41
A magyar art deco aranykapuja. 100 éves a Városligeti fasori református templom (*Millisits Máté*) 1/17
A magyar képző- és iparművészet kincsesháza. 100 éves a marosvásárhelyi Kultúrpalota (*Várallyay Réka*) 10/25
A Szent Jobb kápolna a Balaton partján (*Millisits Máté*) 6/29
A szombathelyi Pittmann-gyűjtemény (*Gál József*) 5/36
Az iparművészet mint érték (*Simon Károly*) 2/30
Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményi adatbázisa (*Fékely Zsombor*) 6/33
Az Iparművészeti Múzeum szecessziós gyűjteménye I. Külföldi tárgyak gyarapítása Radics Jenő működése idején, II. Műtárgvásárlások és nagy gyűjtemények elhelyezése 1898 és 1961 között (*Horváth Hilda*) 7/23, 8/24
Az orosz húsvéti tojások hódítása (*Sipos Tünde*) 2/35
Bácsi Magda adományai (2011–2013) az Iparművészeti Múzeumnak • A jövő ígérete (*Balla Gabriella*) 4/46
[Köszönettel emlékezünk Gian Carlo] Bojani (1938–2013) művészettörténész-professzorra (*Csenkey Éva*) 10/41
[Száz éve született] Borsos Béla (1913–1991) építész, művészettörténész. Emléklülés az Iparművészeti Múzeumban (*Horváth Hilda*) 9/44
Cserny József (1939–2009) tervezőművész síremlékénél (*Keserű Katalin*) 5/41
Dávid Katalin 90. Születésnapjára köszöntés (*Dvorszky Hedvig*) 7/32
„Hódolat Hungária előtt”. A marosvásárhelyi Kultúrpalota mozaik-, üveg- és kerámiadíszei (*Millisits Máté*) 10/35
Hornicsék László belsőépítész 90 éves • Születésnapra szánt gondolatok (*Kiss Éva*) 3/42
Horváth Márton (1941–2013) üvegművész • „Az üveg, az valami más...” (*Kernács Gabriella, Mezei Gábor*) 3/21
Iparművészeti alkotások a kecskeméti Újkollégium

százéves épületén. I. Kovácsoltvas és Zsolnay kerámia munkák, II. Színes üveglablakok (*Szekély Gábor*) 3/27, 4/42
Iparművészeti remekművek a Zeneakadémia épületében (*Millisits Máté*) 8/20
Király József (1930–2013) belsőépítész (és pályatársai hagyatéka). Vadas József A Székkirály című könyve kapcsán (*Vásárhelyi János*) 9/35
Kóródy György (1890–1957) építész-iparművész (*Horányi Éva*) 2/22
Körösfi-Kriesch Aladár zeneakadémiai freskói (*Geller Katalin*) 8/14
Nők, szőnyegek, háziipar. A Néprajzi Múzeum kiállításai (*Filöp Hajnalka*) 3/36
Schrammel Imre keramikus 80 éves • Az idő lenyomata az agyagban (*Dvorszky Hedvig írása és részlet a művész naplójából*) 8/2
[Búcsú] Zlinskyné Sternegg Máriától (1927–2013) (*Kiss Éva*) 6/35

KIÁLLÍTÁSOK

Ardai Ildikó textilművész kiállítása a Budapest Kiállítóteremben. Textilkompozíciók és vesszőszobrok (*Fitz Péter*); Szövés és fonás, hagyomány és modernitás (*Webner Tibor*) 10/16, 20
[A] Bigot-pavilon – szecessziós épületkerámiák Párizsból. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása (*Balla Gabriella*) 5/2
[Piotr] Bozyk designer-szobrász kiállítása a Ponton Galériában • Kinetikus szobrok (*Ernyey Gyula*) 10/24
Bútorok reneszánsza – Reneszánsz bútorok. A Kuny Domokos Múzeum kiállítása (*Vadászi Erzsébet*) 6/21
Cérnába szőtt évszázad – 110 éves a halasi csipke lásd [A] halasi csipke
Díjazott érmek az elmúlt évtizedekből. Kiállítás a Ferenczy Béni-díjasok (1977–2011) munkáiból az MKISZ Andrassy úti Galériájában (*L. Kovácsnai Viktória*) 4/12
Énekeltek szavak. Eszt könyvkötő-művészeti kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (*Koncz Kinga – Zöldi Anna*) 10/13
Ferenczy Béni-díjasok 1977–2011. Az Országos Érembiennale nagydíjasainak kiállítása lásd Díjazott érmek az elmúlt évtizedekből
Film és plakát. Kiállítás az MKISZ Andrassy úti Galériájában (*Lelek László*) 2/10
[Roswitha] Geyer keramikumművész kiállítása a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban • A betű poézise (*Schrammel Imre*) 5/19
[A] halasi csipke – Népművészet vagy iparművészet? Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (*Erdei T. Lilla*) 1/4

Játékiállítás a FUGA Budapesti Építészeti Központban (*Zalavári József*) 3/18
Karácsony a kastélyban. A Nagytétényi Kastélyműzeum adventi kiállításai (*Lovag Zsuzsa*) 10/2
Katona Szabó Erzsébet textilművész kiállítása a Cella Septichora tereiben • Bőrkollázsok – Papírkollázsok (*Husz Mária*) 6/7
Kisszebeni Marcell (1932–2010) képző- és iparművész. Emlékiállítás a Vén Emil Galériában (*Horváth Péter Kornél*) 2/14
[VI.] Kortárs Keresztény Ikonográfiai Biennále a Kecskeméti Katona József Múzeumban • Az Angyal (*Dvorszky Hedvig*) 5/8
Kungl György keramikumművész kiállítása a Museion No. 1-ben • A szurikáták tündöklése (*Webner Tibor*) 3/13
Made in Hungary 1880–2010 lásd Plzeňi tükörben
Maestri: az olasz design klasszikus mesterei. Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (*Ernyey Gyula*) 9/6
Magyar Formatervezési Díj 2013 – kiállítás a Múcsarnokban • Design-együttműködés, designlátásmód (*Bendzsel Miklós*) 9/2
Magyar Kerámia 2012 – kiállítás a pécsi Modern Magyar Képtárban • Ujraöntve (*Sárkány József*) 3/2
Megvalósult művek 2012. Az NKA által támogatott iparművészek kiállítása az Iparművészeti Múzeumban (*Erdei T. Lilla*) 3/9
Mese itt, mese ott – magyar és észt gyermekkönyv-illusztrátorok kiállítása a Petőfi Irodalmi Múzeumban • A Lila királylánytól Valaki Senki-lányáig (*Wittmann Ildikó*) 10/7
Művészet az agyag kolostorából. Kiállítás a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió gyűjteményéből az Iparművészeti Múzeumban (*Probstner János*) 4/2
Nők, szőnyegek, háziipar lásd Értékkörzés – értékközlés
Orbáné Balogh Katalin népi iparművész textilbabáinak kiállítása a Kiss Aron Magyar Játék Társaság Klubhelyiségében • Fantázia és hagyomány „Katibaba” varrószerobájából (*Györgyi Erzsébet*) 8/41
[XIX.] Országos Érembiennále a soproni Lábasházban (*Nemes András*) 6/2
[XXX.] Országos faragópályázat id. Kapoli Antal emlékére. Kiállítás a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban (*Kérész Gyula*) 9/18
[XXVII.] Országos Kis Jankó Bori Hímzőpályázat. Kiállítás a mezőkövesdi Közösségi Házban és a Matyó Múzeumban (*Kérész Gyula*) 7/16
[XVIII.] Országos Tervezőgrafikai Biennále a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban (*Molnár Kálmán*) 1/23

[A IX.] Ötvösművészeti Biennále a Klebelsberg Kultúrkúriában (*Lovag Zsuzsa*) 9/11
Pelso 2013. IX. Országos Kerámia és Gobelinné Biennále a Balatoni Múzeumban (*Gopcsa Katalin*) 6/15
Pentatónia Milánóban. Kortárs magyar öltözékek kiállítása a Palazzo Morandóban (*P. Szabó Ernő*) 7/2
Plzeňi tükörben. A cseh–magyar designkapcsolatok történetéből (*Ernyey Gyula*) 4/24
Remsey Flóra kárpitművész síkplasztikái a Budai Klub–Galériában • Fából vaskarika... (*Feledy Balázs*) 1/9
[A] ryijj élő hagyománya – A finn szőnyeg 1707 és 2012 között. Kiállítás Tuomas Sopanen gyűjteményéből a Néprajzi Múzeumban (*Erdei T. Lilla*) 8/30
[Tízéves a] Szalma–Kincs-Tár • Szalmacsodák Zengővárkonyban (*Prokopp Mária*) 2/18
Szövés-kódok. Kárpitkiállítás a budapesti Francia Intézetben (*Dvorszky Hedvig*) 2/2
Tizenöt éves a Vásárhelyi Kerámia Szimpózium. Jubileumi kiállítás a Duna Palotában (*Lovag Zsuzsa*) 4/17
Tóth Lívia textilművész kiállítása a Mácsai István Galériában • A nemez művésze (*Kozák Csaba*) 4/28
Zene. A 10 éves TypoSalon jubileumi kiállítása a Vízivárosi Galériában (*Horváth Hilda*) 5/14
Zsenyei Műhely 35. Kiállítás a Design Terminálban (*Lelkes Péter*) 8/45

KÖNYVEK

Bútorművészet Magyarországon 1800–1850. Szerkesztette Rostás Péter (*Horányi Éva*) 5/45
Feledy Balázs: Koller – egy legenda nyomában. Koller György, a Rézkarcoló Művészek Alkotóközössége és a Koller Galéria (*Nagy Franciska*) 6/42
Kemény Henrik: Életem a bábjáték bölcsőtől a sírig. Egy vásári bábjátékos, komédiás önarcképe. Lejegyezte Láposi Terka (*Tiszavári Eszter*) 2/43
Mezei Ottó: Magyar, európai, modern. Válogatott írások (*Veress Kinga*) 10/44
Műhely. A Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Doktori Iskola története és műtárgykatalógusa 1991–2012. Írta és szerkesztette Mogán Orsolya (*Dvorszky Hedvig*) 6/38
Nagy Mari – Vidák István: Nemezművészet. Hagyomány és újrafelfedezés. Tanulmánykötet (*Györgyi Erzsébet*) 6/40
Nemes Mihály – Nagy Géza: A magyar viseletek története (*F. Dózsa Katalin*) 3/44
Šidlíková, Zuzana: Móda na Slovensku v medzivojnovom období (1918–1939). Divat a két világháború között Szlovákiában (1918–1939) (*Tómpos Lilla*) 7/45
Somlai Tibor: Volt és nincs. Nagypolgári és arisztokrata enteriőrök 1900–1945. Csengel-Plank Iboyla és Kiss Éva kísérettanulmányával (*Ritók Pál*) 2/38

Szentkirályi Miklós: Gránátalma a szárnyasoltáron. Egy restaurátorművész műhelytitkai (*Tiszavári Eszter*) 1/43
Tasnádi Zsuzsanna: Népviseletek és népélet a monarchiabeli képeslapokon (*Selmeczi Kovács Attila*) 1/41
Vadas József: A Székkirály. Pályakép Király József belsőépítésről lásd *Értékkörzés – értékmentés: Király József (1930–2013) belsőépítész (és pályatársai hagyatéka)*

MŰHELYEK

Boráros Szilárd báb-, díszlet- és jelmeztervező • „Színház: a paralel világok színtere” (*Láposi Terka*) 8/35
[Az] év belsőépítésze 2012-ben Fülöp Krisztina és Glavanovics Orsolya • Díjátadás és lát(vány)lelet (*Gyürky András*) 7/19
Grosschmid Erik bábtervező • „A bábu hangszer mozgatója kezében” (*Láposi Terka*) 5/23
[Beszélgetés] Kányási Holb Margit textilművésszel • Lepel és lelepleződés (*Afra János*) 5/31
Kerámiavárosok Nemzetközi Találkozója Kecskeméten • Sok hűhő valamiért (*Novák Pirokska*) 9/21
[A] Magyar Foltvarró Céh műhelymunkájáról • Tömegsport – élsport (*Lovag Zsuzsa*) 9/30
[A] Minta Alapítvány kiállításai • Mint a kalandok: minta-kalandok (*Wehner Tibor*) 7/9
[A] Nyíregyházi Főiskola műhelyének sikere Nagy-Britanniában • Érmet az érmeseknek! (*Béres Tamás*) 4/33
[Az] ötvösművészet az építőművészet társművészet. Konferencia a Klebelsberg Kultúrkúriában (*Kótai József*) 9/17
Sárváry Katalin textilművész alkotótevékenységének és oktatómunkájának elismerése (*Bodnár Enikő*) 1/30
[Blaise] Simon zománcművészeti életművéről • A létezni akaró anyag hívása (*iff. Gyergyádesz László*) 9/24
Somogyi Pál belsőépítés vendégfogadó helyei • Értékkörzés megújuló formakincessel (*Gyürky András*) 1/35
[Gondolatok] Szabó Verona kárpitművész Minden csak jelenés, minden az ég alatt című szentendrei kiállítása után • Művész, akinek forrása a művészet (*Feledy Balázs*) 4/36

VITA

Az iparművész- és tervezőművész-képzés helyzete (*Simon Károly*) 7/39

INFÓ

Állami kitüntetések 2013. március 15. alkalmából. Az iparművészet területén alkotó díjazottak 3/48
[XVI.] BOT. Belsőépítészek Országos Találkozója

Zsenyén • Határhelyzet-határesetek (*Gyürky András*) 1/46
Magyar Iparművészet 2012. Tartalom- és képjegyzék 1/49
Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei. Kiállítás a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből a római Musei Capitoliniban (*Takács Imre*) 1/45
Hírek 2/47, 3/46, 4/47, 5/47, 6/45, 7/47, 8/47, 9/46, 10/47

KÉPJEGYZÉK

Acélosné Solymár Magdolna: „Anyák, sírjatok hangosabban!” 9/34
Ádám Krisztián: Nyaklánc 3/12
Agancsos-zsinóros csipkeszegély. Terv: Dékáni Arpád 1/7
Ágytakaró-ryijj, 19. sz. 8/31
Aknay János: Festő angel 5/8
Albert András lásd Petőfi Színház, Veszprém *Albini, Franco*: Margherita nádfotel 9/7
Ardai Ildikó: Folyam 10/19
– Gábrriel 5/8
– Hét kéve 10/21
– Kapcsolat 10/20
– Kristály (részlet) 10/18
– Menedék 10/16
– Sakktáblás-csillagos 10/17
– Űrkosár 10/21
– XIX. századi hegyes csillagos 10/17
– *lásd még* Kiállításrészletek: Nők, szőnyegek, háziipar
Árkay Aladár: A Városligeti fasori református templom terve (keresztmetszet, 1:100 méretarány) 1/21
– Úrasztali terítő és kehely terve a Városligeti fasori református templom számára (nem valósult meg) 1/22
– *lásd még* Városligeti fasori református templom, Budapest
Aron Nagy Lajos lásd Somogyi Pál Árverésre bemutatott karácsonyfadíszek (2009) 10/6
Asztal, 16. sz. 6/27
Autótervező szakirányon készült munka (1:1 léptékű autómakett), MOME, Budapest 7/40
Bagoly alakú díszek mintaraja a pécsi Zsolnay-gyár katalógusában, 20. sz. 3/34
Bakócz-miseruha, 16. sz. 7/32
Bakos Ildikó: Erdőszele 6/2
Balogh Andrea: Illusztráció Piret Raud A hosszúlábú királykisasszony című meséjéhez 10/7
Balogh Edit: Jelen a magunk keresztjén 2/3
– *lásd még* Duna-Limes; Európa fényei
Balogh Katalin, Orbánné lásd Orbánné Balogh Katalin

- Balogh Mibály*: Mikó Benedek-kehely (másolat) 9/12
Bán Mariann: Adventi koszorú 10/3
 – *lásd még* Kiállításrészletek: Karácsony a kastélyban
Bandi Kati lásd Kiállításrészletek: Ilka kertje
Baranyai András: Illusztráció Leelo Tungal Julius nyúl számítógépe című meséjéhez 10/8
Baranyi Judit: Erdély 2/48
 – *lásd még* Duna-Limes; Európa fényei
Barka Melinda: Metszett tárgyak 4/17
 [The] Bath Cabinet Makers & Co.: Tálalószekrény 7/29
 Báthory-miseruha, 16. sz. 7/38
Belmonte Leó lásd Körösfői-Kriesch Aladár
Benedek Noémi lásd Duna-Limes; Európa fényei
Benedek Zsanett, Lakos Dániel: Faces logikai játék 9/2
 Benkő Ilona, P. lásd P. Benkő Ilona
Bényi Eszter lásd Duna-Limes
 [Alexandre] Bigot és Jules Lavirotte épületkerámia-bemutatója az 1900. évi párizsi világi kiállításon 5/3
B. Laborcz Flóra: Baltayné Beatrix 9/11
Blomstedt, Väimö: Lovak. Kivitelező: Finn Kézművesek Barátai, Helsinki 8/32
Bocz Bea: Belinszkynek 2/3
 – *lásd még* Duna-Limes; Európa fényei
 [A] Bódé és közönsége 1954-ben, középen Kemény Henrik 2/46
Boráros Szilárd: Álburaku típusú báb 8/40
 – Bunraku típusú bábok 8/36, 38
 – Látványterv: élszereplős jelenet 8/38
 – Marionettbábok, animációs vetített felület, maszkok 8/35, 39
 – Maszkos és bunraku típusú bábok 8/36
 – Óriás sík és kesztyűs bábok 8/40
 – Vajang bábok 8/37
Bornemisza Eszter: Akkor és most 6/16
 – Jól szabott város 9/30
Bornemisza Rozsi: Jan Garbarek 5/17
Boudrion, Lazarine lásd Rippel-Rónai József
Bozyk, Piotr: Megszabadulás (részlet) 10/24
 – Tálalkozás 10/24
Bródi Mária lásd Páva
Brychtová, Jaroslava lásd Libenský, Stanislav;
 Brychtová, Jaroslava
Budabehlyi Tibor: Cserny József síremléke,
 Farkasréti temető, Budapest 5/41
Burkus Judit: Lebegő konstrukció 3/4
Castiglioni, Achille és Pier Giacomo: Mezzadro ülőke 9/8
Ceglédi Adél lásd Duna-Limes
 Co&Co Designcommunication Kft. (Cosovan Attila,
 Cosovan Tamás, Hosszú Gergely, Hoffer Gábor,
 Kivalecz Eszter, Nagy Richárd, Oravecz András,
 Stimegi Éva): DSI Inhalo sóinhalátor 9/5
Colombo, Joe: Acrilica asztali lámpa 9/9
Cosovan Attila lásd Co&Co Designcommunication
 Kft.
 – *lásd még* Pais Panni, Püspök Balázs, Cosovan Attila
Cosovan Tamás lásd Co&Co Designcommunication
 Kft.
 [Walter] Crane karikatúrája az 1902. évi torinói
 iparművészeti kiállítás nemzetközi vezérkarának
 tagjairól. Radisics Jenő, az Országos Magyar Királyi
 Iparművészeti Múzeum igazgatója jobbról az első
 1/45
 – 'Pávaker' tapéta, Iparművészeti Múzeum,
 gazdasági folyosó, Budapest 7/30
Csáki Illikó: Párta 2/21
Csapody Vera színezett rajza a Szóló Jövésnek
 Könyvében (Kőszeg, 1740–), részlet 9/43
 Csárdás. Strelisky Sándor composite képe 1/42
Csegöldi Erika: Tulipán kollekció I–II. 7/7
 Cseh Margit, Siposné lásd Siposné Cseh Margit
Csernok Tibor: Pro Natura (kétrészes mű, elő-
 és hátlap) 4/34
Cserny József: Elektromos jármű tervei 5/44,
 4-es borító
 – Nautika vitorlás hajó terve 5/43
 – Teherautó terve 5/42
Csikszentmihályi Réka: „Ludere necesse est...” –
 Solitaire 3/11
 Csipkeszegély. Terv: Stepanek Ernő 1/4
Csirke Orsolya: Zöld váza 3/8
Csókás Emese lásd Európa fényei
 – *lásd még* Szabó Verona, Csókás Emese
Czip Gergő: Turul nemzetség (elő- és hátlap) 4/35
Dániel András: Illusztráció Aidi Vallik Az irigy
 kismanó és a karácsonyi angyalka című meséjéhez
 10/9
Debreczeni Sándor: Vadászkesz 2/34
De Feure, Georges: Hátszék 7/26
Dékány Árpád lásd Agancsos-zsinóros csipkeszegély
 – *lásd még* Legényes és leányos legyezőcsipke;
 Páros galambos csipkeszegély
De Lucchi, Michele: First karosszék 9/10
Diduch, Maria: Tavasz szünet 5/48
 Diplomamunka, MOME, Budapest 7/39
Domonkos László: Korongozott edények 9/22
Dos Santos, Serge: Áttört plasztika 4/22
Dresser, Christopher: 'Clutha' díszüveg 7/23
 Duna-Limes. Alkotók: Balogh Edit, Baranyi Judit,
 Benedek Noémi, Bényi Eszter, Bocz Bea, Ceglédi
 Adél, Főris Katalin, Harmati Zsófia, Hager Ritta,
 Kecskés Ágnes, Kelecsényi Csilla, Koncz Borjána,
 Kovács Péter, Kovács Imre, Kneisz Eszter, Lencsés
 Ida, Martos Katalin, Mészáros Erzsébet, Pasqualetti
 Eleonóra, Pázmány Judit, Szabó Verona, Sipos Éva,
 Tápai Nóra, Vajda Mária, Zsámbokréti Dóra,
 Zelenák Katalin 2/7
 Ebédlő Rác László és Honthy Hanna villájában,
 Budapest, Deres utca 9. 2/39
Egri Zita: A teljesség felé (elő- és hátlap) 4/33
Erdei Irma: Rejtőzködő minta 7/12
 Erkélymellvéd áttört indás díszítéssel, kék mázzal
 (Párizs VII., Square Rapp 3. számú házhoz készült
 mintadarab). Terv: Jules Lavirotte, kivitelezés:
 Alexandre Bigot gyára 5/5
Erőss Illikó: Hommage à Szikora Tamás IV. 6/4
 Esküvői rujjiy, 18. sz. 8/30
 Európa fényei. Alkotók: Balogh Edit, Baranyi Judit,
 Benedek Noémi, Bocz Bea, Csókás Emese, Főris
 Katalin, Harmati Zsófia, Kiss Katalin, Kovács
 Péter, Kneisz Eszter, Lencsés Ida, Pázmány Judit,
 Szabó Verona, Tápai Nóra, Vajda Mária 2/6
 [Az] 1929. augusztus 20-ai népligetű népi ünnepély
 plakátja, szövegét Korngut-Kemény Henrik kézzel
 írta meg 2/44
Fábry Katalin: Bartók Béla – Kékszakkall 5/17
Falus Elek lásd Szalon Kuper Hornerné villájában
Farkas Imola, Nadasdi Katalin: Karácsonyfák
 (és részletei) 10/1-es borító, 2, 5
Fekete László: Brutális trófea 3/3
Felsmann Tamás: In memoriam Körösenyi Tamás
 1/25
Felvidéki András: Rákóczi kártya (részlet) 1/24
Fery Antal: Ex libris Familiae Pittmann 5/36
 Festékes szőnyeg „szarufás” motívummal, 19. sz. 3/40
Filcz Balázs (MOME): DORA kerékpáros bukósisak
 4/47, 9/2
Főris Katalin lásd Duna-Limes; Európa fényei
Földi Petra: 2012/13 esőkabát-kollekció 9/3
Fördös László: Gyűrű 9/14
Fritz Mibály: Tóth Sándor 80 éves 6/6
Fusz György: Barna fej 4/3
 – Burok I. 3/4
Fülöp Krisztina, Glavanovics Orsolya: Manning-
 villa, Budapest, a beépített tetőtér
 gerendaszervezete 7/22
 – – főlépcsőház (első emeleti rész) 7/21
 – – lépcsőház vázlatrajza 7/20
 – – tárgyalóterem ólomüveg ablaksorral 7/22
 – – tetőtérbe vezető lépcső vázlatrajza 7/4-es borító
Füzési H. Zsuzsa: Double I. 3/2
Gaal Tamás lásd Sárréti Gergely
Gácsi Mibály: Kondor Béla-emléklap 5/38
Gallé, Émile: Váza Victor Hugo-versidézettel 8/26
Gálócsy Edit: Virág 4/23
Gáti Gábor: Szerelmes Holdak pástora III.
 Téli éjszaka 4/13
Gerendy Jenő lásd Simon Péter
Geyer, Roswitha: A betű 5/20
 – K betű 5/21
 – R betű 5/19
 – SK betű 5/22
 – W betű 5/21, 5/22
 – X betű 5/20
 Giergl Henrik műhelye: Pohár 9/48
Glavanovics Orsolya lásd Fülöp Krisztina, Glavanovics
 Orsolya
Glovatskaia, Lidia: Angyal 2/19
Göbolyös Márta: Kertem virágai – kabátka és estélyi
 ruha 7/4

- Gömbasztalka, Magyarország, 19. sz. 6/36
 [A] Greco Gobelin Részvénytársaság hirdetése a Magyar Iparművészet folyóiratban, 1924 2/22
Grosschmid Erik: Bábtervek 5/29, 30
 – Bunraku típusú bábok 5/24, 28, 30
 – Festett maszkok 5/1-es borító, 23
 – Kesztyűs bábok 5/25, 26, 27
Gutfreund, Otto: Skoda Plzen-plasztika (mai rekonstrukció) 4/26
 Gyermekek najád, lábánál homár és csiga, zöld mázzal (a Párizs VII., Square Rapp 3. számú ház lépcsőkorlátját lezáró dekoratív plasztika mintadarabja). Terv: Jules Laviotte, P. Moullet; kivitelezés: Alexandre Bigot gyára 5/6
Hager Ritta lásd Duna-Limes
Hajjasmáé, René: Könyvkötés Veljo Tormis Énekelte szó című észt-angol nyelvű kötetéhez. Fafaragás: Tarrvi Laamann 10/15
Hanley Antal színezett rajza a Szőlő Jövésnek Könyvében (Kőszeg, 1740–) 9/43
Hansen, Frida: Pütkösdí kórus, falkárpit 7/24
Harmati Zsófia: Égtájak – Nyugat 2/4
 – *lásd még* Duna-Limes; Európa fényei
Harsányi Henrietta: Sivatagi rózsza 3/18, 19, 20
Háry Gyula: Karperec. Kivitelező: Hibján Samu 8/24
Haszon Sándor: Hamu és gyémánt (filmplakát) 2/10
Hegy Csilla: Halmazállapotok 9/31
Hellenbach Gabriella: Karácsonyfa (részlet) 10/4
Hendzsel Ilona: Rejtőzködő minta 7/10
Hibján Samu lásd Háry Gyula
 Hímzett kaszíri nemeztakaró 6/42
Hoffer Gábor lásd Co&Co Designcommunication Kft.
 Hollóházi Porcelángyár: Gönci barackos butella, Tirpák Sándor: Kézrel festett kerescsen sólymos tányér és Tirpák Sándor: Kézrel festett vadászejelenetes moksákszészlet 9/22
 Homlokzati erkély a Párizs VII., Square Rapp 3. számú házon. Terv: Jules Laviotte, kivitelezés: Alexandre Bigot gyára 5/4
Honfi Katalin: Rejtőzködő minta (és részlete) 7/1-es borító, 9
Hornicek László: Bútortervek az Iparművészeti Tanács pályázatára 3/43
 – Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Kollégiuma, Budapest, földszinti előcsarnok (látványtervek) 3/4-es borító
 – Magyar Kereskedelmi Kamara, Budapest, elnöki szoba 3/42
 Horóczy Margit, Kalmárné *lásd* Kalmárné Horóczy Margit
Horváth Béla: Ajtós falitükör 9/19
Horváth László: Teás- és kávéskannák a Saturnus készletből 10/42
Horváth Márton: Díszüveg – A Mahák érkezése 3/25
 – Ékszer-együttes, nyakék, karkötő, gyűrű és fülönfüggő 3/22
 – Kétsoros nyakék (és részlete, a művész jelzése a nyakék egyik gyöngyszemén) 3/1-es borító, 21, 26
 – Redukált üvegek (három edény a sorozatból; üvegszál rátétes edények a sorozatból) 3/23, 24
Horváth Tímea (MKE): KAFF – Kecskeméti Animációs Filmfesztivál 2011 1/23
Hoser Viktor lásd Spiegel Frigyes
Hosszú Gergely lásd Co&Co Designcommunication Kft.
Illés Károlyné: Kora kalocsai garnitúra (részlet) 7/17
 Iparművészeti bolt, Tokió (külső és belső kép) 2/32, 33
 [Az] Iparművészeti Múzeum online gyűjteményi adatbázisának nyitóoldala; egyik műtárgy-adatlapja; Gyűjtemények oldala; Virtuális kiállítások oldala 6/33, 34
 Irattekercs-tok (és részlete). Restaurálta: Németh László, 17. sz. 9/45
 Ismeretlen művész rajzai a Szőlő Jövésnek Könyvében (Kőszeg, 1740–) 9/41, 42
Isakainen, Tenka: Rózsaszínű ryjy 8/34
Isupov, Sergej: Biciklisapka 4/9
Iványi Grünwald Béla: Magyar tánc. Kivitelező: Székesfővárosi Gobelinműhely. Jelenleg a budapesti Parlament Gobelin-termében (és részlete) 2/1-es borító, 24
 Ivókszészlet: fedeles kanna és két pohár. Tervezője ismeretlen, kivitelezés: Alexandre Bigot gyára (kerámia), Robert Linzeler (ezüstmontírozás) 5/6
 J. & W. Guthrie and A. Wells Ltd: 'Skót bogács' üvegfestmény 7/31
Jakab Dezső lásd Komor Marcell, Jakab Dezső
Jakab Renáta: Kerámia kínálótálak Victor Vasarely Marsan című műve alapján 8/48
 Japán fapapucs 2/30
Jónsdóttir, Hildur Yr: Nyaklánc 4/10
Jouve, Paul lásd [A] Porte Monumentale-t, a párizsi világitállítás főbejáratát díszítő állatfríz-sorozat egyik darabja: Bika
Kalászi Benjamin (MOME): Liszt 200 1/24
Kalmárné Horóczy Margit: Ünnepe 5/12
 Kandallóóra, 19. sz. 10/48
Kányási Holb Margit: Kerítés 5/35
 – Kigyó 5/35
 – Kisjáróm 5/34
 – Labirintus 5/31
 – Lepel (Rendelt út) 5/33
 – Lepel-parafraíz (és részlete) 3/10, 5/31
 – „...most tükör által homályosan, majd színről-színre” (Homokóra) 5/32
 – Szárnyak (részlet) 5/32
Kapás Nagy Mihály: Virágtartó edény pillangókkal. Kivitelező: Zsolnay-gyár, Pécs 8/25
Kapolyi Márta: Rejtőzködő minta 7/13
Karasz Dániel lásd Szepesi Szűcs Barbara, Karasz Dániel, Ruttkay Zsófia
 Karosszék, 16. sz. 6/22
Kárpáti Judit Eszter: Ha én rózsza volnék... IV. 7/6
Karsai Zsófia: Karácsonyfa 10/3
 Karton A nagyúr kapuja című üveglakhoz, a marosvásárhelyi Kultúrpalota Tükörtermébe (részlet). Rajz: Toroczkaí Wigand Ede, felnagyítás: Muhits Sándor 10/36
 Karton a Réka asszon sátoros kertje című üveglakhoz, a marosvásárhelyi Kultúrpalota Tükörtermébe (részlet). Rajz: Toroczkaí Wigand Ede, felnagyítás: Muhits Sándor 10/40
Kass János: Hippocrates 5/37
 – *lásd még* [A] Koller Galéria logói
Kasza Miklós: Asztali fűszertartó 9/20
Katona Katalin: Időtlen II. – „...az időtlen dereng át az időbeli világba” (Weöres Sándor) 9/13
Katona Szabó Erzsébet: A kert, a tó, a tenger és a szél szüntelen... 6/10
 – 60. szonett (Mint a kavicsos part felé a hullám) 6/7
 – 75. szonett (Az vagy nekem, mi testnek a kenyér) 6/9
 – 43. szonett (Lecsukva lát legjobban a szemem) 6/13
 – 8. szonett (Ki Zene vagy, mért bús a zene néked?) 6/14
 – Örvény 6/12
 – Rétegek a Léthe folyó medréből I. (részlet) 6/10
 – Sűrűség, üresség (és részlete) 6/11, 12
 – Táj-sziget-tenger 6/8
 – *lásd még* Kiállításrészletek
Katsuta, Motoko: Sors-párnák 4/19
Kavalecz Eszter lásd Co&Co Designcommunication Kft.
Keskés Ágnes: Húsvét 2/2
 – *lásd még* Duna-Limes
Kelecsényi Csilla lásd Duna-Limes
Kelemen Katalin: Minta-mozaik 7/11
 Kelengyeládák, 16/17. sz. és 16–19. sz. 6/23, 26
 Kelengye-ryjy, 18. sz. 8/31
 [A] Kemény család 1926-ban. Kriflik Mária, ölében Kemény Máttyás, Korngut-Kemény Henrik, karjában Kemény Henrik 2/43
 Kemény Henrik az 1950-es évek végén 2/46
 Kerékpárosok, fríz, kék és barna mázzal. Terv: Pierre Roche [Fernand Massignon], kivitelezés: Alexandre Bigot gyára 5/7
Király József: Csaba karosszék (prototípus). Kivitelező: Szék- és Kárpitosipari Vállalat 9/39
 – Egyetemi jegyzetek (részlet). Az Iparművészeti Egyetem Bútortervezés, ülőbútorok kurzusán tartott órájához (kézirat) 9/4-es borító
 – Fotel a Római Magyar Akadémiára (terv) 9/36
 – Lila karosszék. Kivitelező: Kosaras György 9/35
 – Thonet-rekonstrukció (prototípus). Kivitelező: Szék- és Kárpitosipari Vállalat 9/38
 – Virágtartó asztalka (tervek) 9/37, 9/39
Kiss György: Szakadékok és gerincek I. 4/15
Kiss Katalin lásd Európa fényei
Kiss Nagy András: A kódexmásoló 4/12

- Kissné Sponga Zsuzsanna:* Tardi gyermekgarnitúra.
Két párna 7/16
- Kisszabeni Marcell:* Air India jegyiroda homlokzata,
Budapest V., Vörösmarty tér 2/15
- Amfora üzlet (belső kép), Budapest I.,
Országház utca 2/16
- Amfora üzlet portálja, Budapest VII.,
Majakovszkij (ma Király) utca 2/17
- Kermodul (szabadalmi tervek) 2/14
- Lipcsei Nemzetközi Vásár magyar pavilonja
(látványterv) 2/4-es borító
- Magyar étterem (belső részlet), Varsó 2/17
- Rába Aruház, Kőrmend (látványterv) 2/15
- Shop (tervráajz) 2/14
- Kivihall, Eille:* Könyvkötés Veljo Tormis Énekel szó
című észt-angol nyelvű kötetéhez 10/13
- Kmieliauskas, Antanas:* Cím nélkül 5/40
- Kneisz Eszter* lásd Duna-Limes; Európa fényei
- Kobut András:* Decameron (filmplakát) 2/11
- Kókay Krisztina* lásd Kiállításrészletek: Ilka kertje
[A] Koller Galéria logói. Kass János tervei alapján 6/44
- Komor Marcell,* Jakab Dezső lásd Kultúrpalota,
Marosvásárhely
- Koncz Borjánna* lásd Duna-Limes
- Kondor Edit:* Porcelán asztali tárgegyüttes 3/12
- Korb Flóris:* Keresztmetszeti rajz a budapesti
Zeneakadémia épületéhez 8/20
- Korngut-Kemény Henrik:* Síró baba, bábfigura 2/45
- *lásd még* [Az] 1929. augusztus 20-ai népligeti
népünnepély plakátja
- Kornis Gábor:* Glóbuszsztalka terve (részlet) 5/46
- Kóródy György:* Családi ház, Borgó utca
(ma Budapest II., Lepke utca) 2/22
- Karosszékek (1930 k., 1938) 2/28, 2/29
- Karosszék és faliszőnyeg 2/23
- Karosszék. Kivitelező: Székesfővárosi Iparrajziskola
faipari és gobelinszővő műhelye 2/27
- Lipcsei Divatház portálja, Apponyi tér (ma
Budapest V., Ferenciek tere). Kerámiaburkolat:
Márkus Lili. Kivitelező: Márkus Lajos Rt. 2/27
- Magyarok. Kivitelező: Székesfővárosi Gobelinszővő
Műhely. Jelenleg a budapesti Parlament Gobelin-
termében 2/26
- Kosaras György* lásd Király József
- Kovács Imre* lásd Duna-Limes
- Kovács J. Attila:* Klasszikus férficipő 2/31
- Kovács Péter* lásd Duna-Limes; Európa fényei
- Kovács Zoltán:* Fali páros fűszeres 9/19
- Pásztorkürt 9/18
- Kovács Zsigmond műhelye *lásd* Városligeti fasori
református templom, Budapest
- Kozma Lajos* lásd Ebédlő Rácz László és Honthy
Hanna villájában; Lakótér különböző funkciójú
részekkel a Fleiner-villában
- Kő Boldizsár* lásd Mitológiai játszótér
- Körösfői Kriesch Aladár:* A hét vak parabolája
(színezett könyvomat) 4/48
- A magyar kultúra apoteózisa (és részletei),
Kultúrpalota, főhomlokzat, Marosvásárhely 10/35,
36, 37
- Megy a juhász a szamáron (színes üveglablak) 4/48
- A művészet forrása, restaurálás után (részletek),
Zeneakadémia, Budapest 8/14, 15, 16
- Egyházi körmenet a 16. századból (Egyházi zene),
restaurálás után (részletek), Zeneakadémia,
Budapest 8/1-es borító, 16, 17, 18
- Kasszandra, falkárpit. Kivitelező: Belmonte Leó
8/29
- Magyar lakodalmas menet a 15. századból
(Világi zene), restaurálás után (részletek:
A jegyespár vonulása, Girlandot tartó angyal),
Zeneakadémia, Budapest 8/18, 19
- Székely mesemondás, Kultúrpalota, díszterem
bejárata, Marosvásárhely 10/33
- Krawczum Halina:* Attórt gömb 4/17
- Kubinyi Anna:* Csoma-oltár 3/48
- Kugler János* rajza a Szólv Jövésnek Könyvében
(Kőszeg, 1740–) 9/42
- Kultúrpalota, Marosvásárhely, főhomlokzat
és oldalhomlokzat. Építész: Komor Marcell,
Jakab Dezső 10/25, 26
- díszkerék ablakai mozaikkal a zeneiskola bejárata
felett, 10/29, 30
- díszkerék íves mellvédje a zeneiskola bejárata felett
10/31
- kerámiaborítású tető a Városháza tornyából
fényképezve 10/40
- Tükörterem 10/34
- Tükörterem előtti folyosó (részlet) 10/32
- Kum Éva:* Pannonia provincia I. 6/17
- Kunál György:* Bizonyosság 3/13
- Félelem 3/13
- Felhőevők 3/14
- Harag 3/17
- Kíváncsiság I–II. 3/17, 15
- Nyulak 4/8
- Szomjúság 3/15
- Vágy 3/16
- Kurema, Kadi:* Illusztráció Demény Péter Segít a tél
című meséjéhez 10/10
- Kurucz Erzsébet:* Gyűrű 9/14
- Kutak Adrienn:* Föld, víz, tűz 6/17
- Tüskés szőnyeg 4/23
- Laamann, Tarrvi* lásd Haljasmäe, Rene
- Laborcz Flóra, B. *lásd* B. Laborcz Flóra
- Laczkák Géza:* Osztódás 9/11
- Lakos Dániel* lásd Benedek Zsanett, Lakos Dániel
Lakótér ebédlőasztallal, ismeretlen helyen levő kis
lakásban, feltehetőleg Budapesten. A lakásátépítés
és a bútorok tervezője: Kozma Lajos 2/39
- Lakótér különböző funkciójú részekkel a Fleiner-
villában, Tászilópuszta (Zala megye).
- Tervező: Kozma Lajos 2/42
- Lammel Ilona:* Hegyen épített város I–II. 4/5
- Láng Anna* (MKE): Shakespeare sorozat – II. Richárd
1/26
- Larche, Raoul François:* Asztali lámpa Loïe Fuller
alakjával 7/28
- Lavirotte, Jules* lásd
[Alexandre] Bigot és Jules Lavirotte...
– *lásd még* Erkélymellvéd; Homlokzati erkély
Lavirotte, Jules; Moulet, P. *lásd* Gyermek najád
Lawrence, Les: Teáskanna I–III. 4/7
- Legényes és leányos legyezőcipke.
Terv: Dékáni Árpád 1/8
- Lencsés Ida* lásd Duna-Limes; Európa fényei
- Libenský, Stanislav;* Brychtová, Jaroslava: Öntött
üveglasztika 4/26
- Lieb Roland Ferenc:* Lépcső II. 6/4
- Limzler, Robert* lásd Ivókeszlet
- Lőrinc V. Gabi:* Angyali érintés 6/17
- Lőrincz Ágnes, Véghné *lásd* Véghné Lőrincz Ágnes
- Mack Lajos* lásd Váza csillagok alatt táncoló nőkkel
- Maczó Péter:* Csinnadratta 5/15
- Madarassy István:* Gábrriel arkangyal 5/13
- Made in Hungary 1880–2010 (a kiállítás plakátja) 4/25
- Máder Barnabás:* A sárkány 3/5
- Máder Indira:* „A Mindent Mozgatónak glóriája...”
2/5
- Magistretti, Vico:* Nuvola Rossa összecsuható polc
és Atollo asztali lámpa 9/9
- Magyar Király Szálló, Székesfehérvár, főhomlokzat.
A Pollack Mihály tervezte épület a bővítéses
rekonstrukció után. Zvezetó építésztervező:
Szendrői Péter 1/37
- restaurált 19. századi lépcsőház 1/36
- Magyar Márta:* Egy római ló 6/18
- Mák Angéla* (MKE): Hortobágyi Madárpark 1/27
- Málik Irén:* Időtlenség 2/9
- Sorsok 6/18
- Manninger-villa, Budapest (külső nézet).
Építész: Tauszig Béla, Róth Zsigmond 7/19
- Marcell Tamás:* Sonka, sonka (filmplakát) 2/11
- Márkus Lili* lásd Kóródy György
- Márosi Krisztina:* Elj az élettél! – kabát
(cigány viselet parafrázisa) 7/8
- Martos Katalin* lásd Duna-Limes
- Máté János:* „Az unikornis elindítása” – aquamanile
9/16
- Mátrai István:* Kodály-módszer 5/18
- Mátyás deák (Mathias Literatus) kelyhe, 15. sz. 7/35
- Mercz Zsuzsanna:* Rejtőzködő minta 7/12
- Mérőgép mérőniki terve és a „burkolat” formaterve –
BMÉ GPK, Budapest 7/42
- Mészáros Erzsébet* lásd Duna-Limes
- Mészáros Éva:* A matyó népviseletre emlékezve 7/5
- Metsovaara, Marjatta:* Kagyló (fél-ryijj). Kivitelező:
Oy Finnrya, Helsinki 8/33
- Metz Géza:* Marsalis 5/16
- Miákits Károly műhelye *lásd* Városligeti fasori
református templom, Budapest

Mikes Kelemen: Törökországi levelek
(Szombathely, 1794 – első kiadás) 5/40
Mildeberg, *Jüri*: Illusztráció Máté Angi Volt egyszer
egy szabó című meséjéhez 10/10
Mitológiai játszótér (részlet), Aquincumi Múzeum,
Budapest. A játékok tervezője: Kő Boldizsár 7/48
Molnár-Madarász *Melinda*: Matyó ruha – kabát
és szoknya 7/4
Moser, *Koloman*: Dísz-szekrény 8/27
Moulet, *P.* lásd Laviotte, Jules; Moulet, *P.*
Mubits *Sándor* lásd Karton A nagyúr kapuja című
üvegablakhoz; Karton a Réka asszon sátoros kertje
című üvegablakhoz
Nádasdi *Katalin* lásd Farkas Imola, Nádasdi Katalin
Nagy *Aron* (MKE): Facial Factory 1/27
Nagy *Judit*: Karácsonyfa 10/4
– Vadkacsák 6/19
Nagy *Márta*: Esti fények a havon 3/46
– Vadrózsák 3/7
– lásd még Szabó Klarissza Médea
Nagy *Máté*: Kiszögellés 6/3
Nagy *Natália*: A boldogság nyomában
(két darabból, elő- és hátlap) 4/34
Nagy *Richárd* lásd Co&Co Designcommunication
Kft.
Nagy *Sándor*: Budai Ilona – Kultúrpalota,
Tükkösterem, Marosvásárhely. Kivitelezés:
Róth Miksa műhelye 10/38
[A] Nehera divatcég plakátjai 7/45
Németh *János*: Ló 3/6, 9/23
Németh *László* lásd Irattekercs-tok
Neső *Sándor*: Szóó 9/20
Noor, *Vivve*: Illusztráció Dóka Péter Lila királylány
című meséjéhez 10/11
Oláb *Gábor* (MKE): Galéria Lénia 1/28
Olsen, *Frederick*: Oldalára fektetett palack II. 4/6
Oravecz *András* lásd
Co&Co Designcommunication Kft.
Orbán *Balogh Katalin*: Betlehemi jelenet 8/44
– Gyöngyruhási hölgyek 8/43
– Mesejelenet (Benedek Elek: Az aranytulipán) 8/41
– Öltöztetős játék baba 8/42
Orient *Enikő*: Minta-mozaikek 7/15
Orosz *húsvéti* ezüsttojás, 19. sz. 2/35
Orosz *István*: Hiány V. (Kupola) 10/47
Ovcsinnikov, *Pavel Akimov*: Húsvéti tojás 2/36
Padlócsenpe a fanói Santa Maria dei Piattelletti
templomból, 1501 10/41
Páger *Bernadett*: Of Course 3/10
Pais *Panni*, Püspök Balázs, Cosovan Attila (MOME):
LightMe lámpacsalád 9/2
Pannonbalmi *Zsuzsa*: Himnusz 6/15
– Táj-oszlop lámpa 4/22
Pap Bernadett, Zeleiné *lásd* Zeleiné Pap Bernadett
Papp *Sándor* (MKE): Mephisto 1/28
Páros galambos csipkeszegély. Terv: Dékány Árpád
1/7

Pasqualetti *Eleonóra* lásd Duna-Limes
Pataki *Miklósné*: Palóc futó (részlet) 7/18
Pató *Róza*: Ferenc pápa 6/6
Páva. Terv: Bródi Mária 1/8
Pázmány *Judit* lásd Duna-Limes; Európa fényei
P. *Benkő Ilona*: Írástudók árulása 2/47
– Özönvíz 6/15
Pedálhárfá, 18. sz. 6/36
[A] Pentatónia / Pentatonismo kiállítás meghívója
6/47
Perei *Zoltán*: Madarak 5/38
Pesce, *Gaetano*: Up kollekció 9/10
Petőfi Színház, Veszprém, főlépcső. Belsőépítészeti
rekonstrukció: Szenes István, korlátok,
kandelaberek: Albert András 9/17
Pintér *Zsuzsa*: Modern sámán II. 9/33
Pirók *Irén*: Áramlás 4/48
Plumet, *Charles*: Öltözösztal háttér székkel 7/27
Plzeň 2015 – Európa kulturális fővárosa, logó
(leporelló címdala), 2013 4/24
Póka *Marcell*: Brazil (filmplakát) 2/13
Polgár *Alajos* lásd Spiegel Frigyes
Polgár *Csaba*: Rejtőzködő minta 7/11
Polgár *Illdikó*: Idolok 10/43
Pollack *Mihály* lásd Magyar Király Szálló
Polják *Illdikó*: Templom a templomban 9/32
Ponti, *Gio*: Superleggera támlás szék 9/7
Porkoláb *Ferenc*: Bihari rátetés szűr 7/17
[A] Porte Monumentale-t, a párizsi világkiállítás
főbejáratát díszítő állatfríz-sorozat egyik darabja:
Bika. Terv: Paul Jouve, kivitelezés: Alexandre Bigot
gyára 5/4
Pozsonyi-Lező *Andrea* munkája 8/47
Praga Piccolo Luxus Business Coupé 4/27
Püspök *Balázs*: Óvodai bútorcsalád 3/9
– *lásd még* Pais Panni, Püspök Balázs, Cosovan Attila
Radics *István*: Giacometti (elő- és hátlap) 4/35
Radányi *Magda*: Divatrajz 7/47
Ranson, *Paul-Élie*: Szövet vizíliumokkal 7/25
Rapoport *Jakab* lásd Spiegel Frigyes
Rátkai *Sándor*: Szegedi papucs 2/30
Rehák *Júlia*: Só-, cukor- és vajtartó 9/21
Reima, *Katarina*: Könyvkötés Veljo Tormis Énekelt
szó című észt-angol nyelvű kötetéhez 10/15
Rékassy *Csaba*: Halás 5/39
Rékassy *Levente*: Az óra nem jár 9/14
Rekeczki *Roland* (MKE):
Dürrenmatt, A Nagy Romulus 1/29
Remsey *Flóra*: Ahogy nő I., II. 1/10, 11
– Diszkert 1/14
– Mikrokozmosz I., II., III., IV. (és részlete) 1/12, 13,
9, 1-es borító
– Valahonnan valahová 2/9
– Varázsló 1/16
– Víz 1/15
– Zajlás 1/16
Rigler *Marianna*: Átjáró 9/31

Rippl-Rónai *József*: Váza virágzállal.
Kivitelező: Zsolnay-gyár, Pécs 8/26
– Vörösruhás nő, falkarpi.
Kivitelező: Lazarine Boudrion 8/28
Roche, *Pierre* lásd Kerékpárosok
Roban, *Nan*: Kitűző 2/18
Romule, *Ilona*: Kávéskészlet 4/11
Rossi, *Aldo*: La Conica és La Cupola kávéfőzők 9/10
Róth Manó műhelye *lásd* Újkollégium, Kecskemét
Róth *Miksa*: A zene allegóriája I-II-III., Kultúrpalota,
oldalhomlokzat, Marosvásárhely.
Kivitelezte: Róth Miksa műhelye 10/27, 28
– Falmozaik (részlet, az ideiglenes védőborítás
eltávolítása; részlet a művész szignójával),
Zeneakadémia, Budapest 8/23
[A] Róth Miksa-féle üvegdísz terve a Zeneakadémia
nagyterméhez 8/13
Róth Miksa műhelye *lásd*
Nagy Sándor; Torockai Wigand Ede; Városligeti
fasori református templom
Róth *Zsigmond* lásd Tauszig Béla, Róth Zsigmond
Rozmann *Agnes*: Silence 5/14
Rozsnyay *Béla*: Citrinvirág 9/13
Ruczek *Zsófia*: Üzenet egy angyalnak (Emlék dédinek)
5/11
Rudnay *Gyula*: Pusztaszter. Kivitelező: Székesfővárosi
Gobelinszővő Műhely. Jelenleg a budapesti
Parlament Gobelin-termében 2/25
Ruttkay *Sándor*: A bukás (Ikarosz) 5/10
Ruttkay *Zsófia* lásd Szepesi Szűcs Barbara, Karasz
Dániel, Ruttkay Zsófia
Saks, *Reti*: Illusztráció Dóka Péter Lila királylány
című meséjéhez 10/12
Sándor *László*: The Great Typographers –
Portrait Series 1/26
Sapper, *Richard* lásd Zanuso, Marco; Sapper, Richard
Sárréti *Gergely* (doktorandusz, PTE): Labirintus.
Témavezető: Gaál Tamás 6/39
Sárvári *Katalin*: Estélyi ruha 1/31
– Karácsonyfa 10/5
– Menyasszonyi ruha 1/31
– Női ruha (1991, 1993) 1/33, 34
– Rózsa I. (négyzet-más-kép) 7/3
– Szabadidőruha 1/32
– Talizmán 1/32
– *lásd még* Kiállításrészletek: A Rekoko című
divatperformance résztvevői
Schéffer *Anna*: Medúza-tál 4/19
Schrammel *Inre*: A trón – Minótauros 4/4
– Anyagkísérletek 4/20
– Csendélet articsókával 8/7
– Földanya 8/3
– Porból lettél I. 8/7
– Porcelánvázák 8/2
– Reményvesztett 8/5
– Sirály 8/4-es borító
– Szerelmesek 8/6

- Szürke gém 8/4
– Telitalálat 8/5
– Történelem 8/3
- Schwarz, Johann*: Széktámla-tervek (részlet) 5/45
Simon Péter (doktorandusz, PTE): Kávé.
Témavezető: Gerendy Jenő 6/4-es borító
Simon Zsolt József: Romanika 3/8
Simon, Blaise: Cubintra (Árnyékok) 9/25
– Cubintra (Szimbiozis) 9/26
– Figurák 9/29
– Golyó 9/26
– Metamorfózis 9/1-es borító, 25
– Szerzetes II. 9/28
– Zománcrelief (Tengeri élet) 9/27
– Zománcrelief 9/24
- Sipos Éva* lásd Duna-Limes
Siposné Cseh Margit: Egyenesen át 9/32
Sisa József: Az Ötvös 1/15
- [A] Slovenka divatcég plakátjai 7/46
Sokác leány Baranya megyéből, 20. sz. 1/42
Soltra E. Tamás: Az élet átriumai Pompeji X. 4/14
Solymár Magdolna, Acélosné lásd
Acélosné Solymár Magdolna
- Somogyi Pál*: Bajkál orosz teázó és étterem, Budapest, a teázó (részlet); átjáró a teázóba a hajlított székkel 1/35
– Magyar Király Szálló, Székesfehérvár, étterem; díszterem (részlet), Áron Nagy Lajos pannójával; fedett belső udvar; wellnessrészleg bejárata 1/36, 37, 38
– Zenit Budapest Palace Hotel, Budapest, aula üvegfedéssel, bejárat az előcsarnokba, szállodai folyosó 1/39, 40
Sottsass, Ettore: Casablanca polc 9/8
– Valentine táskárólógép 9/9
- Spiegel Frigyes*: Lábasóra. Kivitelezők: Polgár Alajos, Vondrák László, Hoser Viktor, Rapoport Jakab 8/24
- Sponga Zsuzsanna, Kissné lásd
Kissné Sponga Zsuzsanna
- Sramkó Zita* (MKE): XIII. Országos Felsőoktatási Környezettudományi Diákkonferencia 2012 – Művészetek és környezet 1/25
- Stallum (részletek), 17. sz. 6/1-es borító, 6/37
Stepanek Ernő lásd Csapkeszegély; Tarsolylap
Stettner Béla: Ex libris Pittmann László 5/37
Stössel Nándor: Faun 6/20
Strelisky Sándor lásd Csárdás
Suky Benedek kelyhe, 15. sz. 7/35
Surek György: Térkonstrukció (surekfabrika) 3/18
Stimegi Éva lásd Co&Co Designcommunication Kft.
Szabó György: Felkelő nap háza III. 6/3
Szabó Klarissza Médea (doktorandusz, PTE):
Anyagkísérletek hangzósoborhoz.
Témavezető: Nagy Márta 6/40
Szabó Levente: Illusztráció Kristiina Kass Óriás
Herbert sárkánya című meséjéhez 10/12
- Szabó Marianne*: Angyal 5/9
Szabó Sándorné: Aratókorona 2/21
Szabó Verona: Atjáró – „Hervad már ligetünk, s diszei hullanak” (Berzsenyi Dániel) 2/8
– Kertem I., II., III. (és részlete), IV. 4/39, 38, 39, 40, 1-es borító
– „Most és mindörökké” 4/41
– Orchidea I. 4/36
– *lásd még* Duna-Limes; Európa fényei
Szabó Verona, Csókás Emese: Holdfényárnyék 4/37
Szabó Vladimir: A gyűjtő 5/36
Szalagos-indás csempék, szürke, barna, kék mázzal.
Terv: Henry van de Velde, kivitelezés: Alexandre Bigot gyára 5/7
Szalma Édit: Illusztráció Kerttu Soans
Az öreg orgona rendje című meséjéhez 10/8
Szalon ismeretlen helyen levő lakásban, feltehetőleg Budapesten 2/40
Szalon Kuper Hornerné villájában, Budapest, Kelenhegyi út 27. (ma német nagykövetségi rezidencia). A berendezés tervezője: Falus Elek 2/41
Számítógépes tervezés oktatóterme – KE MK, Kaposvár 7/42
Számla Fischer és Háber szombathelyi üzletéből, 19. sz. 5/40
- [A] Szamurájok és gésák. Hagyományos japán viselet és kortárs magyar ékszer kiállítás meghívója 7/48
Szanyi Péter: A szél tornya 4/21
Szappanos Jenő: A kecskeméti Újkollégium internátusi szárnyának tervrajza (Kálvín tér felőli nézet) 3/28
Szekeres Erzsébet: Meseillusztráció 3/46
Széles Edina: Minta-mozaik 7/9
– Rejtőzködő minta 7/14
Széles Judit: Kömlődi Jupiter 6/20
– Rejtőzködő minta 7/13
Szendró Péter lásd Magyar Király Szálló
Szenes István lásd Petőfi Színház
Szentirmai-Jóly Zsuzsanna: Laokoon mozgó szövet 3/9
Szentiványi-Székelny Enikő: Rejtőzködő minta 7/15
- [A] Szent Imre-templom főhomlokzata, Balatonalmádi 6/31
Szent Jobb kápolna, Balatonalmádi, angyal-ábrázolás az oldalfalon 6/29
– angyalfej-ábrázolás az egyik csegyelen 6/30
– Szent István-ábrázolás az ereklyetartó fülke felett 6/32
– Szent Korona-ábrázolás a bejárat feletti mozaikon 6/29
- [A] Szent Jobb kápolnát „örző” Szent István-szobor, Balatonalmádi 6/32
Szepesi Szűcs Barbara, Karasz Dániel, Ruttkay Zsófia:
A kiskakas gyémánt felkrajcárja interaktív mesekönyv 9/5
Szálagy Júlia: Öltöztetős Szűz Mária 10/6
[Ifj.] *Szalóvcis László*: Az én kis városom I. 4/16
– Fekete és fehér 5/47
- Szomor Ágnes*: Utazások I. 9/34
Szőcs Andrea Éva: Egyensúly 4/18
Szőcs Miklós TUI lásd Kiállításrészletek: Ilka kertje
Szőnyeg, 19/20. sz. 3/39
Szőnyegszöveg a milleniumi kiállítás háziipari részében, 19. sz. 3/37
Szunyogh László: Vonatablak – Ívek 4/14
Takács Zoltán: Triumvirátus (részlet) 6/16
Talpas tál geometrikus díszítéssel, Kr. e. 3000–1500 4/46
Tányér tájképpel és pagodával, 17–18. sz.
(Bácsi Magda adománya az Iparművészeti Múzeumnak) 4/4-es borító
Tápai Nóra lásd Duna-Limes; Európa fényei
Tar Antal lásd Virágos terítő
Tarsolylap. Terv: Stepanek Ernő 1/5
Tauszig Béla, Róth Zsigmond lásd Manninger-villa, Budapest
Terméktervező szakirányon készült munka – ÖE RKK, Budapest 7/43
Tervezési gyakorlat – NYME SEK, MNSK, Szombathely 7/44
Tervezés-konzultáció – NYME FMK, AMI, Sopron 7/41
Thomai Ioannidou: Kristálytudat I. 6/5
Tiffany, Louis Comfort: 'Páva' díszüveg 7/25
Tíringeri Ferenc műhelye lásd Újkollégium, Kecskemét
Tirpák Sándor lásd Hollóházi Porcelángyár
Tordai Róbert: Down by Law (Törvénytől sújtva, filmplakát) 2/12
– Wo die grünen Ameisen träumen (Ahol a zöld hangyák álmodnak, filmplakát) 2/12
Toroczkai Wigand Éde: Sátoros palota – Kultúrpalota, Tükörterem, Marosvásárhely.
Kivitelezés: Róth Miksa műhelye 10/39
– *lásd még* Karton A nagyúr kapuja című üveglakhoz; Karton a Réka asszon sátoros kertje című üveglakhoz
Tóth Andrásné: Angyal 2/18
Tóth Anita: Áttört kocka 4/18
Tóth Ferencné: Zengővárkony címere 2/20
Tóth Lívია: Főnix (és részletei) 4/31, 32
– Hajó 4/29
– Kárpát-medence 4/29
– Pannon táj 4/28
– Reinkarnáció 4/30
Tóth Péter: Hungarikum tanúsító védjegy grafikája 9/48
Tóth Róbert Ádám: Óbudai panelházak homlokzati grafikái 9/47
Turo, Tulvi-Hanneli: Könyvkötés Veljo Tormis Énekelt szó című észt–angol nyelvű kötetéhez 10/13
Tuzsa László: Fehér-zöld organizmus 4/2
Ujj Zsuzsa: Maroktárgyak 9/21
Újkollégium, Kecskemét, a kecskeméti református egyházközség címere (fiat vérével tápláló pelikán) a főbejárat fölött 3/30

- a magyar középímer a főbejárat fölött 3/31
- az egyházat jelképező hajó a díszterem üvegablakán. Róth Manó műhelye 4/44
- Bethlen Gábor és Í. Rákóczi György lovas képe a díszterem ablakain, közepén a kecskeméti református kollégium címere: a palma és a nyitott Biblia. Róth Manó műhelye 4/43
- Cifrapalota felőli sarokbejárat kovácsoltvas díszei. Tíring Ferenc műhelye 3/31
- díszterem a színes üvegablakokkal 4/43
- főbejárat Zsolnay pirogránit kerettel és kovácsoltvas életfa-motívummal. Műlakatosmunka: Tíring Ferenc műhelye 3/29
- Kecskemét címere a díszterem üvegablakán. Róth Manó műhelye 4/44
- képes levelezőlapon, 1935 3/27
- kovácsoltvas lépcsőkorlát a főlépcsőházban. Tíring Ferenc műhelye 3/30
- kerámiabaglyok a díszterem erkélykorlátján, a sarokteraszon 3/32, 33
- sarokbejárat a Kálvin téri református templom felől 3/35
- Szegeði Kis István portréja a díszterem üvegablakán. Róth Manó műhelye 4/45
- színes üvegablakok és kovácsoltvas korlát a Cifrapalota felőli lépcsőházban. Üvegablakok: Róth Manó műhelye, műlakatosmunka: Tíring Ferenc műhelye 4/42
- Vajda Mária* lásd Duna-Limes; Európa fényei
- Van de Velde, Henry* lásd Szalagos-indás csempek
- Vándor Klára: Mezőségi bogos* (részlet) 5/48
- Varga József Zsolt: Érintés* 5/13
- Városligeti fásori református templom, Budapest, főhomlokzat (és részlete), Zsolnay kerámiával burkolva. Építész: Árkay Aladár 1/17, 20
- (belső kép), karzat részlete és a kupolát tartó vasbeton ívek festett stukkódíszítéssel 1/21
- (belső kép), orgonakarzat az Angster orgonával, alatta a szószékkel 1/22
- festett üvegablak, terv: Árkay Aladár, kivitelezés: Róth Miksa műhelye 1/18
- főhomlokzatának rajza Árkay Aladár ex librisén 1/4-es borító
- mennyezeti lámpa, terv: Árkay Aladár, kivitelezés: Miákits Károly műhelye 1/19
- pad, oldallapján vésett, faragott, aranyozott díszítéssel, terv: Árkay Aladár, kivitelezés: Kovács Zsigmond műhelye 1/18
- Váza csillagok alatt táncoló nőkkel. Mack Lajos terve, Zsolnay-gyár, Pécs 4/46
- Véghné Lőrincz Agnes: Hőveji függöny* (részlet) 7/18
- Vetett ágy, 20. sz. 3/36
- Veverka, Zdeněk: Vasaló* formaterve az ETA számára 4/27

- Vígh Tamás: Rozgonyi Iván* verssoraira III. Élvezett a világ, ha el nem égek 4/12
- Vikár és Lukács Építész Stúdió Kft. *lásd*
- Kiállításrészletek: [A] Bigot-pavilon Virágos terítő. Terv: Tar Antal 1/6
- Vondrák László* lásd Spiegel Frigyes
- Vörös Botond* (MKE): London 2012 (részlet) 1/29
- Wiesinger Reszós* színezett rajza a Szőlő Jövésnek Könyvében (Kőszeg, 1740–) 9/44
- Yanagida, Motoi: Ex libris* Ildikó Pittmann 5/39
- Zalubel István: Jákob álma* 5/12
- Zanuso, Marco; Sapper, Richard: Műanyag* gyerekszék 9/10
- Zarip, Catherine: Illusztráció* Finy Petra A sellőboszorkány című meséjéhez 10/9
- Zeleiné Pap Bernadett: Asztalközép, két párnával* 7/16
- Zelenák Katalin* lásd Duna-Limes
- Zeneakadémia, Budapest, az előcsarnok vízköpője tisztítás közben, 8/8
- folyosóminta újrafestett állapotban 8/9
 - főszerző feltárt tetőrészlete 8/9
 - nagyterem (és részlete) 8/10, 11
 - nagyterem faburkolata felújítás közben 8/10
 - szőlistaöltöző ölmozott üvegének festett, vázát ábrázoló üvegmezője restaurálás előtt, közben és után 8/21, 22
 - tanterem 8/12
 - tető rekonstruált fedése (részlet) 8/13
 - Zsolnay kerámiák 8/22
- Zsámbokrétai Dóra* lásd Duna-Limes
- [A] Zsolnay-gyár budapesti részlegének levele, 1912. április 4. 3/29
- [A] Zsolnay-gyár 15. számú terrakotta-könyvének két lapja a Városligeti fásori református templom kerámia burkolólapjainak rajzaival, 1913-ból 1/19

KIÁLLÍTÁSRESZLETEK

- Arday Ildikó kiállítása (BTM – Budapest Galéria, Budapest Kiállítóterem, Budapest, 2013) 10/22, 23, 4-es borító
- [A] Bigot-pavilon – szecessziós épületkerámiák Párizsból. Látványterv: Vikár és Lukács Építész Stúdió Kft. (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013) 5/2
- Bútorok reneszánsza – Reneszánsz bútorok. Enteriőr emeletes szekrénnel, credenzával, hátsó székkel és a bolognai asztallal (Kuny Domokos Múzeum, Tata, 2013) 6/24
- Énekeltszavak – Könyvkötő-művészeti kiállítás Észterszágból (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013) 10/14
- Ilka kertje. Szócs Miklós TUI alkotása, Bandi Kati és Kókay Krisztina művei (Gödöllői Iparművészeti Műhely Alkotóháza, Gödöllő, 2013) 6/46

- Karácsony a kastélyban. Bán Mariann angyalokkal díszített adventi koszorúja (Nagyttényi Kastély-múzeum, Budapest, 2011) 10/2
- Katona Szabó Erzsébet: Bőrkollázsok – Papírkollázsok (Cella Septichora Látogatóközpont, Pécs, 2013) 6/7
- Kisképző – Tanulmányi verseny kiállítása (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013) 6/45
- Maestri – Az olasz design mesterei (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2013) 9/6
- Nők, szőnyegek, háziipar. Arday Ildikó szőnyegei, a Leltár (1970–2000) című alkotása (Néprajzi Múzeum, Budapest, 2011/2012) 3/41
- Első terem: a gyapjúfeldolgozás eszközei 3/38
 - Torontáli szőnyegek 3/36
- Pentatónia (Palazzo Morando, Milánó, 2013) 7/2
- [A] Rekokó című divatperformance résztvevői. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem elsőéves textiltervező szakos hallgatói és a Budapest Kortárs Tánc Főiskola növendékei a rokokó jegyében készült öltözékek bemutatóján. Témavezető tanár: Sárváry Katalin (Nagyttényi Kastélymúzeum parkja, Budapest, 2011. május 15.) 1/30
- Zsenyei Műhely 35 (Design Terminál, Budapest, 2013) 8/46

KÖNYV- ÉS KATALÓGUSBORÍTÓK

- [A] Beatrix hozománya című kiállítás angol nyelvű katalógusának címlapja 10/43
- Bútorművészet Magyarországon 1800–1850 5/45
- Dávid Katalin: Anna Margit 7/37
- Chagall 7/36
- Feledy Balázs: Koller – egy legenda nyomában 6/43
- Kemény Henrik: Eyletem a bábjáték bölcsőtől a sírig 2/45
- Kötetek a Mai Magyar Művészet sorozatból. Sorozatszerkesztő: Dávid Katalin 7/33
- Mezei Ottó: Magyar, európai, modern 10/44
- Műhely 6/38
- Nagy Mari – Vidák István: Nemezművészet 6/41
- Nemes Mihály – Nagy Géza: A magyar viseletek története 3/45
- Sídlíková, Zuzana: Móda na Slovensku v medzivojnovom období (1918–1939) 7/46
- Somlai Tibor: Volt és nincs 2/38
- [A] szecesszió magyar kerámiaművészetét Faenzában, 1985-ben bemutató kiállítás katalógusának címlapja 10/42
- Szentkirályi Miklós: Gránátalma a szárnyasoltáron 1/44
- Tasnádi Zsuzsanna: Népviseletek és néplet a monarchiabeli képeslapokon 1/41
- Vadas József: A Székkirály 9/40

Összeállította: ANTAL MARIANN

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET
AZ ALÁBBI MŰZEUMOKBAN
ÉS KÖNYVESBOLTOKBAN KAPHATÓ:

Corvina Könyvesbolt

7621 Pécs, Széchenyi tér 8.

Cser Könyvkiadó

1114 Budapest, Ulászló utca 8.

Fókusz Könyvárúházak

1072 Budapest, Rákóczi út 14.

7621 Pécs, Jókai utca 25.

FUGA Budapesti Építészeti Központ

1052 Budapest, Petőfi Sándor utca 5.

Iparművészeti Múzeum, Könyvshop

1091 Budapest, Üllői út 33–37.

Irók Boltja

1061 Budapest, Andrássy út 45.

Klauzál 13 – Könyvesbolt és Galéria

1072 Budapest, Klauzál tér 13.

Koller Galéria

1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 5.

Lira Könyvesboltok

6000 Keszkenét, Hornyik körút 2.

8500 Pápa, Celli utca 11.

9700 Szombathely, Kossuth Lajos utca 8/3.

Magyar Nemzeti Galéria, Shop

1014 Budapest, Szent György tér 2.

Műcsarnok, Shop

1146 Budapest, Dózsa György út 37.

Nagytétényi Kastélymúzeum

1225 Budapest, Nagytétényi Kastélypark

Palmotta Design

2000 Szentendre, Bogdányi út 14.

Péter-Pál Galéria

2000 Szentendre, Péter-Pál utca 1.

Püski Könyvesház

1013 Budapest, Krisztina körút 26.

Römer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum

9021 Győr, Király utca 17.

Szépművészeti Múzeum, Shop

1146 Budapest, Hősök tere

Városi Képtár – Deák Gyűjtemény

8000 Székesfehérvár, Iskola utca 10.

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:

Batthyány Kultur-Press Kft.

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

Tel.: (1)489-0120, (1)212-5303

A folyóirat korábbi példányai
a szerkesztőségben megvásárolhatók.

Dear Reader,

■ In Issue 1/2014 (January—February) I would like to take the opportunity to wish all our readers a very happy new year. Our Exhibitions section features the memorial exhibition of pre-eminent Hungarian ceramic artist Árpád Csekovszky (1931–1997) mounted for the tenth anniversary of the opening of the Art Gallery of the Csekovszky Collection in the artists house and garden in Rákosliget, Budapest, and exhibitions of new works by ceramic artist Katalin Szávostz at the Budapest History Museum—Budapest Gallery, Budapest Exhibition Hall and by textile artist Valéria Katona at the FUGA Budapest Center of Architecture.

Beside silicate designer Erika Sütő's exhibition of creative porcelain jewels, there was another unique exhibition in the second half of last year, focusing jewels: *Samurais & Geishas*, an exhibition of traditional Japanese wear and contemporary Hungarian jewellery at the Ferenc Hopp Museum of East Asian Arts in Budapest, mounted, due to its great success, also at the Modern Hungarian Gallery in Pécs between November 2014 to April 2014, and to be shown in other museums, successively.

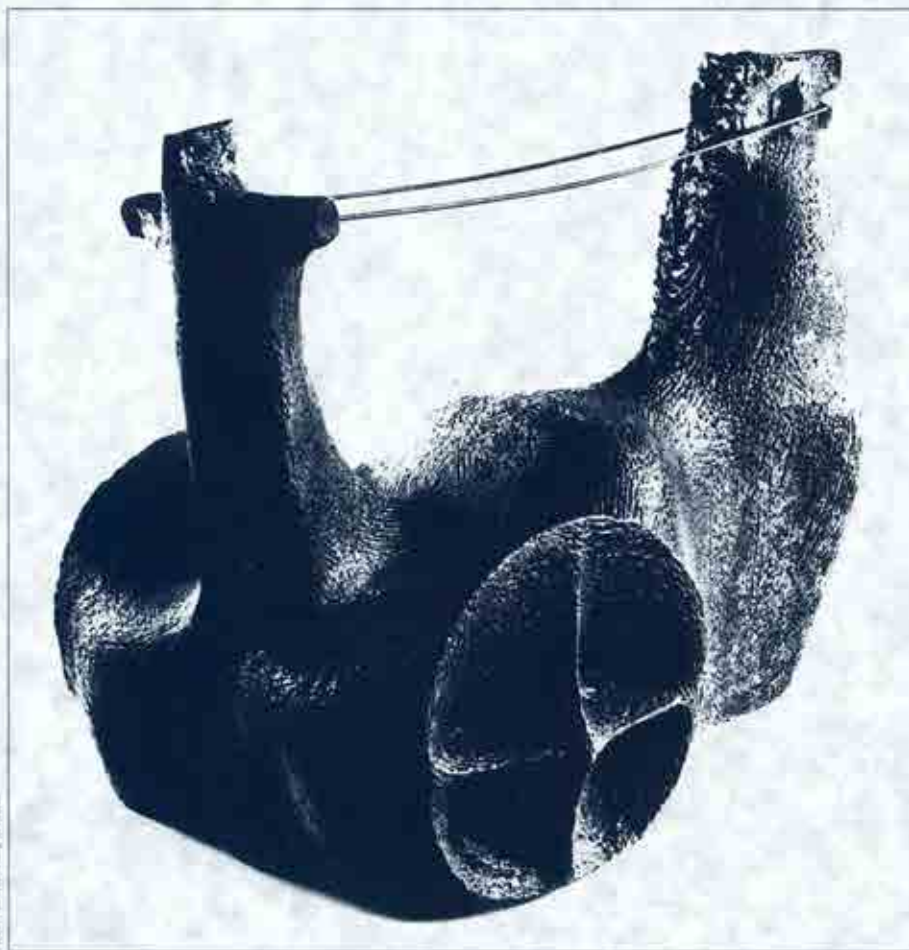
Sadly, art critic Balázs Feledy's survey of the exhibition of ceramic artists Gábor Mészáros (Mészzy) and Ilda Fodor in the lounge of Hagymatikum Spa in Makó, has become, with Mészzy's death shortly after the vernissage, an obituary for the artist, the art historian's moving final farewell to an old friend.

'Applied arts' has been a widely criticised, long-debated, chaotic concept. An article by the Editorial Board in our Debate section was meant to launch a lively discussion on the topic, helping to clearly define and solve related problems.

Forthcoming important anniversaries in 2014 include the bicentenary of the birth of the great Hungarian architect Miklós Ybl. The Hungarian Opera House built to his designs will be 130 years. We will also mark the 130th anniversary of the birth of the internationally reputed architect and applied artist Lajos Kozma and of a perhaps lesser known graphic artist, Elek Falus as well as the centenary of the death of the pre-eminent architect Ödön Lechner, and report of related celebrations.

ÉVA KISS
Editor-in-Chief

foto: Csekovszky Balázs

Csekovszky Árpád: Kocsihajtó / Árpád Csekovszky: Charioteer

[1970] *oxidokkal színezett kőserép, magasság: 50 cm (Nemzetközi Kerámiagyűjtemény, Vallauris) / stoneware coloured with oxides, height: 50 cm (International Collection of Ceramics, Vallauris)*

nka
Nemzeti Kulturális Alap

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

5 999033 926324

750 Ft

A folyóirat ára: 750 Ft